

2020- 2021

Pedagógiai program

Elfogadva: 2020.augusztus 31-én

**Martfői József Attila
Általános Iskola**
5435 Martfű, Május 1. út 2.
Intézményi Egységkód: SZTK 443901
Szolnoki Tankerületi Központ JA39
Megye: Jász-Nagykun-Szolnok
OM azonosító: 201511

Tartalom

1. BEVEZETŐ	4
1.1. A település általános bemutatása	5
1.2. A közoktatás alakulása a településen	5
2. NEVELÉSI PROGRAM	7
2.1. Pedagógiai alapelveink	7
2.2. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai	8
2.3. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka módszertani alapelvei a 2020-ban módosított NAT alapján	10
2.4. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai feladatai	10
2.5. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eljárásai (1-8. évfolyam)	11
2.6. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eszközei	12
2.7. A személyiség fejlesztéssel kapcsolatos feladatok	13
2.8. Egészségnevelési és környezeti nevelési tevékenység	15
2.9. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	17
2.10. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, feladatai	20
2.11. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek	23
2.12. A tanulónak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	63
2.13. Szülő - tanuló – pedagógus – intézményi partneri együttműködési formái	64
2.14. A tanulmányok alatti vizsgák rendje	67
2.15. A tanulók felvételének és átvételének szabályai	70
2.16. Elsősegély-nyújtási alapismeretek	73
3. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE	74
3.1 Kerettanterv	74
3.2 A választott kerettanterv feletti óraszám	77
3.3 A helyi adaptált kerettanterv összesített óraszámai	78
3.3.1. Kerettanterv- NAT 2020	79
3.3.2. Kerettanterv- NAT 2020 óraszámai	80
3.3.3. NAT 2020 bevezetésének ütemezése	80
3.3.4. NAT 2020 helyi tantervei	80
3.4. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei	80
3.5. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	82
3.6. Mindennapos testnevelés	84
3.7. A választható foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai	84
3.8. Projektoktatás	85

3.9. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	87
3.10. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái.....	88
3.11. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	92
3.12. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	92
3.13. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek	93
3.15. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei.....	96
3.16 A fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok	100
4. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK.....	101
5. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSÁRA ÉS JÓVÁHAGYÁSÁRA VONATKOZÓ ZÁRADÉKOK	103
1. számú melléklet.....	105
6. Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program.....	105
6.1 Az adaptáció célrendszere	105
6.2 Az adaptáció célcsoportjai, hatásterületek.....	106
6.3 Adaptált témamodulok	106
2. számú melléklet.....	108
7. EFOP 3.2.5-17-2017-00038 „Mi a pálya?” - Pályaorientáció a Szolnoki Tankerületi Központban	108
3. számú melléklet.....	110
Helyi tanterv 2012.	110
4. számú melléklet.....	110
Helyi tanterv 2020.	110
5. számú melléklet.....	111
KOMPLEX ALAPPROGRAM	111

1.BEVEZETŐ

*Ahová hullt, azt a világot
Összemarkolja odalent,
s széthulló rögökből virágot,
értelmet és rendet terem.*

(Váci M.: Akác)

Hazánkban az iskola a társadalmi élet fontos színtere, mélyreható, meghatározó nyomokat hagy a jövő nemzedékek életében.

Iskolába mindenki járt és járni fog. Az iskola közügy, az iskoláról mindenkinek van véleménye - lassan az az évtizedekig elképzelhetetlen gondolat is megvalósulhat, hogy az iskolát használók is megfogalmazhatják elvárásaikat, igényeiket.

Az iskolák eddig sem voltak egyformák: különböztek hagyományaik, különböztek a tantestületeik, lehetőségeik csakúgy, mint az évről évre cserélődő, az Alma Mater falai között néhány évet eltöltő tanulók.

Ha az iskola jól akarja betölteni szerepét, át kell élnie a változást, egyszerre kell őriznie hagyományait és formálnia kell a jövőt, így önmagát is. Jogos igény tehát az önmeghatározás: az igények felmérése, az értékek felmutatása, a feladatok meghatározása.

A köznevelési törvény által előírtak, az eddig ismeretlen feladat elvégzése során sok kérdés felmerült, némelyikre nincs is válasz: a jövő rejti magában. Az elkészített program a továbbiakban folyamatosan formálódni, változni fog. Bízunk abban, hogy elkészítése nem volt hiábavaló.

Iskolánknak is alkalmazkodnia kell a környező világhoz, a társadalmi igényekhez a városunk adta feltételekhez.

*Nem lehet új földeket
fölfedezni anélkül,
hogy a partok hosszú időre
ne tűnnének el szemünk elől.*

(André Gide)

Mottó:

„Míg a szobrász a márványt formálja, addig az oktatás a lélek szobrásza”

(Joseph Addison, 1711)

1.1. A település általános bemutatása

Martfű Jász-Nagykun-Szolnok megye egyik legfiatalabb települése.

A Tisza-kanyar mentén, a folyó bal partján, a megyeszékhelytől, Szolnoktól 20 km-re helyezkedik el a 442-es sz. főközlekedési út mentén. Területe 22 km², lakónépességének száma közel 7100 fő. A település kialakulásának szempontjából legnagyobb szerepe a Tiszának van, mely 3,5 km hosszúságban húzódik a város mellett.

Az őskortól lakott hely volt. A közelben talált szarmata és honfoglalás kori sírok is bizonyítják, hogy a martfűi területek alkalmasak lehettek átkelésre, halászatra, letelepedésre.

Az 1920-as évek végén a kedvező természeti adottságok felkeltették a cseh gyáros Bata figyelmét is, ki alkalmas gyártelepet keresett, hogy Magyarországon is megvethesse a lábát. Így esett választása a termékeny földjével és a lakosság jó közegészségügyi állapotával feltűnő vidékre, Martfű-pusztára. A területen rendelkezésre állt a vasútvonal, a kövesút, a Tisza, mint vízi út és ipari segédanyag. A kedvező természeti adottságok az ipar centralizálódását segítették. A gyárváros felépülése mellett nagyon sok park, liget létesült, amelyek hozzátartoztak lakóhelyünk arculatához.

Az idetelepült cipő-, növényolaj- és sörgyártás befolyásolta a település fejlődését, struktúráját, lakónépességének alakulását.

A demográfiai mutatók egy gyorsan ívelő csúcs után az 1980-as évek vége óta lassú csökkenést jeleznek. A társadalmi, gazdasági változások kedvezőtlenül hatottak a foglalkoztatás helyzetére, a születések számának alakulására.

Ezek a változások a közoktatás fejlődésére is hatást gyakoroltak és gyakorolnak napjainkban is.

1.2. A közoktatás alakulása a településen

Alapfokú oktatás

Az 1950-ig közigazgatásilag Tiszaföldvárhoz tartozó településnek nem volt önálló iskolája. 1900-ban épült fel a két tantermes tanyasi iskola a tanítói lakással együtt, a vasút melletti földesúri területen. Ebbe a népiskolába a környező tanyákból jártak be a gyermekek.

A "CIKTA RT." megtelepedésével egy időben, telephelyén létrehozott egy magánjellegű társulati iskolát, ahová kizárólag a telepen lakó munkások gyermekei járhattak.

A felszabadulás alapvető változást hozott. Az 1945-ben megjelenő rendelet - amely a kötelező nyolcosztályos általános iskolák megteremtéséről szólt - nyilvánossá tette a CIKTA RT. magánjellegű iskoláját.

1949. november 2-án Martfű önálló község lett, levált Tiszaföldvár közigazgatásáról, s lendületes fejlődésnek indult. A bevándorlásnak köszönhetően a népességszám jelentősen megnövekedett. Főleg a fiatal, dolgozni akaró perspektívát látó, egy és többgyermekes fiatal házaspárok betelepülése volt nagy arányú. Szükségessé vált egy új iskola építése.

1961. augusztus 20-án adták át a nyolc tantermes iskolát, mely már tornateremmel és előadóteremmel is rendelkezett, amely a későbbiekben a Martos Flóra Általános Iskola nevet vette fel.

A rohamosan emelkedő gyermeklétszám és az oktató-nevelő munka védelme érdekében szükség volt újabb tantermekre. Ezért egy új kétszintes épületszárnyat építettek, melyet 1973. szeptember 1-jén adtak át. Ebben az időszakban a gyermeklétszám olyan gyorsan növekedett, hogy a bővítés ellenére a kétműszakos tanítást nem lehetett megszüntetni. Erre még akkor is szükség volt, amikor három év múlva az új szárnyra még egy emeletet építettek.

Igazán kritikussá akkor vált a helyzet, amikor a tanévet 7 első osztállyal kellett indítani, ezért egy új iskola építésébe kezdtek, melyet 1984. szeptember 1-jén adtak át.

Ezzel megkezdte működését a település második alapfokú oktatási intézménye: a Mártírok Úti Általános Iskola.

Az új iskola hatalmas tornacsarnokkal, sportpályával, és 16 tanteremmel rendelkezett.

A két iskolában közel 1100 gyermek tanult. A nyolcvanas évekig a településre minden vonatkozásban a fellendülés volt jellemző.

A rendszerváltás után fordulat következett be a nagyvállalatok életében. Fokozatosan csökkentették a munkások számát, a megélhetés egyre nehezebbé vált a legtöbb család számára, s ez maga után vonta, hogy lényegesen kevesebb gyermek született a családokban Martfűn, és országos viszonylatban is.

Az önkormányzat 1999-től folyamatosan felülvizsgálta közoktatási feladatellátásának helyzetét, melyet elsősorban a demográfiai változások, (csökkenő gyermeklétszám) valamint gazdasági szempontok (az önkormányzati források szűkülése) indokolták.

Ennek értelmében Martfű Város Önkormányzati Képviselő-testülete az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 90.§. /1. bekezdés c./ pontja alapján 2001. július 31-ei hatállyal általános iskoláit megszünteti és 2001. augusztus 01-jei hatállyal létrehozza a Városi Általános Iskolát, amely intézmény 2004. április 26-án felvette a József Attila nevet. 2013-tól a hivatalos megnevezése iskolánknak: Martfűi József Attila Általános Iskola.

2013. január 1-el intézményünk fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ. Közvetlen irányító szervünk a KLIK Szolnoki Tankerülete. Intézményegység kódunk: 443901

2. NEVELÉSI PROGRAM

2.1. Pedagógiai alapelveink

Iskolánk szellemisége:

"Olyan nyugodt légkörű, barátságos, a hagyományait őrző és arra építő, alapfeladatait magas színvonalon ellátó iskolát szeretnénk, ahol a szülő, a pedagógus és a gyermek együttműködése által biztosítható az egyéni képességek kibontakoztatása és a tanulók személyiségének fejlesztése."

Pedagógia alapelvünk, hogy:

- Iskolánk nevelő-oktató munkájában a demokratizmus, a humanizmus, az egyén tisztelete, a lelkiismereti szabadság, a személyiség fejlődése, az alapvető közösségek (család, nemzet, az európai nemzetek közösségek) együttműködésének kibontakoztatása, a nemzetek, nemzetiségi, etnikai csoportok és a nemek egyenlősége, a szolidaritás és a tolerancia értékei hatják át a tanítási-tanulási folyamatokat. Alapvető értéknek tekintjük a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, környezetünk megismerésének és megóvásának igényét.
- Alapvető jelentőséget tulajdonítunk a kulcskompetenciák kialakításának, minden segítséget megadunk ahhoz, hogy tanítványaink elsajátítsák az élethosszig tartó tanulás alapjait, valamint a folyamatot megkönnyítő képességeket, készségeket, és kompetenciákat. Az alábbiakban a még hatályban lévő (2012) illetve a 2020.09.01-jén hatályba lépő NAT kompetenciák találhatók.

2012-ben elfogadott NAT kompetenciaterületei:

- anyanyelvi kommunikáció
- idegen nyelvi kommunikáció
- matematikai kompetencia
- természettudományos és technikai kompetencia
- digitális kompetencia
- szociális és állampolgári kompetencia
- kezdeményezőképeség és vállalkozási kompetencia
- esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség
- hatékony önálló tanulás.

2020-ban elfogadott NAT kompetenciaterületei:

- A tanulás kompetenciája
 - A kommunikációs kompetenciák /anyanyelvi és idegennyelvi/
 - A digitális kompetenciák
 - A matematikai, gondolkodási kompetencia
 - A személyes és társas kapcsolatai kompetencia
 - A kreativitás, a kreatív alkotás önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciája
 - A munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia
-
- A nevelés két alapvető tényezője: a pedagógus és a növendék egyenrangú félként vesz részt a folyamatban, közöttük aktív kapcsolat van.
 - Pedagógiánk elfogadott alapelve a komplexitás elve, azaz annak állandó figyelembevétele, hogy a nevelés során biológiai, fiziológiai, pszichológiai és társadalmi törvényszerűségek hatásával kell számolnunk.

- Az iskola valamennyi dolgozója és tanulója kölcsönösen tiszteletben tartja egymás emberi méltóságát. Törekszünk arra, hogy tanulóink az iskolai és iskolán kívüli szervezett rendezvényeinken a közösségi életnek megfelelő kulturált viselkedés szabályait tartsák be.
- Minden iskolai tevékenységünket- az oktatás és nevelés terén egyaránt a gyermekek okos szeretete hatja át.
- Iskolánk a fiatalokat felkészíti az önálló ismeretszerzésre és önművelésre, ennek feltétele a tanulási képességek és szilárd alapképességek kialakítása.
- A tanulás szervezésében, tervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére.
- Az egyéni szükségletek szerint megfelelő feltételeket nyújtunk gyermekeinknek a tanulási esélyegyenlőség megteremtéséhez.
- A kompetencia alapú oktatás során az ismereteket-készségeket és attitűdöket kölcsönhatásban fejlesztjük.
- Iskolánk segíti a világban való eligazodást az idegen nyelvek oktatásával.
- Az általános társadalmi modernizációt követve lépést tartunk az informatikai forradalommal.
- A nevelési-oktatási folyamatokban következetes „emberléptékű” követelményeket támasztunk.
- Segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót – megelőzni és felismerni a rosszat.
- Törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására.
- Reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítjük a megfelelő továbbtanulási irány, illetve pálya kiválasztását.
- A kommunikációs- és viselkedéskultúra elsajátíttatásával kialakítjuk a tárgyi és személyes világunkban való eligazodás képességét.
- A 2012-ben elfogadott NAT valamennyi műveltségi területe szolgálja a kulcskompetenciák fejlesztését: a magyar nyelv és irodalom, az élő idegen nyelv, a matematika, az ember és társadalom, ember a természetben, földünk-környezetünk, művészetek, az informatika, az életviteli és gyakorlati ismeretek, testnevelés és sport.
- A 2020-ban módosított NAT műveltségterületei: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem és állampolgári ismeretek, természettudomány és földrajz, idegen nyelv, művészetek, technológia, testnevelés és egészségfejlesztés.

2.2. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai

Pedagógiai tevékenységünk célja mindazoknak az intellektuális és emberi – erkölcsi értékeknek a kialakítása tanítványainkban, amelyek birtokában úgy tudják egyéni boldogulásukat megteremteni, hogy az egyben a szűkebb és tágabb közösségük javát is szolgálja.

Tantestületünk célja, hogy alapfokú oktatási rendszerünkben, azaz 1-4. és 5-8. évfolyamokon belül a NAT által meghatározott irányelveket érvényesítsük.

Célunk az alapfokú nevelés-oktatás kezdő, 1-4. évfolyamok szakaszában, hogy:

- az iskolába lépő kisgyermekben óvjuk és fejlesszük a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot;

- átvezessük a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe,
- fogékonyra tesszük a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a társadalom értékei iránt,
- teret adjunk a gyermekjáték- és mozgás iránti vágyának,
- segítsük a gyermek természetes fejlődését, érését,
- a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetítünk, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesztünk,
- tanulóink társas kapcsolatait használtatjuk az egymás iránti tisztelet, fogadják el a szabályokat és megállapodásokat, alkalmazzák a kulturált együttélés normáit, tudjanak együttműködni másokkal,
- a gyerekek szeressék és óvják természeti környezetüket,
- tanítványainkban az olvasás iránti kedvet kialakítsuk és fenn is tartsuk,
- diákjainknál mélyrehatóan alapozzuk meg az alapkészségek elsajátítását.

Célunk a nevelés-oktatás 5-8. évfolyam szakaszában, hogy

- pedagógusaink folytassák az előző szakaszok nevelő-oktató munkáját, a képességek, készségek, fejlesztését,
- tanáraink figyelembe vegyék, hogy 12 - 14 éves kortól (serdülőkor kezdete) a tanulók ismeretszerzési folyamatában előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás,
- pedagógusaink a tanulók alapkészségeinek kialakítását (írás, értő olvasás, számolás, beszéd) és differenciált fejlesztését kiemelt feladatként kezeljék,
- a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket - érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítsük fel a továbbtanulásra,
- a tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítsük fel a társadalomba való majdani beilleszkedésre,
- megalapozzuk a felkészülést a jogok és köteleességek törvényes gyakorlására,
- magas színvonalú és sokrétű ismeretátadással fejlesztjük a tanulók önálló problémamegoldó képességét, készségét és a kreativitását,
- a tanítási - tanulási folyamat strukturált tudást közvetítsen: az ismeretek megszerzésének a megértés, az alkalmazás és magasabb művelleti szintű alkalmazás képessége alakuljon ki,
- tudatosítsuk a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, megerősítsük a humánus magatartásmintákat, pozitív szokásokat, és a gyermek jellemét formálva a személyisége kiteljesedjen,
- segítsük diákjainkat abban a folyamatban, amelyben művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges alkotásra és boldogságra képes emberekké válhatnak,
- tanítványainkat elégedett, magabiztos, optimista és felelősséget vállaló emberekké neveljük,
- az emberismeret, az etika alapfogalmainak értelmezési kereteinek bemutatásával hozzájárulunk a tanulók önismeretének elmélyítéséhez,
- a tevékenységre neveljük (tanulás, munka, közéleti- és szabadidős tevékenységek), a képességeket fejlesztjük (értelmi, érzelmi, akarati és testi, a nyelvi-kommunikációs, a matematikai, a természettudományos; a történeti, társadalmi, politikai, az esztétikai, a szomatikus és a technikai nevelés területei),

- fejlesszük a tanulóknak azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz szükségesek,
- a tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját fejleszteni,
- a nevelési folyamat gyakorlati módon igazolja a megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékét,
- jellemezze munkánkat egyfelől a következetes követelés és igényesség, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság,
- a pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés álljon,
- a tárgyi tudás mellé a gyermekek megszerezzék mindazokat az együttműködési, kommunikációs képességeket is, amelyek segítségével tudásukat önmaguk és mások számára is hasznosítani tudják,
- a gyermekekben alakuljon ki a reális önértékelés képessége, a teljesítmény- és a sikerorientált beállítódás, az egészséges önbizalom és a kockázatvállalás bátorsága,
- a „tanulás tanulása” és az önálló ismeretszerzés képessége kialakuljon, minden egyénnek számára elérhetővé váljon,
- az informatika alkalmazása és az idegen nyelvek tanulása iránti igény fejlesztése is hozzájáruljon az alpműveltségük kialakulásához,
- kialakítsuk az egyéni életélés kultúráját, a konstruktív életvezetés képességét,
- ismerjék és alkalmazzák tanítványaink a közösségi együttélés pozitív magatartásformáit,
- tanulóink, képesek legyenek az asszertív (egészségesen önérvényesítő) viselkedésre, ugyanakkor tanúsítsanak önuralmat, toleranciát másokkal szemben.

2.3. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka módszertani alapelvei a 2020-ban módosított NAT alapján

- Egységesség és differenciálás: aktív tanulás, ismeretek kreatív alkalmazása, tevékenységre épülő tanulásszervezés forma, párban vagy csoportban végzett tevékenység,
- Eredményes tanulás: megfelelő tanulási környezet biztosítása munkaformának megfelelően, IKT és digitális eszközök alkalmazása,
- Egyénre szabott tanulási lehetőségek,
- Képesség-kibontakoztatás támogatása: értékelés segíti a tanulót további tanulási módszereinek, technikáinak meghatározásában.

A fenti alapelvek megvalósítása érdekében 2020/2021-es tanévben 1.-5. évfolyamon bevezetésre kerül a Komplex Alapprogram. A humán erőforrás alakulása miatt a 2020/2021-es tanévben 1-5. évfolyamon a KAP a heti tanítási órák 20%-ban valósul meg, valamint a testnevelés alprogram csak alsó tagozaton kerül bevezetésre

A Program alapelveit, céljait, módszereit az 5. számú melléklet tartalmazza.

2.4. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai feladatai

Feladatunk a nevelő-oktató munka 1-8. évfolyamra hogy:

- a pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése álljon,
- a tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása legyen,
- megalapozzuk a tanuláshoz való pozitív viszonyt (attitűd),
- a tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített motivációval fejlesszük a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és előmozdítuk érzélemvilágának gazdagodását,
- megalapozzuk a tanulási szokásokat és módszereket,
- támogassuk az egyéni képességek kibontakozását,
- az oktatási folyamatban alkalmazzuk az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit,
- a tanulásszervezés fő elve és teendője a tanulókhöz optimálisan alkalmazkodó differenciálás legyen a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben,
- a tanuló közreműködjön a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában,
- pedagógusaink törődjenek azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermekek szociális-kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak,
- tudatosítsuk a gyermekekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető értékeket,
- megerősítsük a konstruktív magatartásformákat, szokásokat,
- a gyermek jellemét formálva szolgáljuk a személyiségének érését.
- fejlesszük a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a természeti, társadalmi és emberi környezettel való harmonikus, építő kapcsolatokhoz szükségesek,
- az aktív tanulási tevékenységek (kooperatív tanulási technikák) közben fejlesszük a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját, toleranciáját,
- olyan helyzeteket teremtsünk, amelyekben a tanuló gyakorlati módon igazolhatja megbízhatóságának, becsületességének, szavahihetőségének értékét,
- tudatosítsuk a tanulóknál a közösség demokratikus működésének értékét és jellemzőit,
- tisztázzuk diákjainknál az egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát, és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban,
- felelősen alakítsák ki saját természeti, társadalmi és emberi környezetüket,
- fejlesszük a test és a lélek harmóniáját,
- elősegítsük a szocializáció folyamatainak kialakulását tanítványainknál,
- diákjaink az elemi műveltség alapjait lerakják, elmélyítsék,
- a tanulók a különböző tanulási stratégiákat és módszereket elsajátítsák,
- a tanulók kapjanak folyamatos visszajelzést a tanulmányi teljesítményükről és magatartásuk minőségéről,
- adaptív tanulásszervezéssel hasznosítsuk a számítógépet, s az info-kommunikációs technikákat.

2.5.Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eljárásai (1-8. évfolyam)

Vállalt feladataink- kiemelten a különböző kompetenciák fejlesztése - sikeressége érdekében a következő eljárásokat alkalmazzuk:

- fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe,
- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz,
- megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,
- a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával megvalósítjuk, hogy tanulóink értelmi és érzelmi intelligenciája elmélyüljön és gazdagodjon,
- az értékelés és önértékelés képességét fejlesztjük, tudatosítjuk az együttműködés értékét a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempontnak tekintjük az életkori jellemzőket,
- törekszünk a tanulók kreativitásának fejlesztésére, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára, a diákok egészséges terhelésére, az érési folyamatuk követésére, személyre szóló, fejlesztő értékelésre,
- megismertetjük és gyakoroltatjuk a gyerekekkel a helyes magatartásformákat,
- megalapozzuk a tapasztalati ismereteket, a felfedezés lehetőségét biztosítjuk, a differenciált fejlesztést előtérbe helyezzük, a művészeti, a gyakorlati és a közismereti készségek fejlesztését egyensúlyba helyezzük,
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat,
- növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték stb.) építünk a tanulók kíváncsiságára és a rendszerezett ismeretek iránti igényükre,
- a szocializációs folyamatokat segítjük elő azzal, hogy az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggését tudatosítjuk, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kíváncsatos összhangját felismertetjük, az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudást nyújtunk, pénzügyi ismereteiket megalapozzuk,
- biztosítjuk, hogy a tanulók a megszerzett tudásukat valóságos feladatok, problémák megoldásában, konfliktusok kezelésében is alkalmazzák, döntésképeségüket, kreativitásukat, újításra való törekvéseiket szervezett gyakorlatokban és spontán élethelyzetekben is érvényesítsék, az iskolában folyó nevelő – oktató munka ellenőrzését meghatározott rend szerint, funkciójuknak megfelelően végezzük el a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket.

2.6. Az iskolánkban folyó nevelő - oktató munka pedagógiai eszközei

Nevelő hatású pedagógiai eszközeink segítségével a következő célokat kívánjuk elérni:

- minden gyermek számára biztosítunk képességeinek, érdeklődésének illetve távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat
- a tanulási stratégiák megválasztásában és a taneszközök használatában kitüntetett szempont számunkra az életkori jellemzők figyelembe vétele
- személyes példamutatással neveljük gyermekeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteltben tartására

- a mentális képességek céltudatos fejlesztésével, az önálló tanulás és az önművelés megalapozását, gyakoroltatását kívánjuk elérni
- az iskolai tanulás folyamatában a gyakorlatközpontúság, az életvitelhez szükséges alkalmazható tudást gyarapítjuk, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztését érvényesítjük
- megismerjük és alkalmazzuk a szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztésére kidolgozott tanulói és tanári eszközrendszert, az SDT kínálta lehetőségeket
- a diagnosztikus és formatív mérések mérőeszközeit iskolai szinten készítjük el, illetve választjuk ki, a szummatív tesztek elkészítéséhez megyei illetve országos standardizált mérőeszközöket alkalmazunk
- nevelési célzatú (nyílt és zárt) csoportfoglalkozásokat szervezünk a nevelési problémák megbeszélésére, kezelésére
- a nevelési - oktatási eljárások pedagógiai eszközeit a kooperatív technikákkal ötvözzük: a meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei, a tevékenység megszervezésére, valamint a magatartásra ható módszereket alkalmazzuk. A felsoroltak részletes kidolgozására a Pedagógiai Program értékelés fejezetében került sor.

2.7. A személyiség fejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Iskolánk nevelési és oktatási munkájának egyik alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét, a különféle iskolai tevékenységeken belül széleskörűen fejlessze, ezért komplex személyiségfejlesztésre törekszünk. A pozitív személyiségjegyek kiemelésével törekszünk a biológiai és környezeti hatások kompenzálására.

A sikeres személyiségfejlesztés alapja a tanuló, nevelő és a szülő kölcsönös együttműködése.

Céljaink a személyiségfejlesztés során:

- Tevékenységrendszerünk elemei segítsék a tanulóink testi, értelmi, érzelmi, akarati, és jellembeli tulajdonságainak harmonikus fejlődését
- Iskolánk adjon teret sokoldalú iskolai életnek, az egyéni és csoportos tanuláshoz, játékhöz, munkához, fejlessze a tanulók együttműködését, egymás segítségét
- A sikerélmény, sikerorientáltság segítse tanulóinkat céljaik elérésében, a tanulás iránti vágy felébresztésében
- Fejlesszük tanítványaink személyes képességeit önkiszolgálás, önellátás, önkifejezés önálló tanulás területén
- Segítsük megvédeni diákjainkat a személyiségüket érintő negatív hatásoktól.
- A demokratikus nevelési elvek alkalmazása
- A tanulóink emberi méltóságának a tiszteletben tartása, velük szemben a tapintat, bizalom, megértés, türelem és az igazságosság elvének az alkalmazása
- Az empátia képesség kialakításával növelni a diákjainkban a másággal, az egyéni sajátosságok elfogadását, a segítőkészség és a tolerancia kialakulását
- A negatív személyiségjegyek kialakulásának megelőzése, korrigálása.

A tanulók személyiségformálásával kapcsolatos pedagógiai feladatok a következők:

1. A tanulók erkölcsi nevelése: a tanulóink eltérő szociokulturális háttérrel rendelkeznek, ezért fő célunk a hátrányok kiegyenlítése, kompenzálása, az esélyegyenlőség biztosítása.

Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása. Keressük diákjainkban az egyedit, támogatjuk őket személyiségük kiteljesedésében.

2. A tanulók értelmi nevelése: a tehetségek kibontakoztatása, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, adottságait, fejlődési ütemét, szociokulturális helyzetét. Az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A tanulási motiváció emelése, sikerélmény biztosításával. A világ megismerésére való igény kialakítása.
3. A tanulók érzelmi nevelése: egymás tiszteletére, szeretetére, a családi élet értékeinek kiemelésére, megbecsülésére, a közösség érdekeinek, értékeinek elfogadására irányuló, helyes cselekvésre készítő érzelmek kialakítása. Biztonságos, elfogadó, szerető közösség kialakítása az iskolában. Arra törekszünk, hogy gyermekeink jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőttiséghez vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak. Ennek érdekében vezettük be 2017 szeptemberétől a Boldogságóra Programot.
4. A tanulók közösségi nevelése: a tanulókat fel kell készíteni a közösségi, és a társas kapcsolatokra. Ezért fontos megismerniük az együttélés szabályait, kialakítani az együttműködési készségeket, megismerni önmagukat. Élményszerű pozitív mintákat nyújtunk tanulóinknak, amelyekből értékítéletük fejlődik, szociális szokásaik közösségformálók, együttműködők és toleránsak lesznek. Követendő mintákat állítunk a konfliktusok kezelésére.
5. A tanulók esztétikai nevelése: környezetünk szépségeinek megfigyeltetése, a tanulók életkorának megfelelő vizuális, és zenei élményhez juttatása. A diákokban a kreativitás, alkotó képesség, az önkifejezés vágyának kibontakoztatása. Önmagukkal és a környezetükkel szembeni igényesség kialakítása.
6. A tanulók akarati nevelése: a tanulók önismeretének, önfegyelmének a kialakítása, saját magával szembeni célok igények felébresztése. Segítjük az önkritika kialakítását, és a kritikával való szembesülést. A kitartás, szorgalom a céltudatosság, a felelősség, kötelességtudat kialakítása. A 2018/2019-es tanévtől intézményünkben bevezetésre került az úgynevezett Arizóna program, ami alkalmas a tanórákon előforduló konfliktusok kezelésére, segíti az iskolai szabályokhoz, normákhoz való alkalmazkodást, a közösségbe való beilleszkedést.
7. Környezettudatosságra való nevelés: törekszünk, hogy a tanulóknál kialakuljon a rend szeretetének és a környezetünk tisztaságának, berendezéseinek, eszközeinknek megóvásának az igénye. Környezetünk szépítése, ápolása, tisztán tartása városi szinten is feladattá válik virág-ültetéssel, gondozással.
Fontos feladatunknak tartjuk tágabb természeti környezetünk kincseinek megismerését, védelmét, tanulmányozását kirándulások során.
8. A tanulók munkára való nevelése: az emberek, szüleink által végzett munka fontosságának a felismertetése. A tanulók feladattudatának kialakítása. Közösségben végzett munka értékének kialakítása. A tanulók önellátása, környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakorlása.
9. Hazaszeretetre való nevelés: az otthon és a haza múltjának megismerése, a hagyományok, a nemzeti kultúra megismerése, őrzése. A hazaszeretet érzésének felébresztése. A nemzeti összetartozás megerősítése, nemzeti öntudatra nevelés (Határtalanul kirándulás, Téma nap) Igény kialakítása a közösségben való tevékenységekre, az iskolai, városi programokon való részvételre.
10. A tanulók egészséges életmódra való nevelése: egészséges, edzett személyiség kialakítása, a testmozgás iránti igény kialakítása, különféle sportokkal való

megismertetése (karate, triatlon, jégkorcsolya). Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának a tudatosítása. A veszélyhelyzetek feltárásával megelőzés, felvilágosítások nyújtása, szükség esetén szakemberek igénybe-vételével.

A pozitív személyiségjegyek kialakulását a következő módszerekkel segítjük elő: „Boldogságórák”, tanmesék, történetek dramatizálása, beszélgetés, vita, véleménycsere, szerepcsere, interjúk, riportok készítése, tesztekre válaszadás, tablók, plakátok készítése, előadások, filmek megtekintése.

Nevelőtestületünk minden tagja elsajátítja a neveléssel összefüggő mérési értékelési ismereteket, készségeket és azokat a megfelelő helyzetekben alkalmazza.

2.8. Egészségnevelési és környezeti nevelési tevékenység

Egészségnevelési tevékenység

A nevelési intézmények feladatai közül jelentős az egészséges életmódra nevelés. Az egészségnevelés az élet minőségével foglalkozik, a tanulók fizika, társadalmi és mentális jólétével.

A tanulóknak szükségük van arra a lehetőségre, hogy olyan magatartást és értékrendet alakítsanak ki, mely képessé teszi őket arra, hogy azt válasszák, ami most jelenlegi életünkben is értékes és a jövőben is az lesz.

Az egészségnevelés a tanulókat arra kívánja felkészíteni, hogy teljes értékű, hatékony, megbízható, felelős tagjai legyenek majd felnőttként a társadalomnak.

Az egészségnevelési program célja:

- a tanulók ismerjék meg az egészségvédelem kiemelt kérdéseit:
- az életkorral járó biológiai-pszichohigiénés és életmódi tennivalókat,
- erősítse, fejlessze az egészséges életvitelhez szükséges képességeket,
- ismerjék meg az egészségre káros szokások biológiai-élettani – pszichés összetevőit,
- alkoholfogyasztás, dohányzás, inaktív életmód, helytelen táplálkozás – drogfogyasztás káros hatásait,
- a társkapcsolatok egészségi-fi kérdéseit,
- ismerjék meg életkoruknak megfelelően az elsősegély-nyújtási alapismereteket,
- legyen figyelemfelkeltő, tájékoztató, motiváló és aktivizáló szerepe az egészségérték tudatosításában.

S ezen értékek birtokában képesek legyenek egészségük megőrzésére, betegségek megelőzésére, egészséges személyiség kimunkálására, a helyes egészségmagatartás kialakítására.

Segítő kapcsolatok színterei és kapcsolódási pontok

Szülők (család)

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülők megfelelő tájékoztatás és információ-átadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az iskola egészségfejlesztési programjait, közülük jó néhányan szakértelmükkel is jelentősen növelhetik az iskolai munka hatékonyságát.

Iskolaorvos, háziorvos, védőnő

Az iskola egészségügyi ellátásról szóló jogszabály előírja, hogy minden iskolának legyen kijelölt orvosa, és védőnője, valamint a tanulók fogászati ellátását (szűrés és ellátás) végző kijelölt fogorvosa, akik a jogszabályban foglalt feladatokat az önkormányzattal és az Országos Egészségbiztosító Pénztárral kötött szerződés értelmében látják el. Kisebb településeken, ahol nincs házi gyermekorvos, az orvosi feladatokat a háziorvos, nagyobb településeken a házi gyermekorvos, a védőnői feladatokat a körzet szerint illetékes védőnő (vagy védőnők) látja el. A közép fokú tanintézetek egy részében főfoglalkozású, vagy részfoglalkozású ifjúsági orvos, és ifjúsági védőnő közösen látja el.

Feladataik a következőképpen csoportosíthatók:

A tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követését és az érzékszervek vizsgálatát. Az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok a fejlődés követésén kívül a krónikus betegségek és kóros elváltozások korai felismerésére is irányulnak (szekunder prevenció)

- Adott esetben a tanulók elsősegélyben való részesítése
- Közreműködés: közegészségügyi-járványügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az iskola vezetésével egyeztetve
- Felkérésre közreműködés egészségügyi szakértői feladatokban.

Az iskolaorvos, és különösen a védőnő hagyományos feladatai közé tartozik az egészségnevelésben való részvétel (a védőnői működési szabályzat ezt részletesebben fel is sorolja). A tanulók és a pedagógusok ismereteinek bővítésén kívül az iskola egészségügyi teamnek (különösen a főfoglalkozásban alkalmazottaknak) számos lehetősége van arra, hogy az iskola egészségügyi munka folyamatába illessze be az egészséges életmódra ösztönzést, nevelést.

Az iskola egészségügyi ellátás különösen a következő területeken tud ismereteket nyújtani:

- Az életmód és betegségek összefüggései
- Az iskola tanulói egészségi állapota, ennek alapján az „iskolai diagnózis” kiegészítése, megoldási javaslatok.
- A serdülőkorai változások ismerete, segítségnyújtás a serdülőkorai érzelmi magatartás, életmód és szexuális problémák, valamint krízisek megoldásában.
- Környezet egészségügyi, közegészségügyi és táplálkozás egészségügyi kérdésekben.
- Az iskolát övező település olyan lehetőségeinek ismerete, amelyek bevonhatók, segítségül hívhatók, az iskolai egészségfejlesztésben.

Az iskolai pedagógiai és iskola egészségügyi teamek együttműködésének kialakítására, ahol ez már működik, ott folyamatossá és eredményessé tételére most kitűnő lehetőség a közösen elkészítendő és végrehajtandó egészségnevelési/egészségfejlesztési terv.

Iskolapszichológus

A pszichológus a lelki eredetű problémák feldolgozásában segít a tantestületnek. Szakmai ismeretei révén, olyan területeken adhat folyamatos segítséget a diákoknak, tanároknak, de akár a hozzá forduló szülőknek, amelyek felismerése, problémakezelése speciális szakmai felkészültséget követel, és amivel az iskola pedagógusai többnyire nem rendelkeznek. A pszichológiai tanácsadáson túl akár osztályfőnöki órák és társadalomismereti foglalkozások tartásával tudja szakmailag igényesebbé és színesebbé tenni az egészségfejlesztési munka didaktikai építkezését.

Kívánatos bevonni a pszichológust a továbbképzések lebonyolításába is.

Gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők

Gyermekvédelmi munkában valamint a konkrét államigazgatási ügyekben tudnak segítséget nyújtani a gyermekjóléti szolgálatok és a települési önkormányzatok más intézményeiben dolgozó segítő foglalkozású szakemberek. A hivatalos, jogszabályokhoz kötött kapcsolatok részleteit a különböző dokumentumok rögzítik, de a kooperációnak ezen túlmutató szakmai szerepe van.

Az ÁNTSZ megyei intézeteinek egészségfejlesztési szakemberei és más egészségügyi intézmények, szervezetek

Egészségügyi szakellátást igénylő esetekben a területileg illetékes kórházak és intézmények jelentik a segítő kapcsolatok színterét.

Az egészségügyi intézmények és az ÁNTSZ területileg illetékes intézetei, azon belül is különösen az egészségfejlesztési munkatársa, az Országos Gyermek egészségügyi Intézet szakemberei konkrét segítséget jelenthetnek az iskolai egészségnevelési munkába.

Rendvédelmi szervek

A rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi munkatársai a bűnmegelőzési programok közös kimunkálásában, a tanári továbbképzéseken jogi, gyermek és ifjúságvédelmi, rendészeti, közlekedési témájú előadások tartásával tudnak segítséget nyújtani az iskolának.

Környezeti nevelési tevékenység

A környezeti nevelés átfogó célja elősegíteni a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát. A tanulók váljanak érzékenyék környezetük állapota iránt. Legyenek képesek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére, a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességeik felismerésére és jogaik gyakorlására; alakuljon ki bennük bátorító, vonzó jövőkép, amely elősegíti a környezeti harmónia létrejöttéhez szükséges életvitel, szokások kialakulását és a környezet iránti pozitív érzelmi viszonyulások megerősödését. A környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt legyen a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv.

A környezeti nevelés során a tanulók ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit.

A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére törekvés váljon meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

2.9.Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

„A közösség olyan emberi együttélés, amelyet a közösségi érdek, közös cél, közös értékrend és a tudat tart össze.”

(Hankiss Elemér)

Az igazi nevelőközösség a legegységesebb emberi, kulturális, vallási, nemzeti és szociális értékek hordozója, közvetítője amellet, hogy messzemenően figyelembe veszi a közösség tagjának egyéni sajátosságait. Célja, hogy a közösség, mint tevékenységi keret segítse az egyén fejlődését, képességeinek kibontakoztatását úgy, hogy azok egyéni lehetőségeinek maximumára jussanak el.

A közösségi nevelés területei:

- a család
- az iskola
- az iskolán kívüli közösségek.

A közösségfejlesztés színterei

A közösségfejlesztésre az intézményen belül sor kerülhet:

- a tanórákon (különös tekintettel az osztályfőnöki órákra)
- a tanórán kívül felnőttek által szervezett foglalkozásokon
- a tanórán kívül diákok által szervezett foglalkozásokon

Mind a három terület sajátos foglalkoztatási formát követel, mások az egyes területek feladatai, céljai, abban azonban megegyeznek, hogy valamennyien tevékenyen hozzájárulnak:

- az egyén (tanuló) közösségi magatartásának kialakításához
- véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez
- a közösségi szokások, normák elfogadásához (etikai értékrend)
- a másság elfogadásához
- az együtt érző magatartás kialakulásához
- a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

A tanórán megvalósítható közösségfejlesztés

Az iskolai nevelés - oktatás kerete az osztály, amely kezdetben nem több mint azonos korú tanulók csoportjánál. Közösséggé formálása több éven át tartó pedagógiai folyamat, amelyet az iskola valamennyi dolgozója közösen, egymást erősítve végzi, és amelyben meghatározó szerepe van az osztályfőnöknek.

Feladatai:

- a tanulókkal szemben támasztott elvárások pontos, egyértelmű ismertetése; értelmezése
- ismerje régióink sajátosságait, értékeit
- a felmerülő problémák megoldási lehetőségeinek közös megbeszélése a lehető legnagyobb csoportaktivitással, véleményalkotó, véleménynyilvánító képesség
- oldott légkör megteremtése
- segítségnyújtás a konfliktushelyzetek megoldásában
- személyes példamutatás
- diákvezetők nevelése, munkájuk segítése
- a közösségben előforduló pozitív és negatív élményanyag elemzése, következtetések levonása
- a másság elfogadása
- váljon érzékeny környezete állapota iránt
- ismerje a környezet leggyakoribb egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit és ezek elkerülési módját

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat az egyes tanárok az alábbi módon segítik:

- segítse a tanulók kezdeményezéseit
- a közvetlen tapasztalatszerzés segítse elő a harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és társadalmi környezettel
- biztosítson elegendő lehetőséget a közösségi cselekvések kialakításának/fejlesztésének segítésére
- alapozza meg a nemzettudatot, mélyítse el a nemzeti önismeretet, a hazaszeretetet
- ösztönözzön a szűkebb és tágabb környezet hagyományainak feltárására, ápolására, késztesse az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre
- alakuljon ki a tanulóban bátorító, vonzó jövőkép, amely elősegíti a környezeti harmónia létrejöttéhez szükséges életvitel, szokások kialakulását és a környezet iránti pozitív érzelmi viszonyulások erősödését
- alakítsa ki a tanulóban, hogy a környezet ismeretén és személyes felelősségén alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és a környezeti szinten egyaránt legyen a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv
- irányítsa a tanulót arra, hogy az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és – kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének megvédésének a képességei álljanak a kommunikációs kultúra középpontjában,
- fejlessze ki a tanulóban az új információs rendszerben való eligazodás, valamint annak kritikai módon való használatának képességét,
- adjon ismereteket a betegségek, balesetek, sérülések elkerülése, az egészség megőrzésére és
- személyi, tárgyi környezete segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyermekek, ifjak egészségi állapotát javítják,
- során kapjon átfogó képet a munka világáról,
- során alkalmazott változatos munkaformák erősítsék a közösségért és az egymásért való felelősség érzését.

A tanórákon kívül a felnőttek által szervezett foglalkozások

A kötetlen együttlétek biztosítják egymás jobb megismerését, a sikeresen végzett munka örömeinek együttes átélését; az esetleges kudarcok elemzését, feldolgozását, tanulságok levonását.

Lehetséges formái:

- Kirándulások, túrák, helytörténeti séták, amelyek az együttes élményen túl lehetőséget teremtenek nemzeti értékeink jobb megismerésére, megbecsülésére; a természet iránti tisztelet, a környezet iránti felelősség érzésének felkeltésére
- A kiállításokon, színházi-, zenei-, irodalmi programokon való részvétel az esztétikai nevelés mellett szolgálja a kulturált megjelenés, viselkedés normáinak elsajátítását, gyakorlását
- A közös sportprogramok (jégkorcsolyázás télen? Mozdulj! sportvetélkedő, vízi vetélkedő) előmozdítják az egészséges életmód szokásrendszerének kialakítását
- A csapatversenyeken való részvétel erősíti az egészséges versenyszellemet, segíti az együttműködő-készség fejlődését
- Az együttes szereplésekben való felkészülések olyan képességek megmutatására is lehetőséget teremtenek, amelyekre a tanítási órák keretében nincs lehetőség.

A tanórákon kívül diákok által szervezett tevékenységek

A diákönkormányzatok a tanulók irányító, önszervező közösségei, melynek keretében a tanulók a pedagógus irányítóval együtt, saját fejlettségüknek megfelelő szinten önállóan intézik saját ügyeiket.

A diákönkormányzat megalakítása nem kötelező, tagsági viszonya önkéntes, célirányos tevékenységéhez viszont szervezettségre van szüksége. Demokratikus úton választja tisztségviselőit, hozza létre megfelelő szerveit, amelyek a közösség megbízásából hivatottak az ügyek megvitatására, határozathozatalra.

Feladat:

- olyan közös érdekeken alapuló közös és konkrét célok kijelölése, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak
- a kialakított, meglévő vagy hagyományokon alapuló közösségi munkákat, közösségépítő tevékenységek fejlesztése
- a régi tevékenységek mellett új hagyományok teremtése
- olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes esztétikai élményeket keltenek a közösség tagjaiban és ezzel erősödik, fejlődik maga a közösség
- a közösség iránti felelősségérzet (felelősségtudat) kialakítása, fejlesztése
- a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre késztető tevékenységek szervezése
- olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.

A jól működő közösség kialakításának érdekében iskolánkban a következő tevékenységeket folytatjuk:

- a) Pedagógus segítségével megismerjük egymást, szűkebb és tágabb környezetünket, az iskolai közösség szokásrendszerét
- b) Osztályszinten megemlékezünk: születésnapokról, névnapokról, anyák napjáról, Mikulás ünnepséget szervezünk, igény szerint osztálykirándulást is
- c) Iskolai szinten minden évben karácsonyi ünnepséget, farsangot tartunk. Megemlékezünk a Madarak és Fák Napjáról, sok sportágban szervezünk bajnokságokat, a nyári szünetre táborokat, tematikus napközis táborokat és tematikus bentlakásos táborokat szervezünk, évente kétszer hulladékgyűjtést tartunk, diák napi programokat állítunk össze
- d) Folyamatosan bekapcsolódunk, és aktívan részt veszünk a Városi Művelődési Központ és Városi Sportegyesület rendezvényeibe.
- e) Összetartozás – Határtalanul témanap

2.10. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, feladatai

A pedagógusok helyi feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- a tanítási órákra való felkészülés
- a tanulók dolgozatainak javítása
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése

- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken
- tanítás nélküli munkanapon az intézményvezető által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A társadalomban bekövetkezett változások nagyban befolyásolják az osztályfőnöki szerep mivoltát. Az osztályfőnöki funkció komplex, differenciált, rugalmas és integrált jellegű egyben, s ez a szerep szükségszerűen nem konfliktus nélküli. Az osztályfőnöki munka igen sokrétű, mely megnyilvánul a csoportfelelős és a hivatalból kijelölt személyi felelős feladatkörben.

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az intézményvezető bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az alábbiakban felsorolt feladatkörök határozzák meg az osztályfőnöki tevékenységet:

1. A gyermek személyiségének fejlesztése, értékközvetítésre irányuló nevelőmunka
2. Az osztályközösség fejlesztését szolgáló feladatok
3. Az osztályfőnöki órák megtartása, adminisztrációs feladatok ellátása
4. A kapcsolattartás különböző formában végzett feladatai.

1. A gyermek személyiségének fejlesztése

A fejlesztés alapja a gyermek komplex módon történő megismerése, az összegyűjtött információk rendszerezése, kiértékelése. Ezek az információk részben objektív, megfigyelhető jellegűek:

- családi helyzet
- egészségi állapot
- teljesítmény, eredmény
- társas kapcsolatok
- konfliktuskezelő képesség

A tanulókról érkező más információk nehezen tárhatóak fel:

- értékeinek tartalma, önértékelésének realitása
- erkölcsi tudata, morális gondolkodása

Információ-forrás lehet:

- család
- pedagógus
- megfigyelések, beszélgetések
- írásos dokumentumok

Kiemelt fejlesztési területek:

- Énkép, önismeret, test és lélek egysége
- Hon- és népismeret
- Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra, a demokratikus állampolgárság értékei
- Környezeti nevelés, környezettudatos magatartás, a célszerű gazdálkodás alapjai
- Információs és kommunikációs kultúra, közlekedési ismeretek, biztonságkultúra
- Tanulás, időbeosztás, munkaszervezés, pályaaorientáció
- Testi és lelki egészség, személyes higiéné, az egészséget veszélyeztető tényezők és azok kiküszöbölése
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire, szexualitás, párválasztás, kapcsolatok, konfliktuskezelés.

2. Az osztályközösség fejlesztésére irányuló feladatok kiterjednek:

- az osztályközösség megismerésére, struktúrájának feltérképezésére
- az osztály életének megszervezésére, az együttműködés biztosítására
- a szabályrendszer kialakítására és annak betartatására
- távlati célok megfogalmazására, az önkormányzó képesség fejlesztésére
- hagyományok ápolására
- a „mi” tudat erősítésére

3. Az osztályfőnöki órák megtartása, adminisztrációs teendők elvégzése

Az osztályfőnöki óra egyszerre szolgálja az általános műveltség gyarapítását, a világszemlélet és az erkölcsi értékrend alakulását. Fejleszti az önismeretet, felkészíti a tanulókat a kulturált társas kapcsolatok építésére és fenntartására. Hozzájárul a differenciált emberkép és identitástudat alakulásához. Az etika/hit- és erkölcsstan ismeretanyagához számos ponton kapcsolódik az osztályfőnöki órák tematikája, mindkettő fiatalok önismeretének, önfejlesztő stratégiájának és erkölcsiségének alakításához ad segítséget (egészséges életmód, konstruktív életvezetés, magatartáskultúra, erkölcsismeret, vallásismeret).

Az osztályfőnöki órák funkciója 5-8. évfolyamon:

- a tanuló segítése önismeretük, személyiségük fejlesztésében, életpályájukra való felkészítésben
- szociális képességeik fejlesztése
- szerepvállalás-tanulásban, iskolán kívüli tevékenységekben

Az osztályfőnöki órákban kell időt biztosítani:

- a felmerülő problémák megbeszélésére
- ünnepélyekre való felkészülésre
- pályaválasztásra, kiemelten 7-8. évfolyamon
- fiatalok bűnözésére
- káros szenvedélyek egészségkárosító hatásaira

Az osztályfőnök felelős az ügyviteli, adminisztrációs feladatokért:

- a haladási napló rész naprakész vezetése, e-napló vezetése
- haladási és anyakönyvi rész folyamatos ellenőrzése
- mulasztások összegzése (igazolt/igazolatlan órák, napok)
- magatartás, szorgalom jegyek előkészítése az osztályozó értekezletekre
- félévi értesítő, anyakönyv- és bizonyítványírás

4. A kapcsolattartás különböző formái

Az osztályfőnöki munka eredményessége érdekében a pedagógus kapcsolatot tart tanítványai szüleivel, erősíti a családból származó pozitív nevelési hatásokat, megismeri a család viszonyulását az iskolához, a gyermekhez. Az osztályfőnöki munka kritikus pontja a torz családi nevelési minták és szokások ellensúlyozása, a negatív társadalmi hatások kivédése.

A) szülőkkel való kapcsolattartás színterei

- szülőértekezlet (évi legalább két alkalommal)
- fogadóórák
- e-napló
- egyénileg egyeztetett beszélgetések
- pályaválasztási tájékoztatók 7-8. évfolyamon

B) napi szintű beszélgetések, visszajelzések az osztályban tanító kollégákkal

C) eset megbeszélések a nevelésben-oktatásban résztvevőkkel (pl. napközis nevelő, edző, gyermekvédelmi felelős)

2.11. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Iskolánk szoros kapcsolatot tart fenn a helyi óvodával, a Nevelési Tanácsadóval, és a Gyermekjóléti Szolgálatral, annak érdekében, hogy a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyerekeken sikeresen tudjunk segíteni.

Módszerei:

- A magatartási zavarok okainak feltárása, a családi háttér alapos megismerése, egyéni bánásmód alkalmazása a szülőkkel együttműködve

- A közösség erejének mozgósítása a problémás tanulók fejlesztése érdekében
- Szakmai segítség igénybevétele (óvoda, Nevelési Tanácsadó, Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, Gyámügy)
- Az iskola pedagógusai ilyen irányú továbbképzéseken folyamatosan részt vesznek, szerzett ismereteiket alkalmazzák
- Egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése:
 - Nívócsoporthoz tartozó oktatás
 - Felzárkóztató órák
 - Napközi otthon
 - Tanulószo

Sajátos nevelési igényű tanulók és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje.

Elsődleges feladat a tanulási kudarcok felismerése egyéni szűréssel. Célja azoknak a részképesség-zavaroknak a feltárása, amelyek jelenléte nehezíti vagy akadályozza az olvasás, írás, számolás információkat szerző és közlő szerepének kialakulását.

Iskolánk a tanulási kudarcnak kitett tanulók ellátását A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény szabályozását követve szervezi meg.

1. A sajátos nevelési igényű tanulók közül annak a tanulónak a nevelését és oktatását biztosítja az iskola alapító okiratában foglaltak szerint, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján
 - beszédfigyelmetlen
 - mozgásszervi figyelmetlen
 - autizmus spektrumzavarral küzd
 - enyhe értelmi figyelmetlen
 - egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozási zavarral küzd)
 - ha a sajátos nevelési igényű tanuló, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján tanulmányait egyéni munkarend keretében folytatja
2. Biztosítjuk továbbá a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fejlesztő foglalkoztatását is.
3. Differenciált órászervezéssel, korrepetálásokkal segítjük a döntően környezeti ártalom miatt fellépő tanulási gyengeség leküzdését, ahol átmeneti következmény az elvárható tanulási eredményességtől való eltérés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elvei

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a NAT-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaikhoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van

- igény szerint sajátos, a fogyatékkal élőkkel összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök beépítése a nevelés, oktatás folyamatába
- az iskola, segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogatja a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve
- Az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok alapján gondoskodunk.

A NAT alapján a differenciált tanítás-tanulás megvalósításához különösen fontosnak tartjuk a sajátos tanulásszervezési megoldások alkalmazását a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyerekek esetében, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában.

Az eredményes tanulás segítésének elvei közül kiemelt a sajátos nevelési igényű, akadályozott, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdők elfogadása, beilleszkedésük feltételeinek kölcsönös alkalmazkodáson alapuló megteremtése, a képességprofilhoz viszonyított haladás elismerése, a tanulásban meghatározó képességeik feltárása és fejlesztése.

Az integráció gyakorlati megvalósítása

Iskolánkban a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség, illetve a sajátos nevelési igény fennállásának vizsgálata minden esetben a szülők egyetértésével vagy kezdeményezésével indul. A gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, nyelv- és beszédfejlesztő pedagógus az osztályban tanító pedagógusok javaslatára vagy saját tanév eleji szűréseit felhasználva javasolja a nevelési tanácsadó vizsgálatát. 1. osztályban találkozik azokkal a gyerekekkel, akiknél a tanulási nehézség feltételezhető, célzott megfigyeléseket, pedagógiai, gyógypedagógiai vizsgálatokat végez. Ezek után közös megbeszélés zajlik az osztálytanítóval és a szülőkkel, ahol a szülők elé tárja a gyermek teljesítményéről (magatartásáról, kooperációs készségéről, motivációjáról, önállóságáról, feladatvállalásáról, figyelméről, rajzvizsgálatáról, olvasásáról, írásáról, matematikai pedagógiai vizsgálatáról) kialakult véleményét.

A szülőt tájékoztatja a vizsgálat menetéről, a jogszabály által biztosított kedvezményeiről.

A különleges gondozásban részesülő gyermekek, tanulók fejlesztéséhez különösen fontos a szülők közreműködése. Széles körű együttműködésre van szükség a nevelési – oktatási intézmény, a pedagógiai szakszolgálat intézményei, illetőleg a tanulók szülei között. A nemzeti köznevelésről szóló törvény 72. § - a szülői jogok között felsorolja többek között azt is, hogy a gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon. A pedagógustól ez napi pontos felkészültséget, odafigyelést kíván, hiszen fontos segítőnk a szülő, ha alkalmazza a tőlünk „tanultakat” az otthoni gyakorlás során. A szülő csak akkor tud segíteni a pedagógiai feladatok megoldásában, ha tisztában van azzal, mikor mit kell tennie ahhoz, hogy gyermeke megfelelően fejlődjön.

A szükséges ismeretek átadására csak az képes, aki ismeri a gyerekek állapotát. Ugyanakkor a gyermeke helyzetét is akkor tudjuk megismerni, problémáit feltárni, a lehetséges megoldásokat megtalálni, ha ebben a szülő aktívan közreműködik. Intézményünkben a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése és oktatása a többi tanulóval együtt, azonos iskolai osztályban történik. A segítőmunka fő területeit Szűcs

Marianna tanulmánya alapján határoztuk meg (Szücs Marianna: Esély vagy sorscsapás? Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.)

- „A gyermek személyiségére és a részképesség-zavarok csökkentésére irányuló fejlesztés: A gyermek, tanulási, magatartási, beilleszkedési problémáinak feltárása, önismeretének, kapcsolatteremtési képességeinek, részképességeinek fejlesztése, felzárkóztatása
- A családon belüli konfliktusok megoldására irányuló segítség: Az otthoni konfliktushelyzetek oldása, folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, és közös programokba való bevonásuk. (pszichológus közreműködésével)
- A gyermek iskolán belüli helyzetének javítását célzó segítség: A gyermek iskolai elfogadásának elősegítése, helyzetének megszilárdítása, állandó munkakapcsolat kialakítása a pedagógusokkal.”

A tanulók órarendjének elkészítésénél több szempontot kell figyelembe venni:

- a gyerekek életkorát
- osztályfokát
- értelmi szintjét
- diszkalkuliánál a számmal, darabszámmal kapcsolatos fogalmak állapotát, a számolási technikát, a számfogalom - kialakítás módszerét
- egyéb pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet) fejlettségi szintjét
- a fáradékonyságot
- diszlexia reedukáció esetén például a legszembeötlőbb tünetek is lehetőleg azonosak legyenek
- a gyerekek eredeti tanórai órarendjét.

A mikro-beavatkozások szintjén megpróbáljuk megteremteni azokat a szervezeti kereteket, lehetőségeket, amelyek a tanuló számára előnyösebbek és elérhetőek. A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrált nevelésben és oktatásban részesülnek intézményünkben. Együtt tanulnak és egy osztályban, közösségben nevelődnek a többségi gyermekekkel. A mikro-beavatkozás formái:

A) Iskolán belül fejlesztő foglalkozás több évfolyam tanulóinak speciálisan felkészült szakember segítségével. Ebben a formában a fejlesztést végző szakember össze tudja hangolni munkáját az osztálytanítóval. A hátrányos helyzetű gyerekek is eljuthatnak erre a foglalkozásra. (egyéni vagy kiscsoportos fejlesztés)

B) Egy heterogén osztályon belül történő differenciált tanulásszervezés. A tanító a tanórán rendszeresen differenciálást alkalmaz. (tanórai differenciált foglalkoztatás)

A szervezés során több csoport alakul ki a szakértői véleménnyel rendelkező gyermekekből, de bekapcsolódnak azok a tanulók is, akik tanulási nehézséggel küzdenek, de sajátos nevelési igényről nem beszélhetünk.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a szolgáltatás: rehabilitációs célú órakeret terhére javasolt sérülés-specifikus ellátás: fejlesztő terápiák, pszichopedagógiai, logopédiai gondozás, felzárkóztatás.

Sajátos nevelési igényű tanulók esetében a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentésére irányuló és az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációt, rehabilitációt szolgáló feladatok elvégzéséhez a fogyatékoság típusának megfelelő szakirányon szerzett gyógypedagógusi, gyógypedagógiai tanári szakképzettséggel rendelkező szakembert biztosítunk. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség esetén gyógypedagógus és/vagy

fejlesztő pedagógus vezeti a fejlesztő foglalkozást. A gyógypedagógus tanulásban akadályozott, logopédia vagy pszichopedagógia szakiránnyal rendelkezik.

A fejlesztés feladatait összetett formában próbáljuk megoldani a tanulási zavar esetében. A gyerekek a heterogén osztályban maradnak és csak tanórán kívül, a diszlexia reedukáció, diszkalkulia kezelése idején válnak külön a társaiktól. Az osztályon belüli rendszeres differenciálás az osztálytanítók és szaktanárok feladata.

Október közepéig minden elsőünk a Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer 4-8 évesek számára (difer programcsomag) szűrővizsgálatán vesz részt. A fejlesztésben részt vevő szakemberek indokolt esetben további vizsgálatokat is végeznek:

Kulcsár Mihályné-féle szűrővizsgálat, Nebuló program szűrővizsgálatai, artikulációs zavar vizsgálata, diszlexia-veszélyeztetettség vizsgálata a logopédiai előrejelző gyorsesztekkel. Mindezek eredményei alapján, ha arra szükség van, a tanuló fejlesztő foglalkozásokra jár legkésőbb a tanév 2. félévétől, ezzel párhuzamosan a szülő egyetértésével kezdeményezzük a nevelési tanácsadó vizsgálatát is.

Szeptemberben kerül sor a már diagnózissal rendelkező tanulóink állapotfelmérésére is a tanév első két hetében. Felhasználjuk az előző tanév záró méréseit is. Ennek eredményeire építve készül el a tanulók egyéni fejlesztési terve, órarendjük. Tanév közben a szülő, a szaktanárok vagy az osztályfőnök jelzése után szűrővizsgálatot csak a nevelési tanácsadó szakembere végez, előzetes egyeztetés, felterjesztés alapján. Mivel ugyanazon vizsgálat elvégzésére nem kerülhet sor meghatározott időintervallumban, ezért a nevelési tanácsadó szűréseit akkor sem végezzük, ha arra kompetenciánk van. Elsősorban összeállított pedagógiai mérőlapokkal értékeljük a fejlődést, ettől a Meixner – féle szókincsvizsgálat és az olvasásvizsgálat izolált betűk, szótagok, szavak olvasásánál, illetve a logopédiai vizsgálatok kifejezetten a beszédet érintő vizsgálatait esetén tekintünk el.

A terápiás munka időbeosztása

A számolási zavarban szenvedő gyermekekkel való foglalkozás a probléma súlyosságától függően különféle formákban történhet. „Súlyos esetekben a sikeres terápia érdekében a heti háromszori egyéni foglalkozás az ideális. A gyakorlat azt mutatja, hogy a heti két alkalommal 2 fős csoportokban történő foglalkoztatás is eredményes. Diszlexia – reedukáció esetén is ideális a heti 2 – 3 alkalom, maximum 4 – 5 tanulóval”.

A diszkalkuliás gyermek iskolai nevelői, különösen a logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógusa, a matematika tanára és az osztályfőnöke tudatosítja a szülővel, hogy a diszkalkulia foglalkozás nem helyettesítheti az otthoni folyamatos, irányított gyakorlást, s emellett szükség van az iskolai foglalkozások keretében külön matematika korrepetálásokra is. Súlyos diszkalkulia esetén egyéni szervezeti formákat választunk, abban az esetben, amikor a tanuló az osztályban marad, az osztálytanító megfelelő tananyag - és óraszervezéssel segíti munkáját. A diszkalkulia terápia, a diszlexia és diszgráfia reedukációs órák délután zajlanak, s így a tanulók megfelelő motiválására kiemelt figyelmet kell fordítani.

Az egyéni fejlesztési tervek elkészítésénél a célszerűséget szem előtt tartva a gyermek fő tünetét, a foglalkozások (elsődleges, másodlagos) célját, a fejlesztés tervezett hangsúlyait, hipotézisét jelöljük meg és keressük a legcélravezetőbb játékokat, gyakorlatokat. Szem előtt tartjuk, hogy „A fejlesztő eljárások alkalmazásához elengedhetetlenül szükséges az életkori és egyéni sajátosságok pontos ismerete”. A fejlesztő órákon nem korrepetálás zajlik, hanem korrekció, reedukáció.

A szülőkön, tanárokon keresztül főként a másság elfogadására irányuló hatás elősegítésére sok időt fordítunk. Elutasítjuk, hogy diszkriminációt, megbélyegzést jelentsen a gyerekek számára, hogy fejlesztő foglalkozásra járnak.

Az egyéni vagy kiscsoportos fejlesztés során minden sajátos nevelési igényű tanuló egy gyógygyógypedagógushoz (tanulásban akadályozottak pedagógusa, logopédus, pszichopedagógus, megbízott gyógytornász) tartozik, aki a szakértői vélemény alapján egyéni fejlesztési tervet dolgoz ki számára, a tanulókról egyéni fejlesztési naplót vezet. Szükség esetén - a kötelező felülvizsgálaton túl - javaslatot tesz a szakértői bizottságnak újabb vizsgálat elvégzésére. Szorosan együttműködve dolgozik azzal a pedagógussal, aki abban a csoportban tanít, ahol a gyermek integrációja megvalósul. A fejlesztéssel kapcsolatos összes feladatot megbeszélik, együttesen dolgoznak a tanuló fejlődése érdekében. Ha a fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján folyik, a fejlesztést végző szakemberek minden fejlesztési év végén írásban készítenek értékelést a tanuló fejlődéséről, a fejlesztő órákon történt megfigyeléseikről a szülő számára, azt a központilag kiadott nyomtatványon is rögzítik. Az értékelés logopédia területén az OM Sulinova 2004. Logopédia című kiadványának értékelés, minősítés szempontsorai alapján történik. A sajátos nevelési igényű tanulók és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdők értékelésekor a pedagógiai – gyógygyógypedagógiai vizsgálatok eredményeire, a tanuló folyamatos megfigyelésének tapasztalataira támaszkodunk.

A gyógygyógypedagógus a sajátos nevelési igényű tanulók és vizsgálati eredményeik valamint a beilleszkedési, tanulási vagy magatartási nehézségekkel küzdő tanulók és vizsgálati eredményeik ismeretében, a fejlesztő pedagógus, a nyelv- és beszédfejlesztő pedagógus a beilleszkedési, tanulási vagy magatartási nehézségekkel küzdő tanulók és vizsgálati eredményeik ismeretében minden tanévben kidolgozza saját munkatervét és órarendjét, a rábízott gyermekekről és fejlesztésükről egész évben gondoskodik. A fejlesztő szakemberek diagnosztizált tanulók esetében minden tanév szeptemberének első két hetében tájékoztatják a szaktanárokat a tanuló aktuális állapotáról, az osztályfőnököknek elmagyarázzák a tanuló szakvéleményét és kéri a szülő nyilatkozatát a javasolt mentesítések igénybe vételéről.

A tájékoztatás felső tagozaton évfolyamonként lehetőség szerint csoportosan, a szaktanárok és az osztályfőnökök részvételével, az iskolavezetés jelenlétében zajlik. Új diagnózis esetén a szakvélemény kézhezvételét követő két hét alatt történik meg a tájékoztatás. A gyógygyógypedagógus/fejlesztő pedagógus napi munkája során a tanulók különleges gondozási igényének megfelelő egyéni óratervet készít.

Munkájában segítségére van:

- a szakértői bizottság véleménye
- az iskola vezetősége
- pedagóguskollégái, akikkel a gyermek fejlesztése miatt kapcsolatba kerül
- fejlesztő és gyógygyógypedagógus kollégái, akik munkaközösséget alkotnak, továbbképzésekre járnak, és az új lehetőségeket, ismereteket átadják egymásnak.

A tanórai differenciált foglalkoztatás alkalmával a gyermek, tanuló a többi tanulóval egy osztályban oktatott és nevelt gyermek. A tanórai foglalkozáson is biztosítani kell számára a megfelelő fejlesztést.

A fejlesztés formái:

- egyéni korrekciós fejlesztés
- kiscsoportos foglalkoztatás
- felzárkóztató foglalkozások biztosítása
- korrepetálás
- tanórán belüli differenciálás
- az iskolai könyvtár és médiatár, valamint az iskola más létesítményeinek használata, a továbbtanulás segítése tanácsadással.

1. Iskolánk az emberi erőforrások miniszterének 32/2012. (X. 8.) EMMI rendeletében (A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról) megfogalmazott elvek alapján határozza meg a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását.

A Nemzeti alaptanterv a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapidokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok a sajátos nevelési igényű tanulókra is érvényesek.

1.1. A sajátos nevelési igényű tanulók habilitációs, rehabilitációs célú ellátása

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- b) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoporthoz igényeiktől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.

1.2. A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

- a) A mozgásszervi fogyatékoságból, beszéd-fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból vagy egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával
- b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására
- c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása
- d) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- e) Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

1.3. A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a) A fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar típusa, súlyossága
- b) A fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje
- c) A sajátos nevelési igényű tanuló
 - ca) életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei
 - cb) képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei
- d) A társadalmi integráció kívánalmai: az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

A fogyatékoság, a pszichés fejlődési zavar típusának megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár kompetenciája:

1. a programok, programcsomagok összeállítása

2. a rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés, osztálytermen belüli megsegítés
3. közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, ezt követően a konzultációban.

1.4. Az intézményben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

Az intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagához mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- Az intézményvezető támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken
 - Iskolánk pedagógusainak, gyermek- és szülői közösségének felkészítése folyamatosan történik a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására
 - Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés-specifikus módszertani eljárások alkalmazása jellemző. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
 - A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység előtérbe helyezendő, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai – esetenként egészségügyi – eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását
 - A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógusok vesznek részt, akik
- a) a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszik a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait
 - b) egyéni fejlesztési tervet készítenek a gyógypedagógus – konduktív nevelés esetén konduktor – együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosítanak, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaznak
 - c) a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépítik, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatják eljárásaikat, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaznak
 - d) egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keresnek
 - e) alkalmazkodnak az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez
 - f) együttműködnek különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépítik a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár:

- a) segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését

- b) javaslatot tesz a fogyatékoság, a pszichés fejlődési zavar típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.)
- c) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről
- d) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására
- e) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra
- f) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait
- g) terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra
- h) segíti a befogadó pedagógust az egyéni értékelés kialakításában, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében
- i) segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) tanulók iskolai fejlesztése

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása, képességeik tervszerű fejlesztése során az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, az individuális szükségletekhez kell igazodni mind a pedagógiai tevékenységek, mind a környezeti adaptációk tervezése, megvalósítása során annak érdekében, hogy a tanulók mozgáskorlátozottként is meg tudják állni helyüket a szűkebb és tágabb környezetükben.

A tanulók sérülés-specifikus ellátása csoportmunkában (team munkában) valósítható meg – a különböző szakemberek illetve a család együttműködése, a közös célok kitűzése kölcsönös megerősítést, amely nagymértékben támogatja a fejlesztő folyamatot.

A nevelés, oktatás, mozgásfejlesztés, az egészségügyi szükségletek ellátása és a gondozás (sérülés-specifikus pedagógiai fejlesztő folyamat) során szükséges a folyamatos, tapasztalatszerzésre építő korrekciós szempontú fejlesztés, ezzel a sérülésből adódó hátrányos következmények csökkenthetők, ellensúlyozhatók.

Az önállóságra nevelés elvét mindig szem előtt tartva, az iskolában – a mozgáskorlátozott tanulók életkorának és mozgásállapotának megfelelően – biztosítani kell a megfelelő mozgás- és életteret, amely magában foglalja:

- a fizikai környezetet, amely egyrészt akadálymentes, másrészt valamennyi tanuló számára biztosítja az egészséges környezeti feltételeket,
- a személyre szabott (segéd)eszközök és egyéb, az oktatáshoz szükséges speciális eszközök (pl. megfelelő méretű asztal, szék, csúszásgátló, ceruzafogó stb.) meglétét és használatát,
- a befogadó, elfogadó, kölcsönös alkalmazkodást kívánó, a tágabb környezetre is hatással bíró személyi környezetet (integrált oktatásnál a tanulótársak, azok szülei, az iskola dolgozói részére a befogadást segítő ismeretek átadása),
- szükség szerint és indokolt esetben – amennyiben a mozgásos akadályozottság a különféle tevékenységek során a tevékeny és eredményes részvételt súlyosan akadályozza – a személyi segítő meglétét.

A sérülés-specifikus pedagógiai fejlesztő folyamat olyan felkészülést, sajátos módszertani tudást kíván a pedagógusoktól és a pedagógiai munkát segítő személyzettől, amely biztosíthatja a komplex, minden sérült funkciót korrigáló-kompenzáló hatásokat, és lehetővé teszi a tanulók eredményes fejlődését.

Célok

A mozgáskorlátozott tanulók nevelésének-oktatásának kiemelt célja az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek az iskolai tanulmányaik során felkészültté váljanak az ismeretszerzésre és tanulásra, az önálló döntéshozatalra, képessé váljanak az önrendelkező életvitelre.

Ismerjék meg a mozgáskorlátozottságukból eredő egészségi teendőket és az egészségügyi ellátás lehetőségeit, a sajátos helyzetükből adódó jogait, alakuljon ki bennük az önrendelkező életforma képessége, amely elősegíti jövőbeli felnőtt életüket, társadalmi beilleszkedésüket.

A mozgásállapot által meghatározott adottságok, korlátok figyelembevételével olyan belső motiváció teremthető meg, amely által a mozgáskorlátozott tanuló aktívan kapcsolódhat be a fejlesztő folyamatba; alakuljon ki a fejlődés igénye önmagával szemben, az igény a sikeres továbbtanuláshoz, munkába álláshoz.

Fejlődjön ki a megfelelő életminőség megalapozása érdekében a megszerzett tudás és képességek birtokában a testi, lelki, pszichikai jól-lét és annak kialakítására irányuló igényesség.

Kiemelt feladatok

A pedagógiai feladatok meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a mozgáskorlátozott tanulók többsége meg tud felelni a Nat-ban, illetve a kerettantervben megfogalmazott elvárásoknak.

Az egyéni igényekhez igazodó eljárások alkalmazása (tartalom módosítása, csökkentése az ismeretsajátítás során, értékelés alóli mentesítés, stb.) csak abban az esetben indokolt, ha az általános követelményeknek való megfelelés semmilyen módszertani, technikai segítségnyújtással, környezeti adaptációval nem érhető el. A sérülés-specifikus pedagógiai fejlesztő folyamat során – pedagógiai tartalmak kitűzésekor, rehabilitációs célok, időbeli eltérések megfogalmazásakor – differenciálás és fokozatosság szükséges. Az individuális megsegítés olyan mértékű legyen, amennyi az eredményes egyéni fejlődéshez elengedhetetlen. A módszertani, technikai támogatás tervezéséhez, kivitelezéséhez a pedagógus segítséget kérhet a gyógypedagógustól, konduktív nevelés esetén a konduktortól, a pedagógiai szak- és szakmai szolgáltatók szakembereitől.

A mozgáskorlátozott tanuló iskolai tanulásának nehézségeit leginkább a mozgásszervi károsodás következtében a kommunikáció és a kognitív funkciók (figyelem, érzékelés-észlelés, emlékezet, gondolkodás) területén kialakult zavarai, illetve a mozgásteljesítményt igénylő feladatok kivitelezésének problémái jelentik, különös tekintettel a manipulációra. Ezek mindegyike befolyásolhatja az olvasás, írás, beszéd elsajátítását is, vagyis az iskolai teljesítmények alakulását.

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- A mozgásszervi diagnózistól és mozgásállapottól, az aktuális fejlettségi szinttől, valamint a személyiségtől függő speciális fejlesztési technikák, módszerek, eszközök alkalmazása, a megismerő tevékenységekhez szükséges kompetenciák (ismeretek, képességek, attitűdök) kialakítása és fejlesztése, az elérhető legmagasabb szintű önállóság kialakítása, az önálló életre nevelés
- Az iskolai fejlesztés teljes időtartama alatt kiemelt feladat a mozgásnevelés, mint komplex rehabilitációs hatásrendszer, amely ötvözi a sérült tartási és mozgási funkciók helyreállítását célzó, a gyógyító és a motoros képességek fejlesztését

szolgáló pedagógiai eljárásokat, s e feladatokat integrálja a tanítás-tanulás folyamatába.

A mozgásnevelés célját és feladatait elsődlegesen nem az életkor, hanem a tanuló mozgásszervi diagnózisa:

- Annak végleges, javuló vagy romló volta –, továbbá a mozgásállapot súlyossága és klinikai tünetei, akadályozottságának mértéke és formája határozzák meg.
 - Korszerű ismeretek átadásával, illetve a reális önismeret kialakításával a továbbtanulásra történő felkészítés nyújthat biztos alapot a későbbi önálló életvezetéshez.
 - A mozgáskorlátozottság gyakori velejárója a beszélt és írott nyelv zavara, így a nevelés-oktatás során kiemelt feladat a beszéd- és kommunikációfejlesztés, súlyos esetben a beszéd- és logopédiai terápia, esetleg a technikai eszközökkel támogatott írásbeli kommunikáció kialakítása.
 - A mozgáskorlátozott tanuló egyedi, speciális megsegítése során a kiindulás alapja fizikai adottsága, értelmi képessége, kommunikációjának formája, szintje és érzelmi állapota. Ennek megfelelően a tananyag, a követelmények, a számonkérés, értékelés egyéni fejlettségi szinthez történő igazítása, adaptálása szükséges, a fokozatosságot e téren is figyelembe véve (a tevékenységek kivitelezését, a részvételt biztosító (technikai jellegű, módszertani) segítségnyújtás formáját szükséges először megkeresni, az egyes tevékenységek, illetve az értékelés alóli mentesítés csak nagyon indokolt esetben ajánlott).
 - A speciális módszerek, terápiák és technikák alkalmazása és a technikai segédeszközök igénybevétele segíti a mozgásbiztonságot, a mozgásreflexek célszerűségét és gyorsaságát, az író, rajzoló és eszközhasználó mozgást, a hallásra, beszédészlelésre támaszkodó tevékenységeket, a szűkebb és tágabb környezetbe történő beilleszkedéshez szükséges alapok megteremtését, a személyi függetlenség elérését.
- A mozgáskorlátozottság együtt járhat egyfajta fizikai függés kialakulásával, amely megnövelheti a deviáns csoportokhoz való sodródás kockázatát, fokozhatja az áldozattá válás esélyét, így a nevelés-oktatás során a prevenciós munka, illetve a már kialakult helyzetek kezelése kiemelt feladatot jelent. A tanulóknak meg kell tanulniuk egyrészt a kísértésre nemet mondani, másrészt olyan hasznos tevékenységeket kell elsajátítaniuk, amelyekkel értelmesen tölthetik ki szabadidejüket.
- A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatokat jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló mozgáskorlátozott tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogathatja a pályaaorientáció folyamatát is.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A mozgáskorlátozott tanulók iskolai fejlesztésének szakaszolása megegyezik a Nat képzési szakaszaival. A mozgáskorlátozott gyermek iskolakészültsége, fejlődésének sajátos útja, tapasztalatszerzésének eltérő volta, hiányosságai indokolhatják, hogy az első évfolyam teljesítésére, a biztos olvasás-írás elsajátítására a pedagógiai program helyi tanterve egy tanévnél hosszabb időt (két tanév) biztosítson, de szükség esetén a további pedagógiai szakaszok is szerveződhetnek hosszabb időszámban.

A NAT és a választott kerettanterv alkalmazása

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban meghatározott fejlesztési területek és nevelési célok megvalósítása általában lehetséges. A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők. Ha a mozgásállapot, a kognitív funkciók vagy a kommunikáció zavara, a szocializáció problémái akadályozzák a tanulási folyamatot, akkor az Irányelvben megadott módosítások figyelembevételével javasolt a helyi tanterv elkészítése, először minden esetben annak megvizsgálásával, hogy a megfelelő differenciálás, adaptálás (támogatás technikai eszközzel, a tanuló számára előnyös ismeretsajátítási módszer preferálása stb.) hogyan tudja segíteni a tanulót a követelmények teljesítése során.

A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztése

A beszéd fogyatékos tanulók beszéd és nyelvi fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történik. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszéd fogyatékoság jellegétől függ.

A beszéd fogyatékos tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése alól mentességben részesülhet. A gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében a pedagógusok, a logopédus és a szülő szorosan együttműködik.

Az beszéd fogyatékossgal küzdő tanulók fejlesztésének általános céljai, feladatai

A beszéd fogyatékossg eltérő kórformái szerint a rehabilitációs feladatok is eltérőek, a logopédiai terápia céljait és feladatait az Irányelv határozza meg.

- a) A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszéd működés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére.
- b) A fejlesztés legyen tudatos és tervszerű, melynek során a beszéd állapotának felmérésétől az egyénre szabott terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul.
- c) A módszerek megválasztásakor az életkor, a kognitív készségek, a szocioadaptív viselkedés és a szociokulturális környezet sajátosságainak figyelembevétele szükséges.
- d) A fejlesztésben meghatározó a sokoldalú perцепciós fejlesztés, melynek során a kinezteziás, a hallási, a látási, a beszéd motorikus benyomások egymást erősítve fejlődnek.
- e) Fontos a transzferhatások tudatos kihasználása. Mivel a nyelvi és kognitív képességek kölcsönhatásban állnak, komplex fejlesztéssel a terápia hatékonysága fokozható.
- f) A beszéd fogyatékos tanulók nevelése, oktatása az osztályban megvalósuló, szakmailag megalapozott, differenciált foglalkoztatás mellett megköveteli az egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti kereteit.
- g) A súlyos beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése intenzív, komplex és folyamatos fejlesztőmunka napi rendszerességgel.
- h) A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti. A terápiában – a minél gyorsabban automatizált jó beszéd szint elérése érdekében – a tanulóval kommunikáló valamennyi felnőtt legyen partner.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a NAT-ban alkalmazott szakaszolással. A helyi tantervben a bevezető szakasz időtartamának megnövelése – általában az első évfolyam tananyagának két tanévre történő elosztásával – indokolt lehet.

A NAT alkalmazása

A beszéd fogyatékos tanulók nevelésében a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok, az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek az irányadóak, de azok fejlődési útjai, módjai, és kialakulásuk időtartama módosulhat.

Az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztése

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók – a tanítás, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából – kiemelkedő jelentőségű tulajdonságait megismerve szervezzük a rehabilitációt, fejlesztést. Keressük a típusos erősségeket, amelyekre építeni lehet, és számolunk a típusos nehézségekkel és kognitív problémákkal, melyek előfordulhatnak.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók fejlesztésének általános céljai, feladatai

- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelése a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében. A fogyatékos készségek kompenzálása különös jelentőségű a tanulási, szociális és munkahelyzetekbe való beilleszkedés és viselkedés elsajátításához.
- Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása.
- A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt – a továbblépés előtt – külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos, probléma-megoldási módszerek tanítása.
- A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanított képesség egész életen át megfelelő alkalmazhatósága. A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében a felesleges információkat szűrni kell, mert a tipikusan fejlődő gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek számára nehéz tananyagot jelent.

A fejlesztési célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell az egyéni fejlesztési tervekbe iktatni.

A tanulók fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén). A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illesztenünk ebbe a hierarchiába. Pl. a veszélyeztető viselkedések kezelése, más, elfogadható viselkedések kialakításával, viselkedésterápiával a célok hierarchikus rendjében így alakul:

- az ön- (esetleg köz-) veszélyes viselkedések kezelése,
- a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,
- a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,
- az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók fejlesztésének pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztését a szociális-kommunikációs készségek fejlesztése és a rugalmasabb viselkedésminta kialakítása határozza meg. Iskoláskorban is folytatni kell a korai fejlesztésben és óvodai nevelés során alkalmazott fejlesztő eljárásokat, illetve szükség lehet az iskoláskor előtti képességfejlődés területeinek fejlesztésére. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai általában módosításokkal egyeznek meg a Nat-ban és a kerettantervekben rögzített pedagógiai szakaszokkal és tartalmakkal. A módosításokat a helyi tantervekben és egyéni fejlesztési tervekben kell meghatározni a gyermekek egyéni szükségleteinek, fejleszthetőségének megfelelően. Az alsó szakasz (1–4. évfolyam) elvégzéséhez általában hosszabb időkeretre van szükség.

A jó értelmi és nyelvi képességekkel rendelkező tanulók esetében előfordulhat, hogy az egyes műveltségi területeken meghatározott tartalmak jelentős részét a NAT-ban és a kerettantervekben meghatározott életkorban képesek elsajátítani. Ezekben az esetekben egyéni fejlesztési terv alapján a szociális-kommunikációs és speciális kognitív készségek párhuzamos fejlesztése szükséges.

Pszichés fejlődési – súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási – zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztése

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakértői véleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro, ill. makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően.

Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a szakértői bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből – az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.

A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaaorientáció folyamatát is.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat.

- a) a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása.
- b) a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- c) a tanulás iránti motiváció és a kudarcűrő képesség növelése,
- d) a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása,
- e) a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén

Diszlexia

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkor osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a) a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság,
- b) a rövid távú emlékezet,
- c) az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,
- d) a testséma biztonságának kialakítása,
- e) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analízis-szintetizáló módszerrel,
- f) az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- i) az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával,
- j) speciális olvasástanítási program alkalmazása,
- k) az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

Diszortográfia – a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együttjárástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak.

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkor osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

A fejlesztés feladata:

- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség,
- a rövidtávú emlékezet fejlesztése,
- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása,
- a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése.

Diszgráfia

A fejlesztés célja:

A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkor osztályfokának megfelelő írás készséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai:

- a) a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra,
- a) a testséma biztonságának kialakítása,
- c) a vizuo-motoros koordináció fejlesztése,
- d) az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés),
- e) a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése,
- f) sikertudat kialakítása.

Diszkalkulia

A fejlesztés célja:

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkor osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek

használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein. A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkuliás tanulónál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- a) a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése,
- b) Matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása,
- c) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,
- d) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
- e) a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
- f) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése,
- g) segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- h) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- i) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása,
- j) a diszkalkulia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása,
- k) az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitásukkal, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

A fejlesztés célja

- a figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése.

A fejlesztés feladatai

- team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés,
- speciális figyelem-tréning,
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése,
- fokozott egyéni bánásmód,
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése,
- feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése,
- motiválás, sikerélmény biztosítása.

A pszichés fejlődés zavarai körébe tartoznak továbbá a szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák, amelyek az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Minthogy a magatartásjellemzőkben hasonlóság figyelhető meg, szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek háttérében elsődlegesen

idegrendszer működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg.

A fejlesztés célja

- a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

A fejlesztés feladata a fejlesztési cél alá rendelt szempontok figyelembevételével történik.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet az első évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

A NAT alkalmazása

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat. A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt.

Az egészségügyi és pedagógiai rehabilitáció tevékenységformái minden fogyatékoság típusnál az Irányelv ajánlásai alapján szerveződnek.

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók integrált oktatása

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.

Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal állapítható meg a kognitív funkciók lassúbb fejlődése, valamint más, nem intellektuális területeken jelentkező eltérések.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelési, oktatási szempontú jellemzői

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossgal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemlkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

A nevelésükhöz szükséges feltételek:

- a) a fogyatékossg típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár/terapeuta, gyógypedagógus foglalkoztatása,
- b) speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve
- c) a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakszolgáltatások biztosítása.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése nevelési igényeinek megfelelő gyógypedagógiai nevelés, oktatás és terápia hatására a mentális képességek területén is számottevő lehet.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

Alapfokú nevelés - oktatás szakasza

- a) alsó tagozat:1-4. évfolyam.

Ezen a tagozaton a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

Az alsó tagozat első évfolyamán javasolt - a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve - egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíti a tanulókat. A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

Ezen a tagozaton nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

Az iskolák helyi tantervükben határozzák meg azokat a pedagógiai diagnosztikán és fejlesztési stratégián alapuló konkrét gyógypedagógiai eljárásokat - szükség esetén terápiákat - amelyek az iskoláskor kezdő éveiben hatékonyan segítik a készségfejlesztést. Az iskolatípus módosításának esetenkénti szükségessége folyamatos gyógypedagógiai diagnosztizálás nyomán a tanítás-tanulás folyamatában állapítható meg biztonsággal.

b) felső tagozat: 5-8. évfolyam

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztése

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében az Irányelvben leírtakat kell alkalmazni, figyelembe véve a befogadó intézmény pedagógiai programját, sajátos nevelési igényű tanulókra irányuló helyi tantervét. A befogadó intézmény pedagógiai programjában - az Irányelv 1. fejezetében leírtak alkalmazásával - szerepelnie kell a fogyatékos tanuló nevelése-oktatása sajátos elveinek, és figyelembe kell vennie a tanulást, fejlődést nehezítő körülményeket is. Ezen belül fontos meghatározni és biztosítani azokat a segítő eljárásokat, amelyek az eredményes integráció feltételei lehetnek. A fejlesztéshez, rehabilitációs és rehabilitációs célú foglalkozások vezetéséhez, az egyéni fejlesztő programok kimunkálásához, a tantárgyak fejlesztési feladatainak megvalósításához a szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanár gyógypedagógus együttműködése szükséges. Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl. terapeuta, logopédus, pszichológus, orvos, konduktor) is be kell vonni a fejlesztő munkába.

A NAT alkalmazása

1. Fejlesztési területek - nevelési célok

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a fejlesztési területek megegyeznek a NAT-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra.

Ki kell alakuljon a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Felkészítés a felnőtt lét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. A demokratikus jogok gyakorlására ajánlott iskolai szinten belül lehetőséget adni (diákönkormányzat).

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A megfelelő önértékelés, a saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül

szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek, mint a munkavégzés alapvető feltételének kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében.

Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell helyezni a fizikai képzésre és a rendszeres testedzésre.

Családi életre nevelés

A családnak kiemelkedő jelentősége van a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének és testi-lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Nagyon fontos harmonikus családi minták és erkölcsi normák közvetítése s családi életre nevelésben, a felelős párkapcsolatok kialakításában, az esetleges családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésében.

Kiemelt feladat az önálló életvezetésre való felkészítés. Ennek meg kell jelennie a nevelés-oktatás teljes intervallumában, s kiemelten fontos szerepet kap a gyakorlás, a saját élmény, a tapasztalat.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A személyiségfejlesztő nevelés az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál különös jelentőséggel bír a másság elfogadása, a betegség, sérült és a fogyatékos emberek iránti együtt érző, segítő magatartás kialakítása. A szociális érzékenység, az együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megoldás képességének kialakítása.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell jelentkezzen.

Pályaorientáció

Az eltérő képességű tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest az iskolának feladata a munka világáról képet nyújtani. A tanulók képességeinek és érdeklődésének megfelelően segíteni kell pályájuk kiválasztására, és az ehhez kívánatos képességeket szükséges fejleszteni.

Erről az emberi erőforrások minisztere 14/2017. (VI. 14.) EMMI rendelete a 2017/2018. tanév rendjéről 5.§-a is rendelkezik, miszerint az általános iskolában a tanítási évben – a tanítási napokon felül – egy tanítás nélküli munkanapot kizárólag pályaorientációs célra lehet felhasználni.

Ezen a tanítás nélküli munkanapon azt szeretnénk elérni, hogy minden tanuló életkorának megfelelő szinten ismerjen meg különböző szakmákat, szakterületeket, illetve, hogy bizonyos szakmákhoz milyen tanulmányokat kell folytatni és milyen tanulmányi követelményeket kell teljesíteni.

A pályaaorientáció megerősítése a köznevelési intézményrendszerben, különös tekintettel a matematikai, természettudományos, informatikai és műszaki pályák választásának népszerűsítésére és ahhoz kapcsolódó kompetenciák fejlesztése az EFOP-3.2.5-17 „Mi a pálya?” Pályaaorientáció a Szolnoki Tankerületi Központban pályázat tartalmi elemeinek fenntartása segítségével. A pályázat tartalmi elemeit a 2. számú melléklet tartalmazza.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A lehetőségekhez igazodóan fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta lehetőségekre (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok), ennek megfelelően célszerű a gyakorlatot, gyakorlati háttérrel (munkamegosztást, családi életet, ház körüli tevékenységeket, a fizetés beosztását, hivatalos ügyintézés) előnyben részesíteni.

A tanulóknak ismereteket kell szerezni a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás területén. A saját felelősség, az értékteremtő munka felismerése.

Médiatudatosságra nevelés

Képességeiknek megfelelően értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét. Ismerjék az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségeket. Tudatosuljon bennük az ezekben az alkalmazásokban lévő veszélyforrások, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmi érintkezés megkülönböztetése.

A tanulás tanítása

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál fontos az egyénre szabott motiváció, az egyéni tanulási módok feltárása és biztosítása. Felkészítés a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából kiemelten fontos, egész életen át tartó tanulásra.

2. Kulcskompetenciák

Az Európai Unió országaiban megfogalmazott, a Nat-ban alapvető célként meghatározott kulcskompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) és a gyógypedagógiai intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásként jelenik meg. Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

Anyanyelvi kommunikáció

Szemléleti és módszertani alapelv, hogy a tananyag - a tanítási tartalom - eszköz a tantárgy nevelési feladatai megoldásában.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszéd centrikusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukció fejlesztése az elsődleges feladat. Az anyanyelv elsajátítása során - a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit.

Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vétele mellett) a beszédnek, mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció, mint kulcskompetencia az enyhén értelmi fogyatékosok nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, figyelem, emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg.

A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, játékos keretek között történő megvalósításra, helyzetgyakorlatokra.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia fejlesztése során elsajátíthatók és gyakorolhatók a gondolkodási műveletek (pl. problémamegoldó gondolkodás), továbbá a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem, képzelet). A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikus feladatokra használja fel. Ez úgy érhető el, hogy a tanítás-tanulás folyamatában döntően a társadalmi lét során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása.

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása.

Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek, bővítése.

Digitális kompetencia

Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll.

Szociális és állampolgári kompetencia

A szociális kompetencia segíti az enyhén értelmi fogyatékos tanulót abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Felkészül a közügyekben való aktív részvételre.

Az állampolgári kompetencia - az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve - a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhén értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. Tudja fogadni mások segítségét. Tudjon segítséget kérni és adni.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség lényege a kreativitás fejlesztése. Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, nagy szerepe van benne a motivációnak és az érzelmeknek is.

Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzést.

Hatékony önálló tanulás

A hatékony önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni. Az írás, olvasás, számolás, az IKT eszközök használata, amelyek lehetővé teszik, hogy képes legyen az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önálló ismeretek szerzésére. Képes legyen felismerni, hogy miben tud elsajátítani új ismereteket, és tudjon segítséget, tanácsot, információt kérni. Legyen képes közös munkában, csoportban dolgozni.

Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

Műveltségi területek

1. Magyar nyelv és irodalom

A magyar nyelv a tanulás célja és egyben minden ismeretszerzés eszköze is. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kitüntetett helye van. Célja és feladata a szókincsfejlesztés és -gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése. Feladata az eredményes olvasás-, írástanulás feltételeinek

megteremtése, e speciális készségek kialakítása, megerősítése. Kiemelkedő szerepe van a nyelv rendszerére, a helyesírásra vonatkozó alapvető tudás elsajátításában.

Az irodalmi ismeretek célja, hogy műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz juttassa a tanulókat a világról, az emberi természetről, az emberi létről, érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról.

A magyar nyelv és irodalom műveltségi területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában, az önműveléshez szükséges képességek fejlesztésében.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- a) Az olvasás elsajátításához szükséges hármass asszociáció megerősítése:
 - vizuális észlelés - jelfelismerés,
 - akusztikus észlelés - hangok differenciálása,
 - a beszédmotoros észlelés fejlesztése.
- b) A téri és síkbeli tájékozódás fejlesztése.
- c) Grafomotoros készségek fejlesztése.
- d) Az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése.
- e) Szavak olvasásának begyakorlása - szóemlékezet, vizuális, akusztikus memória fejlesztés.
- f) Szövegösszefüggések megláttatása, szövegértés fejlesztése.
- g) A helyesírási szokások megerősítése.

Fejlesztési feladatok

Kommunikációs képességek fejlesztése különféle élethelyzetekben.

A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben és a spontán beszédben is.

A kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartás, viselkedés fejlesztése, gyakorlása.

Önismeret erősítése. Véleménynyilvánítás, mások véleményének meghallgatása.

A szövegtartalmat, a beszélő szándékát tükröző kommunikáció eszközeinek alkalmazása fokozódó önállósággal.

Figyelem, gondolkodás, emlékezőképesség, analízáló, szintetizáló képesség fejlesztése.

A tanulók passzív és aktív és szókincsének gazdagítása.

Összerendezett íráskép kialakítása az egyéni adottságok mellett. Az írás eszközszintű műveleteinek gyakorlatai: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás fokozatai.

Mozgás, finommotorika, ritmusfejlesztés, szem-kéz koordináció, optikus differenciáló képesség, vizuális észlelés fejlesztése.

Az önkorrektív képesség fejlesztése, hibakeresés, -javítás, helyesírási problémahelyzetek felismertetése.

Helyesírás fejlesztése másolással, tollbamondással, illetve emlékezetből történő írásbeli feladatokkal. Vizuális, akusztikus, fonematikus észlelés, érzékelés fejlesztése.

2. Idegen nyelvek

Az élő idegen nyelv tanításának, tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg.

A szülők igényei, a tanulók fejlettsége szerint az iskola hozhat döntést a hetedik évfolyam előtt megkezdett idegennyelv-tanulás ügyében.

Az idegen nyelv tanításának alapvető célja a kellő motiváció és késztetés a nyelv tanulása iránt, sikerélményekhez juttatni a tanulót a későbbi nyelvtanulás érdekében.

A nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátításra épül. Az idegen nyelv elsajátítása során a tanulók olyan nyelvi tevékenységekben vesznek részt, amelyek értelmi szintjüknek, fejlettségüknek megfelelnek.

A nyelvtanulási stratégiák között fontos szerep jut a játékos tevékenységeknek, az egyszerű élethelyzetek modellezésének, ismert helyzetek, tartalmak idegen nyelven történő értelmezésének.

Természetes része a tanuló tanórai beszédének a magyar nyelvű kérdés és válasz, amelyet párhuzamosan használnak az idegen nyelvvel együtt. A nyelvtanulás középpontjában a motiváció fenntartása, a hallott szöveg (kérdés, utasítás, cselekvés stb.) megértése, fejlesztése áll.

Az idegen nyelv olvasásának, írásának tanítása csak a tanulóban erősödő igény alapján kívánatos. Az idegen nyelv tanulása nem önmagáért történik, hanem az idegen nyelvi környezetben az elemi kommunikáció és kapcsolattartás érdekében, az egyszerű információk felfogása, megértése céljából.

A sikeres nyelvtanulás érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra.

Fejlesztési feladatok

- Beszédszándék

Az idegen nyelven történő megszólaltatás gátlásainak oldása. Szükségletek, motívumok felébresztése az idegen nyelv tanulása iránt. Idegen nyelvű információhordozók iránti kíváncsiság felkeltése. Az Európában való eligazodás, kommunikálás igényének felkeltése.

- Beszéderítés

Az idegen nyelvi témákban feldolgozott, begyakorolt szavak megértése, értelmezése. Egyszerű - a témához kapcsolódó - kérdések felfogása, megválaszolása. Kapcsolatfelvétel a tanult témakörökben. Kérdések, igények egyszerű kifejezése.

- Beszédkészség

- Képesség - a tanult témákban - egyszerű kérdések megfogalmazására és azok megválaszolására.

3. Matematika

A gyakorlás folyamán, a kognitív képességeket szem előtt tartva növelhetjük a tanulók intellektuális kapacitását.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

a) A tanulás eszközeinek célszerű használata.

b) Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése.

c) Ismeretek mozgósítása bemutatott analóg helyzetekben, alkalmazás a próbálgatások szintjén.

d) Cselekvésben jelentkező problémák segítségével, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, megoldása próbálkozással. Az eredmény ellenőrzése.

e) Tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, mennyiségek megfigyelése, a látottak értelmezése, és a tapasztalatok összefoglalása.

f) A mennyiségállandóság, a mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének kialakítása.

g) A matematika tanuláshoz szükséges fogalmak fokozatos megismerése.

- h) A közös cselekvéshez, munkához szükséges tulajdonságok, képességek felépítése, szokások kialakítása.
- i) A tantárgy iránti tanulási kedv folyamatos szinten tartása. Az önfejlesztés igényének támogatása, értékelése. Az önismeret, az önszabályozás képességének fejlesztése.
- j) Az alkotás örömeinek átélése. Az érzelmi, akaratilag életük fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek megismertetése, elfogadtatása.
- k) Mindennapos probléma megoldásának elképzelése, sejtés megfogalmazása. A képzelte és a tényleges megoldás összevetése.

Fejlesztési feladatok

A térben és időben, valamint a világ mennyiségi viszonyaiban való tájékozódás saját élményből kiindulva.

A megszerzett tudás, az elvont fogalmak, szabályok, összefüggések stb. felhasználása, kezdetben ismert, majd ismeretlen szituációkban.

A problémamegoldó képesség megszerzése a próbálkozás útján, majd racionális szinten. Kérdések megfogalmazásának, állítások bizonyításának, a véleményalkotás képességének kialakítása.

A kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás gondolkodási műveleteinek segítségével a matematikai fogalmak, a mennyiségi viszonyok, valamint a mennyiségállandóság fogalmának kialakítása.

A számolási készség fejlesztése változatos gyakorlati feladatok segítségével.

Műveletek írásban való végzése, a szóbeli számoláson túl a műveleti sémákra (analógiákra) való emlékezés.

Cselekvési sorrend tervezése; megoldáskeresés: lehetséges megoldások kiválasztása, megoldása készen kapott sémák szerint, algoritmusok segítségével, később alternatív gondolkodás mentén.

A feltételezés és a valóság összehasonlításának a képessége az eredmény helyességének megítélésében.

A segítségkérés és -elfogadás képességének, valamint az együttműködési képesség fejlesztése, kialakítása.

A gyakorlatban megfigyelt tulajdonságok megnevezése, a lényeges jegyek kiemelése.

A látottak elemzése, összehasonlítása, a különbségek felfedezése.

A tájékozódási képesség fejlesztése térben, időben és a mennyiségek között a gyermek ismereteihez igazodva.

A finommotorika, a térlátás, a szem-kéz koordináció fejlesztése.

Mennyiségek elképzelése, cselekvéshez, történéshez fűződő megfogalmazással.

A tulajdonságok kiemelése, a tulajdonságok összehasonlítása, a különbségek felismerése.

Megadott szempont szerint összefüggések keresése a látszólag különböző dolgok között.

A tapasztalatok gyűjtése alapján kérdések megfogalmazása.

Az ítélőképesség fejlesztése.

4. Ember és társadalom.

A tartalmak elsajátításakor figyelembe kell venni a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, ezért előnyben kell részesíteni a sajátélményű tevékenységeket. A személyes élmény segíti annak a belátását is, hogy a jelen eseményei nagymértékben a múlt

eseményeinek eredményei, és mai életünk hatást fog gyakorolni a jövő nemzedékek sorsára is, azaz a történelemnek, a társadalom eseményeinek mi magunk is részesei vagyunk.

A fejlesztés kiemelt területként kezeli a személyiség és az emberi jogok tiszteletére nevelést, a szociális érzékenységet, az értékvédő magatartás kialakítását, a környezetért érzett felelősséget.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Az időészlelés fejlesztése saját élményen keresztül, majd pedig, az évtizedek, évszázadok, évezredek, az emberöltő megértése.
- Az idő múlása és a korok emberének, társadalmának, környezetének változása, összefüggések felfedeztetése. Az egyén és társadalom kapcsolata, egyén, család, közösség, nemzeti társadalom, a világ nemzetei.
- Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelésének, az információgyűjtés technikájának fejlesztése. Az információ forrásainak megkülönböztetése, bizonyosan hiteles, nem bizonyosan hiteles, hiteltelen.
- A tér és idő kapcsolatainak bemutatása, ezek felfedeztetése.
- A kommunikációs képességek fejlesztése.
- A képzelet, a kreativitás alakítása, fejlesztése.
- Tapasztalatok szerzése a valós, a lehetséges és a lehetetlen megítéléséhez, valóság és a fikció közötti különbség érzékeltetése, szemléletes bemutatása.
- A megtartó emlékezet, az akaratlagos figyelem fejlesztése.
- Az önálló tanulás képességének fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése.
- Az együttműködésen alapuló tanulás fejlesztése kooperatív technikák alkalmazása.

Fejlesztési feladatok

Régen és ma érzékelése, események beazonosítása saját élményből.

A saját szerep, a saját feladat, a saját felelősség felismerése.

A különböző közösségekben való létezés formáinak, lehetőségeinek ismerete.

Ismeretszerzés a szabadság, felelősség, emberi helytállás jelentőségéről.

Erkölc és vallás helye, szerepe az egyén és társadalom szempontjából.

Történelmi események okainak és következményeinek elemzése fokozatosan csökkenő segítségnyújtás mellett.

Költségvetési, gazdálkodási ismeretek a családi költségvetéstől az államháztartásig.

A munkavállalás gyakorlata.

5. Ember és természet

A tanulók ismeretsajátításában a természeti-környezeti világ elemi megismerésének lehetősége tűzhető ki célul. Ugyanakkor nagyobb hangsúlyt kap a szemléletformálás, a természethez való pozitív viszonyulás megteremtése, az egyén és a társadalom számára fontos konstruktív magatartás- és viselkedésformák elsajátítása.

E területen szerzett műveltség fontos eszköze az egészséges életmóddal, életvitellel, környezettudatos viselkedéssel kapcsolatos szabályok elsajátításának is.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Figyelem-, emlékezet fejlesztése, a kíváncsiság, az érdeklődés felkeltése.
- Kérdésfeltevés, kérdések megfogalmazásának tanítása.

- A kommunikációs képességek és készségek fejlesztése.
- A saját testkép, testséma kialakítása, majd pedig a térérzet alakítása, megerősítése, viszonyszavak pontos használata, az idő múlásának érzékelése, felfogása, az idői és téri változás észlelése, értelmezése.
- A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések, probléma felismerés, megoldások keresése.
- Szokások, szokásrendszerek kialakítása.
- A tanulási szokások (megfigyelés, vizsgálódás, lejegyzés, feladatmegoldás, értelmezés, irányított ismeretszerzés) kialakítása, megerősítése.
- Kísérletek, saját tapasztalat, a természettudományos ismeretek és a hétköznapi élet tapasztalatai közti összefüggések felismerése, erősítése.

Fejlesztési feladatok

- Anyagok és halmazállapotok megkülönböztetése a hétköznapi élet példáival.
- Az élőlényekkel kapcsolatos fogalmak gazdagítása, csoportokba sorolás, életműködés felfedeztetése konkrét példákon.
Az élőlények érzékelhető jegyeinek megállapítása - összehasonlítások, elvonatkoztatások.
- Tapasztalatok, ismeretek gyűjtése a természet könnyen megfigyelhető és felfogható ciklusaival kapcsolatban; a mindennapok időviszonyai.
- Állandóság és változás felfedezése irányítással, egyszerű példákkal.
- Tájékozódás a közvetlen környezetben, a szűkebb lakótérben, lakóhelyen.
Ismeretek a földrajzi környezetről konkrét tapasztalatokból merítve.
- Az élő és élettelen közötti különbség, az életjelenségekhez kötött élet-értelmezés elemi ismeretei.
- Törekvés az ember számára fontos egészségmegőrző szokások elsajátítására: egészséges táplálkozás, tisztálkodás, mozgás.
- A használati tárgyak anyagainak felismerése, az anyagfogalom biztos használata.
- A hétköznapi folyamatokban előforduló energiafajták és energiahordozók bemutatása példák segítségével.
- Egyszerű megfigyeléseken, tapasztalatokon alapuló időjárás-megfigyelés, a változások értelmezése.
- Az élővilágban működő egyensúly szerepének bemutatása az életből vett példákon keresztül.
- Ismeretszerzés saját szervezete működéséről, felépítéséről - megfigyelések, vizsgálódások, konkrét tapasztalatok segítségével.
- A gyakoribb betegségek megelőzése, a gyógyítás mindenki számára elérhető módzatainak ismerete, a környezet és az egészség közötti kapcsolat felismerése, az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok hatásainak megismerése.
- Önismeret, önelfogadás, egészségmegővő készségének fejlesztése.
- A háztartás, a környezet ismert és használt egyszerű gépeinek működtetése, a fizikai ismeretek alkalmazása a működtetés során.
- Felismertetni a kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémákat.

A háztartási szerek használatával, tárolásával kapcsolatos elővigyázatossági szabályok megismerése.

Felelősségérzet kialakítása és fejlesztése magunk és környezetünk iránt, ok-okozati összefüggések, következmények felismerése, következtetések levonása.

6. Földünk és környezetünk

A mindennapokban is jól használható gyakorlati példákon és tapasztalatokon keresztül sajátíthatják el a földrajzi térben történő eligazodás alapvető eszközeit, módszereit.

Az egyszerű, elemi földrajzi ismeretek átadása, az általános és a speciális képességek fejlesztésére, a specifikumokra figyelve történik - a rehabilitációs, rehabilitációs célokat, feladatokat hordozva.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai

- A gondolkodási funkciók fejlesztése: megfigyelés, elemzés, összehasonlítás, elvonatkoztatás, probléma-felismerés, ok-okozat összefüggés meglátásának képessége.
- A rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése.
- A rész-egész viszony a valóságban, a térképi ábrázolásban. A valóság és térképösszefüggéseinek felismerése.
- Biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben. Tájékozódás biztonsága a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.
- Tájékozódási feladatok, téri viszonyok felismerése, megértése; valamely tárgy, objektum tényleges és viszonylagos helye, helyzete.
- Az idő észlelés fejlesztése. Időrend, periódus a természetben, a folyamatokban.
- Kommunikációs képességek - kérdezni tudás, szakkifejezések használata.
- Tanulási szokások megerősítése: térképek, információhordozók használata, önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, munkalap használata.

Fejlesztési feladatok

- Ismeretszerzés, tanulás - a földrajzi környezetben történő eligazodás képességének fejlesztése, információk szerzése, kezelése.
- Tájékozódás a földrajzi térben és időben.
- Tájékozódás földrajzi-környezeti kérdésekben, folyamatokban.
- Tájékozottság a hazai földrajzi-környezeti folyamatokban.
- A hétköznapi életben felhasználható földrajzi-környezeti tudás elemeinek elsajátítása, folyamatos gyarapítása.
- Tájékozottság a regionális és globális földrajzi-környezeti kérdésekben - a természetföldrajzi övezetesség társadalmi-gazdasági életben való megnyilvánulásainak felismertetése példákon keresztül.
- A világgazdaság működésének a napi életünkre gyakorolt hatásai - példák segítségével.

7. Művészetek

Az iskolai nevelés, oktatás rehabilitációs célú feladatainak megvalósításában kiemelt szerepe van a gyakorlati tevékenységeknek, mert általuk az ismeretek élményszerűvé válnak, segítik a mélyebb megismerést, fejlesztik a kreativitást. A tevékenységek, az alkotások széleskörű kínálata lehetőséget teremt az egyéni adottságok kibontakoztatására, a differenciális megvalósítására.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Önismeret, önértékelés, társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, kapcsolatteremtő és együttműködési képesség fejlesztése.
- Képzelet, kifejezőkészség, kreativitás, fejlesztése.
- Harmonikus mozgás kialakítása, fejlesztése.
- A figyelemkoncentráció, a tartós figyelem és az emlékezet fejlesztése.
- Az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása, fejlesztése.
- A térlátás fejlesztése, pontos képzetek kialakítása a valós térről, időről, az anyag, forma, funkció, szerkezet, szín, fény és mozgás viszonyairól.
- A kommunikációs képességek fejlesztése szóban, ábrázolásban, befogadásban.
- A finommotorika, a kreativitás, az eszközhasználati készség fejlesztése.
- Az ismeretszerzési, a tanulási képességek fejlesztése.
- Az érzékszervi tapasztalatszerzés fejlesztése, az érzelmi nevelés, érzékszervi kultúra gazdagítása.
- Felelősségérzet kialakítása és fejlesztése magunk és környezetünk iránt, ok-okozati összefüggések, következmények felismerése, következtetések levonása.

Fejlesztési feladatok

- Téri helyzetek leírása szóban, megjelenítése szabadkézi rajzban.
- Egyszerű közlő ábrák értelmezése.
- A kezdeményező, az alkotó magatartás kialakítása, fejlesztése.
- Változatos technikák alkalmazása az önkifejezésben, az alkotásban.
- Az egyéni ízlés, stílus érvényesítése a saját tárgy készítésében.
- A művészi alkotásokban megismert konfliktusok értelmezésével a toleráns, másokkal szemben empátikus személyiség kialakításának segítése.
- Zenei képesség fejlesztése (írás-olvasás, énekhang, zenei memória, fantázia)

Az életvezetés során adódó krízishelyzetek humánus kezelését szolgáló képességek fejlesztése.

8. Informatika

A műveltségi terület - igazodva az informális társadalmi elvárásokhoz - középpontjába a munkához, az életvitelhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzést és készségfejlesztést állítja.

A mindennapi élet szerves részeként jelenlévő informatikai ismeretek, illetve az informatikai ismerethordozók használatának készsége, az esélyegyenlőség megteremtése, az életvitel céljából is kiemelkedő jelentőségű. A tanulóinknak képessé kell válniuk az informatika eszközrendszerének alapvető használatára.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Érzékszervi megismerések.
- Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés műveleteinek gyakorlása.
- Szabályfelismerés, tervező, rendszerező, döntési képesség fejlesztése.
- Csoportosítások, következtetések.
- Algoritmikus és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- A gyors, pontos, koordinált mozgásos reagálóképesség fejlesztése.
- A figyelem, az emlékezet, az akarat, az alkotó képzelet fejlesztése.
- Felismerő, rendszerező képesség, szerialitás fejlesztése.
- Analízis, szintézis.

Fejlesztési feladatok

A számítógépes technika felhasználása a tudás bővítésére, kezdetben segítséggel, később önállóan is.

- A hálózat eszközként való használata ismeretek gyűjtéséhez, kapcsolatok építéséhez, problémák megoldásához.
- Gyakorlati problémák megoldása a dokumentumok készítésével.
- Eligazodás a logikai rendben meglévő információforrások között, használatuknak megtanulása, szokások kialakítása.

9. Életvitel és gyakorlat

A tanuló egyediségének, megváltozott tulajdonság-együttesének figyelembevételével hozzájárul a cselekvési, a szociális, a kommunikációs kompetenciák kialakításához. A sérülés specifikus jegyek figyelembevételével épít a NAT ezen műveltségi területen megfogalmazott alapelveire, kiemelt fejlesztési területeire, fő témaköreire, feladataira.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs /rehabilitációs feladatai

- A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése: azonosságok, különbségek, csoportosítások, szabálykeresések, analógiák, felismerése, összefüggések megoldása, ok-okozat felfedezése.
- A probléma felismerő, a tervező, alakító, konstruáló képesség fejlesztése, kíváncsiság, motiváltság ébrentartása.
- A cselekvőképesség fejlesztése, önellátás, környezetellátás technikáinak elsajátítása, alkalmazása.
- Motorikus képességek fejlesztése, szabályozott akaratú mozgások, mozdulatok továbbfejlesztése. A kar-kéz sebességének és ütemének alakítása.
- A munkához való helyes viszonyulás, az érzelmek, akarat, kitartás céltudatos fejlesztése.
- A reális énkép, önismeret kialakítása, távlati lehetőségek felismerése, az önfejlesztő magatartás elfogadtatása.
- Szociális képességek fejlesztése.

Fejlesztési feladatok

- A saját élményen, tapasztalaton alapuló egészségmegővő problémakörének felismerése, személyes lehetőség és szerep az életvezetésben, az egészség megővésében, életvezetési problémák felismerése a családi környezetben, a testi-lelki-szociális egészség megőrzésében.
- Tapasztalatszerzés a mesterséges környezetről, szabálykövető magatartás a mesterséges környezetben, anyagok, formák, egyszerű szerkezetek megfigyelése, az anyagalakító tevékenység műveletei.
- Gazdálkodás az anyaggal, energiával, a munkával és az idővel.
- Az egyéni tulajdonságok és eredményesség összefüggései a tervezés, szervezés, kivitelezés során.
- Önértékelő-, ítélőképesség, az individuális különbségek megfogalmazása.
- A napi ismétlődő háztartási feladatok felismerése, tevékenységek ön- és környezetellátásban, gyakorlottság az egyszerűbb háztartási munkában, szerszámok, gépek használatában, a szolgáltatások igénybevételében.
- Tapasztalatszerzés a jövedelem beosztásában, tudatosság a takarékoságban.

- Érzékenység a közvetlen környezet, a lakás formái, esztétikai világában, az otthon nyugalmanak, mint értéknek, örömforrásnak elfogadása, szükségletek és lehetőségek felismertetése egyéni sajátosságok szerint.
- A minőség, a tudatos fogyasztás ismeretei, reklámok értelmezése, szelektálás, viszonyulás.
- Az egyéni adottságok megismerésén alapuló önismeret fejlődése, tapasztalatok a legfontosabb pályákról, a hozzájuk vezető utakról, lehetőségekről, valóság és a vágyak, valamint a realitások összehangolása.

10. Testnevelés

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében gyakori a helytelen testtartás, mozgásos ügyetlenség, a diszharmonikus, az inkoordinált mozgás. A tanulók egy részénél mozgásfogyatékoság nehezíti a cselekvéses tanulást, aktív mozgástevékenységet. Mindezek szükségessé teszik, hogy az általános testnevelés körét kibővítsék, a gyógypedagógia és ezen belül a szomatopedagógia eszközei segítsék eljuttatni a tanulókat a rendszeres testedzés, a mozgásos játéktevékenység örömeihez, a mozgásbiztonsághoz.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Erősítse a mozgásigényt, a kezdeményezőkézséget, bátorítson mozgásos feladatokat, gyakorlatok elvégzésére.
- Tanítson mozgásos játékokban való együttműködésre, szabálytartásra, a játék örömeire.
- Fejlessze a mozgásos alaptechnikák elsajátításának képességét, a kitartást, az állóképességet. Kiemelt feladat az általános kondicionálás, a test hajlékonyságának, a végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, a dobó, az egyensúlyozó képesség alakítása, a tanuló biológiai állapotának, terhelhetőségének függvényében.
- A saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítása (függőleges és vízszintes zónák), a téri viszonylatok pontos felismerése, viszonyszavak felfogása, használata, a téri biztonság erősítése.
- A szép testtartás, a harmonikus mozgás fejlesztése.
- A tartós figyelem, a fegyelmezett feladat-végrehajtás fejlesztése, a felelős magatartás beláttatása.
- Önismereti képesség fejlesztése, önállóság, a versenyszellem erősítése.

Fejlesztési feladatok

- Az erő, az állóképesség, a gyorsaság, az ügyesség növelése.
- Koordinációs képesség, mozgástanulási képesség, mozgásszabályozó képesség, mozgásalkalmazkodó képesség, egyensúlyozó képesség, ritmusképesség, reakciók, téri tájékozódó képesség fejlesztése.
- Jellemtulajdonságok - akarat, bátorság - fejlesztése.
- A megosztott figyelem képességének automatizálása.
- Helyzetfelismerő képesség fejlesztése.
- Tartásjavító és korrigáló gyakorlatok, prevenciós és rehabilitációs feladatok, sporteszközök alkalmazásával is.
- Önállóan végezhető mozgásfejlesztő, kondicionálást biztosító gyakorlatok.

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható habilitációs, rehabilitációs nevelés célja az enyhén értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja. A fogyatékból eredő hátrányok csökkentését segítő programok az iskola sajátos nevelési igényű tanulóira irányuló helyi tantervének részeként működnek. Megjelenhetnek tréning formájában, tantárgyi témaként, egy-egy terület önálló fejlesztési programjaként, beépülhetnek a tanítási órán kívüli (vagy diákotthoni, kollégiumi) programokba.

A gyógypedagógus, a terapeuta - esetenként más szakember véleményének figyelembevételével - készíti el a fejlesztő programot, amely a tanuló sajátos nevelési igényeire, és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszöktudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további - másodlagos - tünetek megjelenését. A habilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsödlegetesen azt kell figyelembe venni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszökörendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Intézményünkben az enyhe értelmi fogyatékos tanulók integrált oktatása a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szöló 51/2012. (XII.21.) számú EMMI rendelet 11. számú melléklete alapján valósul meg:

11. MELLÉKLET: Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulókat oktató nevelési-oktatási intézmények számára

11.1 MELLÉKLET: Kerettantervek az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára

A tanulók felzárkóztatását segítő program

Elsödlegetes feladat a tanulási kudarcok felismerése egyéni szűréssel. Célja azoknak a részképesség-zavaroknak a feltárása, amelyek jelenléte nehezíti vagy akadályozza az olvasás, írás, számolás információt szerző és közlö szerepének kialakulását.

A gyengébb képességű gyerekek felzárkóztatása a fenntartó által meghatározott kereteken belül:

A fejlesztés formái:

- egyéni korrekciós fejlesztés,
- kiscsoportos foglalkoztatás,
- felzárkóztató foglalkozások biztosítása,
- korrepetálás,
- képesség szerinti csoportbontás,
- tanórán belüli differenciálás,
- az iskolai könyvtár és médiatár valamint az iskola más létesítményeinek használata,
- a továbbtanulás segítése tanácsadással

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elvei a 2020-ban bevezetett NAT alapján:

A Nemzeti alaptanterv a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapidokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a tanulási területeken megfogalmazott célok, feladatok – a sajátos nevelési igényű tanulókra is érvényesek.

Intézményünk ennek megfelelően a pedagógiai program és a helyi tanterv elkészítésénél figyelembe veszi a

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, a Nat és az Irányelv vonatkozó előírásait,
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- a szülők elvárásait és
- az általunk nevelt-oktatott tanulók sajátosságait.

Az Irányelvben foglaltak szerint biztosítjuk, hogy a sajátos nevelési igényű tanulóink esetében

- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést;
- a lehetséges fejlődési ütemhez igazodjanak az iskola fejlesztési követelményei;
- a tanulást megalapozó pszichikus funkciók, képességek, készségek kialakítása, fejlesztése kiemelt szerepet kapjon a teljes alapfokú oktatás szintjén, de különösen az általános iskola alsó tagozatán, illetve ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is visszanyúljon;
- a nevelés-oktatás, fejlesztés ne terhelje túl őket.

Az integráció gyakorlati megvalósítása

Alapvizsgálatra való felterjesztés menete, kapcsolat a szülőkkel, a segítőmunka fő területei

Iskolánkban a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség, illetve a sajátos nevelési igény fennállásának vizsgálata minden esetben a szülők egyetértésével vagy kezdeményezésével indul. A gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, nyelv- és beszédfejlesztő pedagógus az osztályban tanító pedagógusok javaslatára vagy saját tanév eleji szűréseit felhasználva javasolja a Pedagógiai Szakszolgálat vizsgálatát, 1. osztályban találkozik azokkal a gyerekekkel, akiknél a tanulási nehézség feltételezhető, célzott megfigyeléseket, pedagógiai, gyógypedagógiai vizsgálatokat végez. Ezek után közös megbeszélés zajlik az osztálytanítóval és a szülőkkel, ahol a szülők elé tárja a gyermek teljesítményéről (magatartásáról, kooperációs készségéről, motivációjáról, önállóságáról, feladatvállalásáról, figyelméről, rajzvizsgálatáról, olvasásáról, írásáról, matematikai pedagógiai vizsgálatáról) kialakult véleményét.

A szülőt tájékoztatja a vizsgálat menetéről, a jogszabály által biztosított kedvezményeiről.

A különleges gondozásban részesülő gyermekek, tanulók fejlesztéséhez különösen fontos a szülők közreműködése. Széles körű együttműködésre van szükség a nevelési – oktatási intézmény, a pedagógiai szakszolgálat intézményei, illetőleg a tanulók szülei között. A nemzeti köznevelésről szóló törvény 72. § - a szülői jogok között felsorolja többek között azt is, hogy a gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon. A pedagógustól ez napi pontos felkészültséget, odafigyelést kíván, hiszen fontos segítőnk a szülő, ha alkalmazza a tőlünk „tanultakat” az otthoni gyakorlás során. A szülő csak akkor tud segíteni a

pedagógiai feladatok megoldásában, ha tisztában van azzal, mikor mit kell tennie ahhoz, hogy gyermeke megfelelően fejlődjön.

A szükséges ismeretek átadására csak az képes, aki ismeri a gyerekek állapotát. Ugyanakkor a gyermeke helyzetét is akkor tudjuk megismerni, problémáit feltárni, a lehetséges megoldásokat megtalálni, ha ebben a szülő aktívan közreműködik. Intézményünkben a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése és oktatása a többi tanulóval együtt, azonos iskolai osztályban történik. A segítőmunka fő területeit Szűcs Marianna tanulmánya alapján határoztuk meg (Szűcs Marianna: Esély vagy sorscsapás? Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.)

- „A gyermek személyiségére és a részképesség-zavarok csökkentésére irányuló fejlesztés: A gyermek, tanulási, magatartási, beilleszkedési problémáinak feltárása, önismeretének, kapcsolatteremtési képességeinek, részképességeinek fejlesztése, felzárkóztatása

- A családon belüli konfliktusok megoldására irányuló segítség: Az otthoni konfliktushelyzetek oldása, folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, és közös programokba való bevonásuk. (pszichológus közreműködésével)

- A gyermek iskolán belüli helyzetének javítását célzó segítség: A gyermek iskolai elfogadásának elősegítése, helyzetének megszilárdítása, állandó munkakapcsolat kialakítása a pedagógusokkal.”

A terápiás munka megszervezése, alkalmazott terápiák

A tanulók órarendjének elkészítésénél több szempontot kell figyelembe venni:

- a gyerekek életkorát
- osztályfokát
- értelmi szintjét
- diszkalkuliánál a számmal, darabszámmal kapcsolatos fogalmak állapotát, a számolási technikát, a számfogalom - kialakítás módszerét
- egyéb pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet) fejlettségi szintjét
- a fáradékonyságot
- diszlexia reedukáció esetén például a legszembeötlőbb tünetek is lehetőleg azonosak legyenek
- a gyerekek eredeti tanórai órarendjét.

A mikro-beavatkozások szintjén megpróbáljuk megteremteni azokat a szervezeti kereteket, lehetőségeket, amelyek a tanuló számára előnyösebbek és elérhetőek. A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrált nevelésben és oktatásban részesülnek intézményünkben. Együtt tanulnak és egy osztályban, közösségben nevelődnek a többségi gyermekekkel. A mikro-beavatkozás formái:

A) Iskolán belül fejlesztő foglalkozás több évfolyam tanulóinak speciálisan felkészült szakember segítségével. Ebben a formában a fejlesztést végző szakember össze tudja hangolni munkáját az osztálytanítóval. A hátrányos helyzetű gyerekek is eljuthatnak erre a foglalkozásra. (egyéni vagy kiscsoportos fejlesztés)

B) Egy heterogén osztályon belül történő differenciált tanulásszervezés. A tanító a tanórán rendszeresen differenciálást alkalmaz. (tanórai differenciált foglalkoztatás)

A szervezés során több csoport alakul ki a szakértői véleménnyel rendelkező gyermekekből, de bekapcsolódnak azok a tanulók is, akik tanulási nehézséggel küzdenek, de sajátos nevelési igényről nem beszélhetünk.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a szolgáltatás: rehabilitációs célú órakeret terhére javasolt sérülés-specifikus ellátás: fejlesztő terápiák (mozgásterápia, Sindelar-tanulási

és magatartási zavarok terápiája iskoláskorban, GMP – beszédészlelés és beszédmegértés fejlesztése), pszichopedagógiai, logopédiai gondozás, felzárkóztatás.

Szakemberek

Sajátos nevelési igényű tanulók esetében a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentésére irányuló és az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációt, rehabilitációt szolgáló feladatok elvégzéséhez a fogyatékoság típusának megfelelő szakirányon szerzett gyógypedagógusi, gyógypedagógiai tanári szakképzettséggel rendelkező szakembert biztosítunk. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség esetén gyógypedagógus és/vagy fejlesztő pedagógus vezeti a fejlesztő foglalkozást. A gyógypedagógus tanulásban akadályozott, logopédia vagy pszichopedagógia szakiránnyal rendelkezik, illetve az EGYMI utazótanári hálózata által biztosított megfelelő végzettségű gyógypedagógus (szurdopedagógus, autizmus spektrum pedagógiája szakos gyógypedagógus, szomatopedagógus vagy konduktor).

A fejlesztés feladatait összetett formában próbáljuk megoldani a tanulási zavar esetében. A gyerekek a heterogén osztályban maradnak és csak tanórán kívül, a diszlexia reedukáció, diszkalkulia kezelése idején válnak külön a társaiktól. Az osztályon belüli rendszeres differenciálás az osztálytanítók és szaktanárok feladata.

Szűrővizsgálatok

Október közepéig minden elsőünk a Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer 4-8 évesek számára (DIFER programcsomag) szűrővizsgálatán vesz részt. A fejlesztésben részt vevő szakemberek indokolt esetben további vizsgálatokat is végeznek: Kulcsár Mihályné-féle szűrővizsgálat, Nebuló program szűrővizsgálatai, artikulációs zavar vizsgálata, diszlexia-veszélyeztetettség vizsgálata a logopédiai előrejelző gyorsteszttekkel, Sindelar-vizsgálat, GMP-vizsgálat). Mindezek eredményei alapján, ha arra szükség van, a szülő egyetértésével kezdeményezzük a Pedagógiai Szakszolgálat vizsgálatát is.

Szeptemberben kerül sor a már diagnózissal rendelkező tanulóink állapotfelmérésére is a tanév első két hetében. Felhasználjuk az előző tanév záró méréseit is. Ennek eredményeire építve készül el a tanulók egyéni fejlesztési terve, órarendjük. Tanév közben a szülő, a szaktanárok vagy az osztályfőnök jelzése után szűrővizsgálatot csak a Pedagógiai Szakszolgálat szakembere végez, előzetes egyeztetés, felterjesztés alapján. Mivel ugyanazon vizsgálat elvégzésére nem kerülhet sor meghatározott időintervallumban, ezért a Pedagógiai Szakszolgálat szűrővizsgálatait akkor sem végezzük, ha arra kompetenciánk van. Elsősorban összeállított pedagógiai mérőlapokkal értékeljük a fejlődést, ettől a Meixner – féle szókincsvizsgálat és az olvasásvizsgálat izolált betűk, szótagok, szavak olvasásánál, illetve a logopédiai vizsgálatok kifejezetten a beszédet érintő vizsgálatai esetén tekintünk el.

A terápiás munka

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók, (ezen belül a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdők), illetve a tanulási nehézséggel diagnosztizált tanulók iskolai nevelői, különösen a logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógusa, a szaktanárai és az osztályfőnöke tudatosítja a szülővel, hogy a pedagógia célú rehabilitációs és a fejlesztő foglalkozás nem helyettesítheti az otthoni folyamatos, irányított gyakorlást, s emellett szükség van az iskolai foglalkozások keretében megvalósuló differenciált oktatásra, korrepetálásokra is. Súlyos tanulási zavar, enyhe értelmi fogyatékoság

és autizmus esetén egyéni szervezeti formákat választunk, és abban az esetben, amikor a tanuló az osztályban marad, az osztálytanító megfelelő tananyag - és óraszervezéssel segíti munkáját.

Az egyéni fejlesztési tervek elkészítésénél a célszerűséget szem előtt tartva a gyermek fő tünetét, a foglalkozások (elsődleges, másodlagos) célját, a fejlesztés tervezett hangsúlyait, hipotézisét jelöljük meg és keressük a legcélravezetőbb játékokat, gyakorlatokat, szem előtt tartva az életkori és egyéni sajátosságokat. A szülőkön, tanárokon keresztül főként a másság elfogadására irányuló hatás elősegítésére sok időt fordítunk. Elutasítjuk, hogy diszkriminációt, megbélyegzést jelentsen a gyerekek számára, hogy fejlesztő foglalkozásra járnak.

Az egyéni vagy kiscsoportos fejlesztés során minden sajátos nevelési igényű tanuló egy gyógypedagógushoz (tanulásban akadályozottak pedagógusa, logopédus, pszichopedagógus, megbízott gyógytornász) tartozik, aki a szakértői vélemény alapján egyéni fejlesztési tervet dolgoz ki számára, a tanulókról egyéni fejlesztési naplót vezet. Szükség esetén - a kötelező felülvizsgálaton túl - javaslatot tesz a szakértői bizottságnak újabb vizsgálat elvégzésére. Szorosan együttműködve dolgozik azzal a pedagógussal, aki abban a csoportban tanít, ahol a gyermek integrációja megvalósul. A fejlesztéssel kapcsolatos összes feladatot megbeszélik, együttesen dolgoznak a tanuló fejlődése érdekében. Ha a fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján folyik, a fejlesztést végző szakemberek minden fejlesztési év végén írásban készítnek értékelést a tanuló fejlődéséről, a fejlesztő órákon történt megfigyeléseikről a szülő számára. A sajátos nevelési igényű tanulók és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdők értékelésekor a pedagógiai – gyógypedagógiai vizsgálatok eredményeire, a tanuló folyamatos megfigyelésének tapasztalataira támaszkodunk.

A gyógypedagógus a sajátos nevelési igényű tanulók és vizsgálati eredményeik valamint a beilleszkedési, tanulási vagy magatartási nehézségekkel küzdő tanulók és vizsgálati eredményeik ismeretében, a fejlesztő pedagógus, a nyelv- és beszédfejlesztő pedagógus a beilleszkedési, tanulási vagy magatartási nehézségekkel küzdő tanulók és vizsgálati eredményeik ismeretében minden tanévben kidolgozza saját munkatervét és órarendjét, a rábízott gyermekekről és fejlesztésükről egész évben gondoskodik. A fejlesztő szakemberek diagnosztizált tanulók esetében minden tanév szeptemberének első két hetében tájékoztatják a szaktanárokat a tanuló aktuális állapotáról, az osztályfőnököknek és a szaktanároknak tájékoztatást adnak az aktuális szakértői vélemény tartalmáról.

A tájékoztatás felső tagozaton évfolyamonként lehetőség szerint csoportosan, a szaktanárok és az osztályfőnökök részvételével, az iskolavezetés jelenlétében zajlik. Új diagnózis esetén a szakvélemény kézhezvételét követő két hét alatt történik meg a tájékoztatás. A gyógypedagógus/fejlesztő pedagógus napi munkája során a tanulók különleges gondozási igényének megfelelő egyéni óratervet készít.

Munkájában segítségére van:

- a szakértői bizottság véleménye
- az iskola vezetősége
- pedagóguskollégái, akikkel a gyermek fejlesztése miatt kapcsolatba kerül
- fejlesztő és gyógypedagógus kollégái, akik munkaközösséget alkotnak, továbbképzésekre járnak, és az új lehetőségeket, ismereteket átadják egymásnak.

A tanórai differenciált foglalkoztatás alkalmával a gyermek, tanuló a többi tanulóval egy osztályban oktatott és nevelt gyermek. A tanórai foglalkozáson is biztosítani kell számára a megfelelő fejlesztést.

A fejlesztés formái

- egyéni korrekciós fejlesztés
- kiscsoportos foglalkoztatás
- felzárkóztató foglalkozások biztosítása
- korrepetálás
- tanórán belüli differenciálás
- az iskolai könyvtár és médiatár, valamint az iskola más létesítményeinek használata, a továbbtanulás segítése tanácsadással.

Intézményünk a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókban (Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához; Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához) foglaltak alapján végzi a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatását.

*https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/SNI_1_4evf

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/enyh_e_sni_5_8

*Letöltés: 2020.09.01.

A sajátos nevelési igényű tanulókkal való foglalkozást meghatározzák a szakértői bizottság szakértői véleményében leírt vizsgálati eredmények, a diagnózis, a különleges bánásmód keretében történő ellátásra vonatkozó javaslatok, a differenciálás tanórai lehetőségei, a többségi pedagógusok számára megfogalmazott fokozott pedagógiai megsegítés lehetőségei a tanítási órákon, a korrekciós és nevelési javaslatok a pedagógiai célú rehabilitációs foglalkoztatást végző gyógypedagógus számára és az ajánlott szakirodalom.

A tanulók felzárkóztatását segítő program

Elsődleges feladat a tanulási kudarcok felismerése egyéni szűréssel. Célja azoknak a részképesség-zavaroknak a feltárása, amelyek jelenléte nehezíti vagy akadályozza az olvasás, írás, számolás információt szerző és közlő szerepének kialakulását.

A gyengébb képességű gyerekek felzárkóztatása a fenntartó által meghatározott kereteken belül:

A fejlesztés formái:

- egyéni korrekciós fejlesztés,
- kiscsoportos foglalkoztatás,
- felzárkóztató foglalkozások biztosítása,
- korrepetálás,
- képesség szerinti csoportbontás,
- tanórán belüli differenciálás,
- az iskolai könyvtár és médiatár valamint az iskola más létesítményeinek használata,
- a továbbtanulás segítése tanácsadással

Tehetséggondozó tevékenység

A tehetséggondozó tevékenység alapja a kiemelkedő képesség felismerése és elismerése.

Minden tanuló tehetséges valamiben, az a feladatunk, hogy megtaláljuk és fejlesszük a tehetségeket.

A tanulási technikák elsajátítása a tehetséges tanulóknál is elengedhetetlen, a képességfejlesztésük, tehetséggondozásuk, legcélrátörőbben, leghatékonyabban kis csoportokban, osztálybontással valósítható meg.

A tehetséggondozás hatékonyabbá tétele érdekében intézményünk a következő tevékenységeket szervezi és lehetőségeket kínálja:

- emelt óraszámú csoportok,
- kiscsoportban való foglalkoztatás,
- tanulmányi versenyek,
- differenciált oktatás,
- önművelés, könyvtár használat,
- szakkörök,
- versenyek, vetélkedők, bemutatók,

Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok

A gyermek-és ifjúságvédelmi feladatokat a köznevelési, a gyermekvédelmi, a szociális ellátásról szóló törvény és az iskolák működését szabályozó miniszteri rendelet határozza meg. E jogszabályok alapján az iskolában a gyermekvédelmi teendők ellátása a vezető, a pedagógusok, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladatkörébe tartozik. Iskolánkban az ifjúságvédelmi feladatellátás szervezett keretek között, az ifjúságvédelmi felelős irányításával történik, melyben további jelentős feladatokat látnak el az osztályfőnökök és a szaktanárok, valamint a vezető. Alapvető célunk e tevékenység során korunk veszélyforrásaival szemben a tanulóink személyiségének, életszemléletének olyan irányú fejlesztése, mely képessé teszi őket a helyes ítéletalkotásra, a negatív jelenségek elutasítására – a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve segítségnyújtás annak megszüntetésében.

Az intézmény vezetője felel:

- a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért,
- a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok ellátásáért,
- a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok irányításáért.

Minden pedagógus kötelessége:

- védeni a gyermeki jogokat,
- közreműködni a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Általános gyermek-és ifjúságvédelmi tevékenység: a tankötelezettség biztosítása, a bűnmegelőzés, szabadidős programok bevezetése, hátrányos és veszélyeztetett gyermekek szűrése.

Speciális gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok megvalósítását segítő tevékenység a veszélyeztetettség feltárása, családlátogatás, igény szerinti foglalkozások megszervezése, gyermekvédelmi feladatok ellátása külső támogatással.

2.12. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

Diákönkormányzat:

Az iskolában folyó nevelő munka sajátos területei között az egyik legjelentősebb a diákönkormányzat tevékenysége. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola keretein belül végzi, a tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, jogaik érvényesítésére, a tanulók tanórán kívüli szabadidős tevékenységének segítésére. Jelentőségét az emeli ki, hogy átfogja az iskolában tanuló diákok többségét. Rendkívül alkalmas arra, hogy a tanulói öntevékenység maximálisan előtérbe kerüljön. Szervezeti keretei, vezetési mechanizmusa, tartalmi tevékenysége alkalmas arra, hogy a gyermekek ezen kereteken belül tanulják meg a közösséghez tartozás és alkalmazkodás formáit, lehetőséget ad a közösségi élet kialakítására, és ezen kereten belül elsajátíthatják a közösségi lét, demokrácia játékszabályait. Fontos, hogy a diákok gazdái legyenek a mindennapi diákéletnek.

A szabadidő tartalmas felhasználása érdekében a tanulóknak meg kell ismerni az értékes szórakozásnak és az egyéni érdeklődésnek a lehetőségét. Az erkölcsi, esztétikai igényesség jegyében meg kell kívánnunk, hogy a fiatalok a társas szokásaikra is legyenek igényesek, fordítsanak figyelmet a magatartás kultúrájára, esztétikumára a koncerteken, színházban, társas összejöveteleken, előadásokon.

Az iskolai diákság munkáját a Diákönkormányzat irányítja, munkáját az intézményvezető által megbízott pedagógus segíti. A diákönkormányzat munkájának, rendezvényeinek segítése minden pedagógus, osztályfőnök fontos feladata. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.

- A közösség személyiségformáló erejére támaszkodva erősíti a pozitív erkölcsi értékeket.
- A közösségek biztosítanak terepet a növendékek önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakozásához
- Az önkormányzati munkát magasabb szintre helyezzük, közösségformáló tevékenységét iskolai szinten bővítjük:
 - munkaközösségek rendezvényeivel
 - más intézmények tanulóinak vendégül látásával (óvoda, gimnázium stb..)
 - táborok szervezésével
 - a 8. évfolyamon szerenád, ballagás rendezésével
 - minden hónap utolsó keddjén iskolagyűléssel, ahol értékeljük az eredményeket, majd tájékoztatjuk a diákokat az elkövetkező hónap várható programjairól.

A diákönkormányzat tagjai:

- A diákönkormányzat felnőtt vezetőinek létszáma: 1 fő
- A diákönkormányzat gyermek vezetői: minden osztály - (5.o - 8.o-ig) képviselője.
- A diákönkormányzat minden tagjának joga a tisztségviselők megválasztásában részt venni, mint választó és, mint választható személy.
- A diákönkormányzat minden tagjának joga a diákönkormányzat bármely tisztségviselőjéhez kérdést intézni, és arra érdemleges választ kapni.

A diákönkormányzat a tanulói érdekképviselőtől túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:

- a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.);
- tanulói ügyelet, iskolai felelősi rendszer;
- sportélet;
- túrák, kirándulások szervezése;
- kulturális, szabadidős programok szervezése;
- a tanulók tájékoztatása (iskolaújság, iskolarádió, iskolai honlap).

Ezekben a kérdésekben

- az osztályközösség véleményét az osztály éves munkatervének összeállítása előtt az osztályfőnököknek ki kell kérniük;
- a diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt az intézményvezetőnek ki kell kérnie.

Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az intézményvezető felé.

A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor
- az iskolai sportkör – a munkaterv részét képező – szakmai programjának megállapításához,
- az iskolai étkeztetés keretében biztosított ételek minőségéről, az iskola házirendjében szabályozott módon”
- a házirend elfogadása előtt.

A diákönkormányzatot az iskola intézmény vezetőségével, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat iskolai vezetőségének diákvezetője (elnöke) vagy a diákönkormányzatot segítő nagykorú személy képviseli.

2.13. Szülő - tanuló – pedagógus – intézményi partneri együttműködési formái

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve a feladatokról az iskola vezetése, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.

Az iskola intézményvezetője, helyettesei, havonta iskolagyűlést tartanak.

Az intézményvezető évente egyszer a diákönkormányzat vezetőségi ülésén részt vesz.

A diákönkormányzat vezetője havonta kapcsolatot tart a diákönkormányzat vezetőségével a diák önkormányzati ülésen.

Feladatkörét és jogait folyamatosan erősítjük, az iskolai élet színtereinek megfelelően igénybe vesszük.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az intézmény vezetőségével, nevelőivel.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban) tájékoztatják.

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola intézményvezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.

A szülői képviselő hagyományosan működő szervezete a Szülői Munkaközösség választmánya, mely az osztályok választott képviselőiből áll.

- üléseit saját munkaterről alapján tartja, melyen részt vesz az iskolavezetés képviselője,
- az intézményvezető legalább évente egyszer részt vesz a szülői munkaközösség választmányi ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök félévente legalább egyszer az osztályuknak szülői értekezletet tartanak.

Az iskola nyitottsága érdekében sokoldalú együttműködési lehetőséget biztosítunk a következő területeken:

1. Szülő - pedagógus:

- családlátogatás igény szerint
- szülői értekezlet
- fogadó óra
- írásbeli tájékoztatás
- e-napló
- iskola honlapja
- iskolai programokban való aktív szülői részvétel
- SZMK értekezletek
- szülők nevelők bálja

Intézményünk a Köznevelési Törvénnyel (2011. évi CXCV. törvény és módosításai) összhangban vállalja, hogy az iskolai rendezvények, versenyek, nyilvános események és ünnepek szervezését az aktív szülők bevonásával és közreműködésével szervezi, építő ötleteiket beépíti a programba. Ebben a közösségfejlesztő folyamattevékenységben tudatosan felhasználható a TÁMOP 3.1.4/B-13/1-2013-0001 projekt Partnerség és hálózatosodás moduljának módszertani segédanyaga, amit rendelkezésünkre bocsátanak.

2. Pedagógus - tanuló:

- osztályfőnöki órák
- diáktanács
- e-napló
- iskola honlapja
- intézményvezetői tájékoztatás
- iskolagyűlés
- iskolai rendezvények
- egyéni beszélgetések

3. Intézményi partneri kapcsolatok

Az intézmény a település életében, közéletében folyamatosan jelen van, nevelőink, tanulóink részt vesznek a város rendezvényein, sokszor nézőként, gyakran aktív közreműködőként is. Széleskörű kapcsolatrendszert építettünk ki a város szinte minden intézményével, civilszervezetével.

- A szokásos információcserénél szorosabb, tartalmasabb a kapcsolatunk az óvodával. Rendszeresen részt veszünk egymás rendezvényein, programjain.
- Tájékoztató szülői értekezletek: minimum egy-egy a tanév során.

- Szakmai együttműködés a tankötelezett gyerekek megismerése
 - Pályázatok adta lehetőségek kiaknázása az együttműködésre.
 - Leendő 1. osztályosok részére Fecske tábor közös szervezése (óvónők és 1. osztályos tanítók)
-
- Fontosnak tartjuk a Városi Művelődési Központ és Könyvtár szerepét, hiszen az az érték közvetítés, amit végeznek, tanulóink és kollégáink javát szolgálja. (Filharmónia előadások, színház, mozi, író- olvasó találkozók, könyvtári programok, vetélkedők)
 - Kiemelt fontosságú a VSE-vel és a szakosztályokkal, civilszervezetekkel (pl.: a Kárpát-medencei Magyarság Művelődési Kör Egyesület) a kapcsolatunk az iskolai sport és az utánpótlás nevelés kapcsán. (Úszóversenyek, utcai futóversenyek, területi atlétika vagy triatlon, duatlon versenyek, labdajátékok)
 - A mozgásigény kielégítése, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztése, a koncentráció és a relaxáció képességének megalapozása a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása, formálása; helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása érdekében 2004 szeptemberétől a Szilver Alapfokú Művészeti Iskola kezdte el működését intézményünkben
 - Sokat köszönhetünk a Családsegítő Szolgálatnak és a gyámhivatal munkatársainak, hiszen hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulóinknak soron kívül, mindig nagy felelősségtudattal segítettek.
 - A gyerekek szűrővizsgálatait végző egészségügyi szakszolgálatok, szakemberek segítik a diákok egészséges fejlődését.
 - Fontosnak tartjuk kapcsolatunkat a martfői magazinnal, melynek révén tájékoztatást tudunk adni a település lakosainak az iskolában folyó tevékenységről.
 - Kiemelkedően fontos szerepe van iskolánk életében a városvezetésnek, a képviselőtestületnek. Rendezvényeinken mindig szívesen vesszük jelenlétüket, hiszen szeretnénk, ha megismernék munkánkat, az iskola életét, az itt folyó tevékenységet.
 - Az eredményes oktató-nevelő munka érdekében az iskola, rendszeres munkakapcsolatot tart fenn a Tehetséges Tanulókért Alapítvány és a Boldog Gyermekért Alapítvány kuratóriumával.
 - Az iskolai programok szervezésében és lebonyolításában az SZMK által mozgósított szülői háttér sok segítséget nyújt.
 - Középiskolákkal való együttműködés
 - Pályaorientációs szülői értekezlet tartása középiskolai intézményvezetők meghívásával.
 - A 8. osztályosok részvétele a nyílt napokon.
 - Pályázatok adta lehetőségek kiaknázása az együttműködésre.
 - Intézményünk a „KÖZNEVELÉS AZ ISKOLÁBAN” TÁMOP-3.1.4.B/13-1-2013-0001 kiemelt projekt keretében módszertani innovációs központként 3 évig lehetőséget biztosít nyitott intézményi szolgáltatás keretében módszertani modelljeink bemutatására, adaptálására

2.14. A tanulmányok alatti vizsgák rendje

Alapfokon az alábbi tanulmányok alatti vizsgák lehetségesek:

- Osztályozó vizsga
- Különbözeti vizsga
- Javító vizsga/pótvizsga

Fogalmak:

Javító/pótvizsga:

Adott tantárgyból az adott tanév követelményeinek nem teljesítése esetén megfelelő felkészítés után lehető vizsga.

A szaktanár által összeállított tematika alapján írásbeli és szóbeli vizsgára is sor kerül. A javító /pótvizsgára pedagógusaink 2 alkalommal 2 órás felkészítést tartanak.

Osztályozóvizsga:

- a) Korábban nem tanult tantárgyból, vagy még nem tanult évfolyam tananyagából (félévkor vagy év végén) letett vizsga. Azon tanulók, akik olyan tantárgyból tesznek osztályozó vizsgát, amely nem szerepel az iskola helyi tantervében (pl. olasz, spanyol, stb.) kötelesek önálló felkészüléssel más iskolában jelentkezni osztályozó vizsgára és hivatalos eljárás keretében jegyzőkönyvvel bizonyítani az elért eredményt.
- b) Azon tanulók kötelesek osztályozó vizsgát tenni, akik az adott tantárgy tanítási óráinak több mint 30%-áról hiányoztak és nincs elegendő osztályzatuk az értékeléshez.
- c) Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

Az osztályozóvizsgára vonatkozó szabályok:

- ideje lehet: tanév végén az új tanév kezdetén, attól függően, hogy a tanuló mennyi idő alatt tudja pótolni hiányosságait,
- követelményei: a felsőbb évfolyamba lépéshez szükséges ismeretek,
- formája: írásban és/vagy szóban,
- időtartama: a követelményektől függően előre meghatározott,
- ha tanév kezdetekor tesz osztályozó vizsgát a tanuló, akkor a vizsga várható ideje előtt 2 hónappal, a bizonyítvány leadásával kell jelentkeznie az osztályfőnökénél,
- az osztályozóvizsga idejének beosztásáról a szülőt (tanulót) időben értesítjük.

Tantárgyanként a feladatokat, illetve a megválaszolandó kérdéseket a tanuló tanára határozza meg, és a munkaközösség-vezető ellenőrzi, hogy a tantervi követelményeknek eleget tesz-e. A tanuló teljesítményének értékelését a vizsgabizottság végzi.

A vizsga bizottsága 3 tagú, a kérdező tanár mellett javasolt a munkaközösség-vezető (bizottsági elnök), illetve a tantárgyat tanító másik kolléga részvétele.

A vizsgabizottság tagjai:

elnök: az iskola intézményvezetője vagy megbízott helyettese,

tagok: a munkaközösség által megbízott szaktanár (lehetőleg a tanuló saját tanára), a munkaközösség-vezetők (tantárgyanként), az osztályfőnök.

Az osztályozóvizsgára való felkészüléshez útmutatást adnak a vizsgáztatást végző pedagógusok.

Az osztályozóvizsga letétele ingyenes.

Különbözeti vizsga:

Adott tantárgyból iskola, illetve iskolatípus váltás esetén letehető vizsga.

Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

A különbözeti vizsgák időpontját az intézményvezető határozza meg.

Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az Intézmény a különbözeti vizsga letételét. Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell különbözeti vizsgát tennie a tanulónak, amelyet az intézmény a megkezdni tervezett évfolyamtól alacsonyabb évfolyamon tanított, s amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres továbbhaladásnak, a magasabb évfolyamra lépésnek.

A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell az intézmény vezetőjének határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

A tanulmányok alatti vizsgák időpontjai (aktuálisan az adott tanévre szóló munkaterv határozza meg)

- Javító vizsga: augusztus utolsó hete
- Osztályozó vizsga: január, május (június) és augusztus utolsó hete
- Különbözeti vizsga: január, május (június) és augusztus utolsó hete

A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel

- osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két hónappal,
- javítóvizsga esetén a tanév végén (bizonyítványosztáskor) közölni kell.

A fentiekben felsorolt vizsgák közül egyedül az osztályozó vizsgára kell jelentkezni, de csak akkor, ha a tanuló számára ez nem kötelezően előírt.

Jelentkezés határideje: az osztályozó vizsga időpontja előtt 1 hónappal, írásban, az intézményvezetőnek benyújtva a kérelmet.

A javító/pótvizsga eljárási szabályai

A tanuló év végi bizonyítványával együtt az adott tantárgyból a javító vizsga témaköreit, tematikáját írásban átveheti. A javító vizsga időpontjáról két héttel korábban ajánlott levél formájában kap értesítést. A szaktanár a vizsgát megelőzően kétszer 45 perces órában megbeszélést tart a tanulóval.

A részletes eljárási szabályokat az 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet szerint kell megszervezni

A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

Tantárgy	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati
	vizsga		
Alsó tagozat			
Magyar nyelv	Írásbeli	Szóbeli	
Magyar irodalom	Írásbeli	Szóbeli	
Idegen nyelv	Írásbeli	Szóbeli	
Matematika	Írásbeli	Szóbeli	
Etika/Hit- és erkölcsstan	Írásbeli	Szóbeli	
Környezetismeret	Írásbeli	Szóbeli	
Ének-zene		Szóbeli	Gyakorlati
Vizuális kultúra			Gyakorlati
Életvitel és gyakorlat			Gyakorlati
Testnevelés és sport			Gyakorlati
Felső tagozat			
Magyar nyelv	Írásbeli	Szóbeli	
Magyar irodalom	Írásbeli	Szóbeli	
Idegen nyelvek	Írásbeli	Szóbeli	
Matematika	Írásbeli	Szóbeli	
Etika/Hit- és erkölcsstan	Írásbeli	Szóbeli	
Történelem	Írásbeli	Szóbeli	
Természetismeret	Írásbeli	Szóbeli	
Fizika	Írásbeli	Szóbeli	
Kémia	Írásbeli	Szóbeli	
Biológia	Írásbeli	Szóbeli	
Földrajz	Írásbeli	Szóbeli	
Ének-zene	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati
Etika/Hit- és erkölcsstan	Írásbeli	Szóbeli	
Vizuális kultúra			Gyakorlati
Informatika		Szóbeli	Gyakorlati
Technika, életvitel és gyakorlat	Írásbeli		
Testnevelés és sport			Gyakorlati

Az értékelés rendje:

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény pedagógiai programjában található követelményrendszerével. Ha a vizsga tantárgy írásbeli vizsgarészt is tartalmaz, akkor az írásbeli vizsga lezárását követően a vizsgáztató tanár kijavítja a dolgozatot. Követelmény, hogy a dolgozat javítása pontozásos rendszerben történjék, az egyes részpontszámokat és az egyes részekre kapható maximális pontszámot egyaránt meg kell jelölni. Ha az írásbeli vizsgarész mellett a vizsgatantárgy szóbeli vizsgarészt is tartalmaz, az írásbeli maximális pontszáma – az idegen nyelv vizsgatantárgy kivételével – a teljes vizsgára kapható pontszám 60%-ával egyezik meg. Idegen nyelv esetében az írásbeli pontszáma az összes pontszám 80%-ával azonos.

A javító vizsga tantárgyi témaköreit 2. sz. melléklet tartalmazza.

Az egyes vizsgarészeken elért pontszámok összege alapján az osztályzat a következőként határozandó meg:

- 0-33% elégtelen
- 34-50% elégséges
- 51-70% közepes
- 71-90% jó
- 91-100% jeles

2.15. A tanulók felvételének és átvételének szabályai

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik.

A tankötelezettség kezdetéről

- a) az óvoda vezetője,
- b) ha a gyermek nem járt óvodába az iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság,
- c) az óvoda, az iskola vezetője vagy a szülő kezdeményezésére az iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság dönt.

A 20/2012 (VIII.31. EMMI) rendelet egyértelművé teszi a tankötelezettség megkezdésének feltételeit 21. §

(1) A tankötelezettség megkezdésének feltétele a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megléte, annak igazolása. A gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének jellemzőit az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló kormányrendelet határozza meg.

(2) Az óvoda a tanköteles életkorba lépéskor a gyermek fejlettségével kapcsolatban

- a) amennyiben a gyermek elérte az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, ezt igazolja,
- b) dönt a hatodik életévét augusztus 31-ig betöltő gyermek óvodai nevelésben való további részvételéről,
- c) szakértői bizottsági vizsgálatot kezdeményez a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megállapítása céljából, ha
 - ca) a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettsége egyértelműen nem dönthető el a gyermek fejlődésének nyomon követéséről szóló óvodai dokumentumok alapján,
 - cb) a gyermek nem járt óvodába,
 - cc) a szülő nem ért egyet az a) pont szerint kiállított óvodai igazolással vagy a b) pont szerinti döntéssel, vagy

- d) szakértői bizottsági vizsgálatot kezdeményez a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megállapítása céljából annak eldöntésére, hogy az augusztus 31-ig a hetedik életévét betöltött gyermek részesülhet-e további óvodai nevelésben.

A felvételi időszakot a központilag meghatározottak alapján hirdetjük ki és bonyolítjuk le. Iskolánk a beiskolázási körzetéből minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.

Az első osztályba történő beiratkozáson be kell mutatni:

- a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót, lakcímkártyáját
- a szülő személyi igazolványát,
- a gyermek felvételét javasoló óvodai szakvéleményt, (ha a gyermek óvodás volt),
- a nevelési tanácsadó felvételt javasoló szakvéleményét (ha a gyermek nem volt óvodás, vagy ha az óvoda a nevelési tanácsadó vizsgálatát javasolta),
- a gyermek egészségügyi könyvét a gyermekorvos felvételi javaslatával,
- szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.
-

A szülőt megilleti a nevelési-oktatási intézmény szabad megválasztásának joga. A jelentkezést az intézmény vezetője köteles elbírálni és a szülőt a döntésről írásban értesíteni. A szülő a döntés ellen jogorvoslati lehetőséggel élhet, melyet a fenntartó bírál el. Az általános iskola köteles felvenni, átvenni azt a tanköteles tanulót, aki életvitelszerűen az általános iskola körzetében lakik (a továbbiakban: kötelező felvételt biztosító iskola). Ha a településen több általános iskola működik, az egyes általános iskolai körzetet úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben. Az iskolák felvételi körzetét a kormányhivatal határozza meg és teszi közzé. Amennyiben a kötelezően felvett gyermekek után férőhellyel rendelkezik még az iskola a következők szerint jár el:

- először köteles a halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű tanuló kérelmét teljesíteni
- a további kérelmek elbírálásánál előnyben kell részesíteni azt a tanulót, aki életvitelszerűen az általános iskola körzetében lakik
- ha általános iskola az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, akkor sorsolás útján dönt
- a sorsoláson az intézmény intézményvezetője, helyettese és a kérelmet benyújtók vesznek részt
- a sorsolás nyilvános
- különleges helyzetnek minősül, ha a tanuló szülője, testvére tartósan beteg vagy fogyatékkal élő, testvére az adott intézmény tanulója, szülő munkahelye az iskola körzetében található.

2-8. osztályba történő felvételnél be kell mutatni:

- a tanuló anyakönyvi kivonatát,
- a szülő személyi igazolványát,
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt,
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

A 2-8. évfolyamba jelentkező tanulóknak- az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie idegen nyelvből és azokból a tárgyakból, amelyeket előző iskolájában - a bizonyítvány bejegyzése alapján nem tanult. Amennyiben a tanuló valamely tantárgy(ak)ból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, az igazgató dönt a felzárkóztatás módjáról.

Ha a 2-8. évfolyamon tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag, változó minőségű, az intézményvezető döntése előtt kikéri az intézményvezető helyettesek és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét. Ugyancsak ezt kell tenni akkor, ha a beiskolázási körzeten kívül lakó tanuló előzőleg már iskolánk tanulója volt, de tanulmányi eredménye, magatartása vagy szorgalma a fentebb leírtak szerint alakul. Ilyen esetben az iskola intézményvezetője e vélemények figyelembevételével dönt arról, hogy az érintett tanuló folytathatja-e tanulmányait iskolánkban, vagy jelentkeznie kell a lakóhelye szerint illetékes iskolában. A döntésről a szülőt értesíteni kell.

Az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei

Az általános iskola 1-8. évfolyamáig a tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltétele megfelel a Nemzeti Köznevelési Törvény 57. § (1) bekezdésében foglaltaknak.

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az iskola intézményvezetője a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben csak a megismételt évfolyamról kap bizonyítványt a tanuló.

Az első évfolyamra felvett tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi – jogszabályban meghatározott munkamegosztás szerint, a szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján – az intézményvezető mentesíti az értékelés és minősítés alól, vagy részére az egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó továbbhaladást engedélyez.

Ha a tanuló az első évfolyamon első alkalommal nem tesz eleget az előírt követelményeknek, munkája előkészítő jellegűnek minősül, és tanulmányait az első évfolyamon folytatja.

Magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie ha:

- az iskola intézményvezetője felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól.
- Az iskola intézményvezetője engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
- Egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott,

A 250 óránál többet mulasztott tanulók és az egyéni tanrend keretében tanulók esetében az osztályozó vizsga tantárgyai a következők:

- 1-4. évfolyam: magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret
- 5-6. évfolyam: magyar irodalom, magyar nyelvtan, történelem, matematika, természetismeret, idegen nyelv.
- 7-8. évfolyam: magyar irodalom, magyar nyelvtan, történelem, matematika, fizika, biológia, kémia, földrajz, idegen nyelv.

Általános szempontok

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket teljesítette.

Ha a tanuló a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott, függetlenül a tantárgyak számától, javítóvizsgát tehet, ennek megtételét a szülő és a tanuló jogosult eldönteni. Eldöntheti, hogy megkísérli-e a tanuló a javítóvizsgára történő felkészülést és a javítóvizsga letételét abban az esetben is, ha három, vagy esetleg még több tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott

Ha a tanuló a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott javítóvizsgát tehet, ha

- a) a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott,
- b) az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

(8) A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

2.16. Elsősegély-nyújtási alapismeretek

Az elsősegélynyújtás célja az élet megmentése, a további egészségkárosodás megelőzése és a gyógyulás elősegítése. A segítségnyújtás, cselekvőképes magatartás minden állampolgár kötelessége. Ezen ismeretek elsajátítása az alapfokú oktatásban 1-8 évfolyamokon tanítási órákon belül történik (osztályfőnöki, biológia, testnevelés, természetismeret, kémia, technika), a tanulók életkori sajátosságait figyelembe véve.

Célok: olyan pozitív attitűd kialakítása, amely nyitottá tesz környezetünk értékeire, azok tiszteletére és megóvására, megvédésére. Fontos a testi, lelki, szociális egészség megbecsülése, megőrzésére való nevelés az egészséges életvezetésre való felkészítés. Bármilyen körülmények között tudjon a tanuló életkorának megfelelően szakszerű segítséget nyújtani a rászorulóknak. Az elsősegélynyújtás során szeretnénk

- fejleszteni a beteg, sérült és fogyatékkal élő emberek iránti elfogadó és segítőkész magatartást,
- megismertetni a környezet – elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés, a veszélyes anyagok – egészséget, testi épséget veszélyeztető leggyakoribb tényezőit,
- felkészíteni a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére.

Feladatok, pedagógiai eszközök:

Az oktatás során a következő kompetenciák elsajátítása történik:

1-4. évfolyamokon beszélgetések, szituációs játékok során

- képesek legyenek veszélyforrásokat felismerni
- a veszélyt kiváltó okokat tudják megnevezni, a megelőzési lehetőségeket megkeresni
- tudják értesíteni a mentőket, tűzoltókat, rendőröket baleset esetén

5-6. évfolyamokon: feladatlapok, tesztek segítségével

- képesek legyenek vészhelyzeteket felmérni, mérlegelni
- tudjanak vészhelyzetekben nyugodtan, logikusan cselekedni
- ismerjék, hogyan lehet biztosítani a baleseti helyszínt

7-8. évfolyamokon: külsős előadók, bemutatók során

- képesek legyenek felismerni a tüneteket, panaszokat
- ismerjék és tudják alkalmazni a vérzéscsillapítási eljárásokat
- tudjanak elsődleges sebellátást végezni, elsősegélyt nyújtani

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő területek szolgálják:

Tantárgy	Elsősegély-nyújtási alapismeretek
biológia, természetismeret	- rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
kémia	- mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás, égési sérülések - szénmonoxid mérgezés
technika	- vágási sérülések - forrázás - áramütés
testnevelés	- magasból esés - ficam, törés

3. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE

3.1 Kerettanterv

A kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázatok tartalmazzák.

Óraszám a kerettantervben – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Óraszám a kerettantervben – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	3
Etika//Hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia–egészségtan			2	1
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Dráma és tánc	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A kerettantervek közül az alábbiakat alkalmazzuk:

Tantárgy megnevezése	Változat
Magyar nyelv és irodalom	MOZAIK Kiadó Kerettanterve
Matematika	MOZAIK Kiadó Kerettanterve
Fizika	MOZAIK Kiadó Kerettanterve
Kémia	MOZAIK Kiadó Kerettanterve
Biológia-egészségtan	MOZAIK Kiadó Kerettanterve
Ének-zene	MOZAIK Kiadó Kerettanterve
Természetismeret	MOZAIK Kiadó Kerettanterve
Környezetismeret	MOZAIK Kiadó Kerettanterve
Földrajz	MOZAIK Kiadó Kerettanterve
Technika alsó tagozat	APÁCZAI Kiadó Kerettanterve
Technika felső tagozat	APÁCZAI Kiadó Kerettanterve
Rajz – 1-2. évfolyam	APÁCZAI Kiadó Kerettanterve
Rajz – 3-8. évfolyam	MOZAIK Kiadó Kerettanterve
Testnevelés	APÁCZAI Kiadó Kerettanterve
Történelem	MOZAIK Kiadó Kerettanterve
Etika//Hit- és erkölcstan	MOZAIK Kiadó Kerettanterve
Angol nyelv	APÁCZAI Kiadó Kerettanterve
Német nyelv	APÁCZAI Kiadó Kerettanterve
Tánc és dráma	APÁCZAI Kiadó Kerettanterve

A helyi tanterveket a 3. sz. melléklet tartalmazza.

3.2 A választott kerettanterv feletti óraszám

A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal, azzal a céllal, hogy e tárgyakból a készségfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására több idő jusson:

Óraszám a helyi tantervben – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	0,5	0,5	1	1
Idegen nyelvek	1	1	1	0,5
Matematika	0,5	0,5	1	1
Etika/Hit- és erkölcsstan				
Környezetismeret				0,5
Ének-zene				
Vizuális kultúra				
Életvitel és gyakorlat				
Testnevelés és sport				
Informatika				
Szabadon tervezett órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27
Óraszám a helyi tantervben – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	0,5		1	0,5
Idegen nyelvek				
Matematika	0,5	1	1	1
Etika/Hit- és erkölcsstan				
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek				
Természetismeret		0,5		
Fizika				
Kémia				
Biológia–egészségtan				
Földrajz				
Ének-zene				
Tánc és dráma				
Vizuális kultúra	0,5	0,5		
Informatika		0,5	0,5	
Technika, életvitel és gyakorlat	0,5	0,5		1
Testnevelés és sport				
<i>Osztályfőnöki</i>			0,5	0,5
Szabadon tervezett órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A 2018-2019-es tanévtől kezdődően a magyar nyelv és irodalom tantárgyat két érdemjeggyel értékeljük.

A tantárgy bontott óraszámai évfolyamonként a következők:

	Magyar irodalom	Magyar nyelv
1. évfolyam	4	3,5
2. évfolyam	4	3,5
3. évfolyam	4,5	2,5
4. évfolyam	4,5	2,5
5. évfolyam	2,5	2
6. évfolyam	2	2
7. évfolyam	2	2
8. évfolyam	2	2,5

3.3 A helyi adaptált kerettanterv összesített óraszámai

Az alábbi óraszámok a 2013/2014-es tanévben 1. és 5. évfolyamon kerülnek bevezetésre, majd felmenő rendszerben a következő tanévtől.

Óraszámok a helyi tantervben – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7,5	7,5	7	7
Idegen nyelvek	1	1	1	2,5
Matematika	4,5	4,5	5	5
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1,5
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Informatika				
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Óraszámok a helyi tantervben – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4,5	4	4	4,5
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4,5	4	4	4
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2,5		
Fizika			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5
Biológia–egészségtan			1,5	1,5
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1
Tánc és dráma	1			
Vizuális kultúra	1,5	1,5	1	1
Informatika		1,5	1,5	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1,5	1,5	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1,5	1,5
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

3.3.1. Kerettanterv- NAT 2020

A kerettanterv kötelező minimális óraszámait valamint a szabadon tervezhető órakeretet az alábbi táblázat tartalmazza:

Heti óraszám / évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Kötelező óraszám	22	22	22	23	27	26	28	28
Szabadon tervezhető	2	2	2	2	1	2	2	2
Max. heti óraszám	24	24	24	25	28	28	30	30

3.3.2. Kerettanterv- NAT 2020 óraszámai

A kerettanterv tantárgyait és annak óraszámait az alábbi táblázat tartalmazza, melyet a 2020-ban módosított NAT-hoz igazítva határoztunk meg.

tantárgy	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam			5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
	NAT szerinti	tervezett	eltérés	NAT szerinti	tervezett	eltérés	NAT szerinti	tervezett	eltérés	NAT szerinti	tervezett	eltérés	NAT szerinti	tervezett	eltérés	NAT szerinti	tervezett	eltérés	NAT szerinti	tervezett	eltérés	NAT szerinti	tervezett	eltérés
magyar nyelv és irodalom	7	7		7	7		5	5		5	5		4	4		4	4	0	3	3,5	0,5	3	4	1
matematika	4	4		4	4		4	4		4	4		4	4		4	4	0	3	3,5	0,5	3	3,5	0,5
történelem													2	2		2	2		2	2		2	2	
állampolgári ismeretek																1	1					1	1	
hon- és népismeret																								
etika/hit- és erkölcsstan	1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1	
környezetismeret							1	1		1	1													
természettudomány													2	2		2	2							
kémia																			1	1,5		2	1,5	
fizika																			1	1,5		2	1,5	
biológia																			2	1,5		1	1,5	
földrajz																			2	1,5		1	1,5	
idegen nyelv							0	1		2	2		3	3		3	3		3	3		3	3	
éneke-zene	2	2		2	2		2	2		2	2		2	2		1	1		1	1		1	1	
vizuális kultúra	2	2		2	2		2	2		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1	
dráma és színház																			1	1				
technika és tervezés	1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1				
digitális kultúra							1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1	
testnevelés	5	5		5	5		5	5		5	5		5	5		5	5		5	5		5	5	
osztályfőnöki													1	1		1	1		1	1		1	1	
	22	22	0	22	22	0	22	23	0	23	23	0	27	27	0	27	27	0	29	28	1	28	29,5	1,5

3.3.3. NAT 2020 bevezetésének ütemezése

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
2020/2021	NAT 2020	NAT 2012	NAT 2012	NAT 2012	NAT 2020	NAT 2012	NAT 2012	NAT 2012
2021/2022	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2012	NAT 2012	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2012	NAT 2012
2022/2023	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2012	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2012
2023/2024	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020

3.3.4. NAT 2020 helyi tantervei

Intézményünk helyi tantervét az Oktatási Hivatal által ajánlott kerettantervek alapján készítettük el, melyet a 4. számú melléklet tartalmaz.

<https://www.oktatasi.hu/koznevelas/kerettantervek>

3.4. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei

Pedagógiai munkánk során csak olyan taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép, feladatgyűjtemény) használunk a tananyag felhasználásához, melyet a művelődési és köznevelési miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. A tankönyvellátás helyi rendje a Házirend IV. fejezetében található meg részletezve.

A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van: pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés, szerkesztő eszközök... Ezen eszközök beszerzése és dologi költsége a szülőket terheli.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói tankönyveket és más taneszközöket a nevelők szakmai munkaközössége, szaktanárok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. A kötelezően előírt tankönyvekről és más taneszközökről a szülőket minden tanév második szülői értekezletén tájékoztatja az iskola. A tankönyvek és más taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- egyes esetekben a kiválasztásánál azokat kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatók (tartós tankönyvek, atlaszok);
- használatukban a stabilitásra törekszünk, új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be;
- a taneszközök áránál a szülők anyagi helyzetéhez, a lehetőségekhez igyekszünk közelíteni.

Az iskola – pénzügyi lehetőségeihez mérten – egyre több nyomtatott taneszközt szerez be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a nehéz helyzetű tanulók – a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős nevelő és az osztályfőnök javaslata alapján – ingyenesen használhatják.

Az információs bázis a minőségelvű rendszer fontos eleme, amely segít a biztonságos tankönyvkiválasztásban. Választásunkban döntő, hogy jól használható, minőségileg kifogástalan, tehát megbízható és szép tankönyvet adjunk a gyerekek kezébe. A tankönyvválasztás olyan piaci jellegű szabályozó, amely elősegíti, a jövőben még inkább megvalósítja a minőségelv érvényesülését.

Az iskolai tankönyvhasználat sarkalatos pontjai:

- a tanár és a tankönyv közötti összhang, azonosulás vagy alkalmazkodás
- a tankönyv szerepe a pedagógus felkészülésében, tanmenet és óraterv készítésében
- a tankönyv tanórai kiaknázásának lehetőségei
- a tankönyv, mint közös nevező a számonkérésben, értékelésben
- a tantestület egysége, illetve a módszerek tudatosítása
- a szülők bevonása a tankönyvek értékeinek kibontakoztatásába

A választott tankönyvek használatára jól felkészült pedagógusok is sokat segíthetnek abban, hogy a gyermekek is hatékonyabban használják tankönyveiket.

Taneszközök használata

Minimális programnak tekinthető, hogy valamennyi neveléssel-oktatással foglalkozó személy elsajátítsa az alapvető oktatási eszközök kezelését.

Tudjon minden nevelő egyszerű audiovizuális ismerethordozókat használni, videó felvételeket készíteni, tudja az intézményben található IKT eszközöket és anyagokat eredményesen alkalmazni a nevelési-oktatási folyamatban.

Minden típusú taneszközhöz szükség van a tanítás-tanulás folyamatában ahhoz, hogy a nevelés-oktatás minőségét, nagyobb hatékonyságát biztosítsuk.

Ezen eszközök csak akkor segítik a munkánkat, ha kiválasztásuk tudatos pedagógiai munkával, módszertanilag megalapozott, célszerű kihasználással párosul.

3.5. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Alsó tagozatban célunk a tanulás iránti érdeklődés és motiváltság felkeltése, erősítése és továbbfejlesztése, az életképes tudás átadása. Célunk az önálló munkavégző képességük erősítése, a figyelem és koncentráció képesség fejlesztése, feladattudatuk kialakítása.

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében különösen fontos feladat a tanulók között tapasztalható egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

Feladataink:

- fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe
- az ismeretanyag elsajátításában a rendszerességre, alaposagra szoktatás
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztése, a koncentráció és a relaxáció képességének megalapozása
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása, formálása; helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása
- a fentebb említett pedagógiai feladatok színvonalas megvalósításában partnerként működik közre a Szilver Alapfokú Művészeti Iskola, melynek pedagógusai a kötelező tanítási órákon kívül, szabadidős foglalkozás keretében, heti 1 órában foglalkoznak tanítványainkkal.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

Feladataink:

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával
- a fentebb említett pedagógiai feladatok színvonalas megvalósításában partnerként működik közre a Szilver Alapfokú Művészeti Iskola, melynek pedagógusai a kötelező tanítási órákon kívül, szabadidős foglalkozás keretében, heti 2 órában foglalkoznak tanítványainkkal.
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztése; az önálló tanulás és az önművelés megalapozása
- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük

- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Kulcskompetenciák:

- anyanyelvi kommunikáció
- idegen nyelvi kommunikáció
- matematikai kompetencia
- természettudományos és technikai kompetencia
- digitális kompetencia
- szociális és állampolgári kompetencia
- kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség
- a hatékony önálló tanulás

Feladataink:

- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat
- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaeorientációra.

Feladataink:

- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása

- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulászervezési módokat
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.

3.6. Mindennapos testnevelés

Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatás azokban az osztályokban, amelyekben közismereti oktatás is folyik, azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti vagy szakmai elméleti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra

a) a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással,

b) iskolai sportkörben való sportolással,

c) versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel,

d) egyesületben legalább heti két óra sporttevékenységet folytató tanuló kérelme alapján - amennyiben délután szervezett testnevelés órával ütközik - a félévre érvényes, az egyesület által kiállított igazolással váltható ki.

- intézményünk e keretek között biztosítja az úszásoktatást, amennyiben a szülő vállalja az ezzel járó anyagi költségeket kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott intézményvezetői engedéllyel – sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással.

Az intézmény megállapodást köt a Városi Sportcsarnok és a Martfű Termál SPA üzemeltetőjével, mert így tudja megszervezni a mindennapos testnevelést.

3.7. A választható foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

A hatályban lévő köznevelési törvény szerint az általános iskolában a nevelés-oktatást a délelőtti és a délutáni tanítási időszakban olyan módon kell megoldani, hogy a foglalkozások legalább 16 óráig tartsanak. A tanuló kötelessége, hogy ezeken a foglalkozásokon részt vegyen. A 16 óráig kötelezően biztosítandó iskolai foglalkozások továbbra is lehetőséget adnak a napközis és tanulószobai foglalkozások megtartására is. A törvény lehetőséget ad arra, hogy a szülő kérelmére az intézményvezető saját hatásköre alapján ez alól felmentést adhasson.

Az iskola a tanulók számára a tanórai foglalkozások mellett tanórán kívüli foglalkozásokat is szervez.

Tehetséggondozó, felzárkóztató és egyéni foglalkozások: Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik. A résztvevőket a pedagógusok jelölik ki és erről a szülőiket is értesítik.

Nem kötelező tanórán kívüli foglalkozások: A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művészeti, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév május 20-ig felmérést készítünk. A választható tanórán kívüli foglalkozások esetében diákjainknak lehetőséget adunk, hogy megjelöljék, melyik pedagógusnál szeretnék tanulmányaikat folytatni. Amennyiben a tantárgyfelosztás ezt lehetővé teszi, biztosítjuk a szakkör indítását és a többség által megjelölt pedagógust a kurzus vezetésére.

A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik, és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező foglalkozás lenne.

Kreativitást fejlesztő foglalkozások

Mozgásfejlesztő foglalkozások

Egészség és környezetvédelem

Logikus gondolkodást fejlesztő foglalkozások

Informatikai kultúrát fejlesztő szakkörök

Művészeti, irodalmi szakkörök

Idegen nyelvi kompetenciát fejlesztő foglalkozások

3.8. Projektoktatás

A korábban jól bevált, az iskola hagyományrendszerébe beépült tevékenységi formák alapján a pedagógiai program végrehajtása során sajátos pedagógiai módszereket is alkalmazunk. A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül.

Széleskörű tantárgyi koncentrációt felölelő témakörök kiválasztásával megvalósulhat a tanulók komplex látásmódjának fejlesztése. Cél a mindennapi életből származó témák feldolgozása, melyben produktumokat hoznak létre a tanulók. A munka során maguk végzik a tények összegyűjtését, a következtetések levonását, a feladat megtervezését.

Az értékelés fontos eleme a produktum kiállítása és bemutatása.

Az ismeretszerzés szervezeti keretei

Megnevezés	Feladatai
Tanóra	Heterogén osztályközösségnek szervezve, csoportbontás lehetőségével élve, változatos, korszerű oktatásszervezési módszerek használatával – különös tekintettel a kooperatív technikák és a projektmódszer, tanórai differenciálás, tevékenységközpontú oktatás használatára.
Projektoktatás	Meghatározott témával, éves munkatervben jelölve. A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.
Tantárgyi projektek	Adott tantárgy éves programjába illesztve, a projektmódszer használatával feldolgozott téma, témarészlet.

3.9. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy tanulóink egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért iskolánk kiemelt feladatának tartja a szociálisan hátrányos körülmények között élő tanulók problémáinak kezelését, a tanulók veszélyeztetettségének megelőzését, illetve megszüntetését. E feladatokat az alábbiakban határozzuk meg: Elsősorban a megelőzésre helyezzük a hangsúlyt:

- nevelési eljárásainkkal a lehető legnagyobb mértékben közelíteni kívánjuk egymáshoz az eltérő anyagi és társadalmi helyzetű tanulóink neveltségi és tudásszintjét
- törekszünk a „másság” elfogadtatására
- szeretnénk megtanítani őket együtt élni hátrányos helyzetű társaikkal, a rászorulókat a segítség elfogadására
- gondos felderítőmunkát végzünk az iskolánkba lépő új tanulók – első osztályosok és más iskolából érkezettek – között
- nem zárkózunk el a nevelési problémával, beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel küzdő, más iskolából jött diákok fogadásától sem. A közösségre és szakmai ismereteinkre támaszkodva, legjobb tudásunk szerint próbáljuk integrálni őket. A 2018/2019-es tanévtől intézményünkben bevezetésre került az úgynevezett Arizóna program, ami alkalmas a tanórákon előforduló konfliktusok kezelésére, segíti az iskolai szabályokhoz, normákhoz való alkalmazkodást, a közösségbe való beilleszkedést. A program célja annak biztosítása, hogy a tanár nyugodt körülmények között végezhesse munkáját és a tanulni akaró diákok jogait megvédje az órák normális menetét zavarókkal szemben.
- felismerve a gyermekekre leselkedő veszélyeket, bekapcsolódtunk a dohányzás, alkohol, drog elleni programokba
- a különleges bánásmódot igénylő vagy valamilyen részképesség- fejlődési zavarral küzdő gyermekek számára biztosítjuk a megfelelő ellátást
- a deviáns magatartási formák kialakulásának megelőzésére, egyénre szabott nevelést, a fejlesztésre szorulóknál egyénre szabott követelményrendszert alkalmazunk;
- a határtalan és a szülői, felnőtt kontroll nélküli televíziózás ártalmairól, a számítógép felügyelet nélküli mértéktelen használatáról rendszeresen szólnak a szülői értekezleteken és fogadó órákon
- az osztályfőnökök tartós megbízása lehetővé teszi, hogy a veszélyhelyzetbe kerülő vagy abban szenvedő tanulóinkat a legrövidebb idő alatt a megfelelő segítségnyújtási formában, tanácsadásban részesítsük
- az étkezési, a tankönyvtámogatások és a diákjóléti hozzájárulások (táborozások) odaítélésekor a gyermekvédelmi felelősök az osztályfőnökkel együtt javaslatot tesznek a segítségre szoruló gyerekek és családok támogatására
- fokozott figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókra

- évente felmérjük a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat, a gyermekvédelmi felelős folyamatosan nyomon követik fejlődésüket. A már kialakult hátrányos helyzet illetve veszélyeztetettség esetén igyekszünk orvosolni a bajt. Munkánk eredményessége érdekében szoros és jó kapcsolatot építettünk ki más intézmények szakembereivel:
- iskolaorvossal
- védőnővel
- családgondozóval
- fejlesztő pedagógussal, logopédussal
- a rendőrség és
- a gyámhatóság munkatársaival.

Lehetőségeinkhez képest próbálunk enyhíteni az anyagi gondokon:

- étkezési kedvezmények kiadása a jogszabályok szerint
- tankönyv hozzájárulások kiadása a jogszabályok szerint
- segélyek kiadása a költségvetési keretek figyelembevételével.
- iskolai alapítványaink bevonása a hátrányos helyzetű gyermekek anyagi segítésébe
- a nyári tematikus napközis táborokon és a nyári tematikus bentlakásos táborokon a foglalkozásokon való részvétel önkéntes. A felmerülő költségeket csak abban az esetben tudja biztosítani az intézmény, ha kiírásra kerül ebben a témában pályázat és azon sikeresen támogatást is kapunk. Egyéb esetben a részvétel költségtérítés ellenében lehetséges.

Igyekszünk az ingerszegény környezetből érkezőket élményekhez juttatni kirándulások, táborozások, nyári napközis táborok és nyári tematikus bentlakásos táborok, kulturális és sportprogramok, vetélkedők szervezésével. Megemlékezünk a hagyományos ünnepnapokról, (mikulás, karácsony, farsangi bál, húsvét, gyereknap), ápoljuk hagyományainkat, élményt és példát adva azok számára is, akiknél ez otthon nem adatik meg.

A tanulási nehézségekkel küzdő tanítványainkat korrepetáljuk, napközibe, tanulószobába irányítjuk. Tanítványaink szüleivel állandó a kapcsolatunk. A gyermek-és ifjúságvédelmi felelős segíti a pedagógust, tájékoztatja a tanulókat, hogy milyen problémával kihez lehet fordulni, fogadóórát tart, családlátogatáson megismeri a problémás gyermekek családi környezetét és aktív tagja a gyermekvédelmi jelzőrendszernek.

3.10. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

3.10.1 Írásbeli feladatok értékelése

Diagnosztikus felmérés: a folyamat elején annak feltárására irányul, hogy a tanulók milyen szintű előzetes ismeretekkel, kompetenciákkal rendelkeznek, képességeik és készségeik milyen fejlettséget mutatnak. Ennek ismeretében fogalmazzuk meg a következő pedagógiai fokozat céljait, a fejlesztés irányait.

Várható hatása: segíti a pedagógiai munka tervezését, elsősorban a differenciálás szempontjainak kialakítását, pótlásra kerülnek fontos ismeretek.

Formája: év eleji felmérés

Alkalmazásának köre: munkaközösségi szinten szabályozott

Értékelés: százalékos kimutatás

Formatív felmérés: fejlesztő célú beszámoltatás a tanulási folyamatban való előrehaladásról.

Várható hatása: Lehetővé teszi az elsajátított ismeretek mélységének és stabilitásának megismerését, megmutatja a további fejlődéshez szükséges korrekciót.

Formája: tanév közben felmérés

Alkalmazásának köre: szaktanári kompetencia, szükség szerint

Értékelése: érdemjeggyel, 1-5 fokozatú skálával

Tanév közbeni írásbeli tematikus dolgozat: egy-egy rövidebb tanítási-tanulási szakasz eredményességéről, hatékonyságáról ad képet. A tanított ismeretek, kompetenciák számonkérését szolgálja.

Várható hatása: Elősegíti a tantárgyi ismeretrendszerek megszilárdulását. Segíti a tanulók önértékelését, az egyes tanulót a csoporthoz viszonyított teljesítménynek megismerésében, segíti a tanári értékelést.

Formája: témazáró dolgozat

Alkalmazásának köre: szaktanári kompetencia, a tantárgy sajátosságai szerint

Értékelése: érdemjeggyel, 1-5 fokú skála alkalmazásával

Tanév közbeni írásbeli felelet: a tanulók teljes, vagy annál kisebb körében íratott írásbeli felelet. Egy-egy tananyagrészt (lecke) egyéni elsajátításának gyors visszajelzését szolgálja.

Várható hatás: a folyamatos tanulást ösztönzi, segíti egy-egy tanuló ismeretekben való előrehaladásának ellenőrzését.

Formája: írásbeli felelet

Alkalmazásának köre: szaktanári kompetencia

Értékelése: érdemjeggyel, 1-5 fokú skála alkalmazásával

Tanév végi szummatív felmérés: a tanulást lezáró, a végállapot eredményeit tükröző lezáró - minősítő felmérés. Globális képet ad a követelmények teljesítéséről.

Várható hatása: a NAT és az iskolai dokumentumok által rögzített követelményekhez képest ad képet a tanuló tudásáról.

Az év végi osztályzat kialakításában súlyozott szerepe van.

Formája: tanév végi felmérés

Értékelése: szövegesen és érdemjeggyel, 1-5 fokú skála alkalmazásával

A szummatív méréshez használt tantárgytesztek:

- tanár által készített mérőeszköz
- standardizált mérőeszköz
- tudásszintmérő tesztek
- feleletválasztó tesztek
- feleletalkotó tesztek
- képesség- jellegű tudás mérésére alkalmas feladatok

A felső tagozatos és középiskolás diákok esetén tagozatváltáskor a következő méréseket végezzük még el:

- önszabályozás, tervezés, időbeosztás
- elsajátítási motiváció

- idegen nyelv elsajátítási motiváció

A mérések célja: információt szerezni a tanulási szokásokról, segíteni a tanulót a helyes tanulási módszerek, motiváció időbeosztás kialakításában.

Az írásbeli beszámoltatással szembeni elvárások:

- A teljesítmények felméréséül szolgáló eszközök (tesztlapok, feladatlapok, felmérő lapok) megválasztásakor, összeállításakor törekedjen minden szaktanár a mérésekkel szembeni követelmények figyelembe vételére. (validitás, reliabilitás, objektivitás)
- A pontozási módok, (az írásbeli felelet kivételével) a pontozás érdemjeggyé alakítása szélesebb körű – munkaközösségi, vagy azonos évfolyamon azonos tárgyat tanítók – megegyezésén alapuljon. Tükrözze az egységességet, szolgálja az összehasonlíthatóságot.
- Az írásbeli beszámoltatás a tanulói tudás konkrét hiányosságaira mutasson rá, mutassa meg a gyermeknek, hogy miben kell fejlődnie.
- Mutasson irányt a továbblépéshez, erősítsen meg a biztos tudásról, szilárd ismeretekről.

Az írásbeli értékelések rendje:

A köznevelési törvény értelmében az első évfolyam félévi és év végi, a második évfolyam félévi értékelése szövegesen történik.

A szöveges értékelés koncepciójának elvi kiindulópontjai:

1. Az értékelés a gyerekekért, s elsősorban a gyerekeknek szóljon.
2. Alakítsa a helyesen értékelést, segítse a reális önismeretet.
3. Nyitott legyen, amely nem ítéletet alkot, hanem tükröt tart.
4. A gyerek lehessen aktív részese a saját fejlődésének.
5. A szülő és a pedagógus közösen gondolkodhasson a gyermek fejlődéséről.

A szöveges értékelés módjai:

- az első negyedévben átfogó értékelés készül a tanulmányi munkához való hozzáállásról, a tanuló általános fejlettségi szintjéről, szociális kompetenciájáról
- Félévkor a tantestület által elfogadott tájékoztató füzetben és naplóban, a tanuló fejlettségi szintjét jellemző fogalmak aláhúzásával történik az értékelés.

Év végén teljes körű értékelést készítenek tanítóink, amelyben tantárgyanként részletesen értékelik a tanuló éves teljesítményét.

Az értékelő lapot a félévi értesítő és az év végi bizonyítvány mellett adják ki. Az év végi szöveges értékelés a bizonyítvány mellékletét képezi.

- Összegzésként a következő minősítést kaphatják a tanuló:

Kiválóan megfelelt

Jól megfelelt

Megfelelt

Felzárkóztatásra szorul

..... tantárgyakból dicséretet érdemel.

2. évfolyam félévétől 8. osztályig az írásbeli dolgozatok, felmérések, témazárók értékelésénél a teljesítmény %-át az alábbiak szerint váltjuk érdemjegyekre:

2. évfolyam félévtől 8. osztályig:

0 - 32 %	- elégtelen	(1)
33 - 50 %	- elégséges	(2)
51 - 74 %	- közepes	(3)
75 - 90 %	- jó	(4)
91-100 %	- jeles	(5)

Az értékelés rendszeressége a tanév során:

- Az év elején végzett tájékoztató jellegű mérés osztályzatát zöld színnel kell beírni és nem számíthat bele a félévi (év végi) érdemjegy számításába.
- Minden más módon szerzett évközi jegy kék színnel kerül beírásra.
- Egységes témazáró megírása tantárgyanként, évfolyamonként kötelező
- A témazárók érdemjegyeit pirossal jegyezzük a naplóban.
- 5. osztályban az átmenet megkönnyítése érdekében október hónapig minden tantárgyból, felsőbb évfolyamon a belépő új tantárgyakból elégtelent nem adunk.
- Ugyanazon tanítási napon egy tanuló számonkérése nem lehet több háromnál (írásbeli, szóbeli).
- Egy napon kettő témazáró dolgozatnál többet nem írhat egy tanuló sem. A szaktanár ceruzával jelezze előre a naplóban a témazáró írásának időpontját. A harmadik bejegyzésnél a szaktanárok egyeztessenek, az alacsonyabb óraszámú tanult tantárgyak előnyt élveznek.
- A tanulóknak joga van bármilyen beadott írásbeli munka értékelését megismerni két héten belül. Amennyiben ez a feltétel nem érvényesül, úgy az érdemjegyet a tanuló nem köteles elfogadni, kivétel, ha a tanár hiányzott, vagy a tanítási szünet ideje esik bele.
- A számonkérésnél minden nevelő kötelessége a szóbeli és írásbeli számonkérés megfelelő arányú alkalmazására.
- Értékelésnél: magyar, matematika, idegen nyelv tárgyakból – havi két osztályzatot, kisebb óraszámú tárgyakból félévenként minimum 3-4 érdemjegyet kell adni a tanulóknak.

3.10.2 Szóbeli értékelés

- A szóbeli feleletek érdemjegyeit azonnal közölni kell a tanulókkal - és még azon a napon be kell írni az elektronikus ellenőrzőbe és az e-naplóba is;
- Érdemjegyet adni csak az órai teljesítményért illetve a tananyaggal összefüggő tanórán kívüli tevékenységért - házi feladat, kiselőadás, verseny, stb. - lehet. A tantárgyi jegyek nem használhatók közvetlen fegyelmezési eszközként.
- Mind a szóbeli, mind az írásbeli beszámolások követelményeit, értékelési szempontjait a tanulókkal előzetesen ismertetni szükséges. Fontos, hogy a pedagógusok biztosítsanak tantárgyukban javítási lehetőséget a tanulóknak.

3.11. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

A házi feladat kiadásának korlátai

- Magyar nyelv-és irodalom, idegen nyelv valamint matematika tantárgyból az 5-8. évfolyamon a házi feladatok elsődleges célja a sokoldalú képességfejlesztés szolgálata differenciált módon. Ezekből a tantárgyakból az alapkészségek gyakorlására lehet kötelező írásbeli házi feladatot adni, más tantárgyból nem.
- A tanulóknak egyéni képességeik alapján választható szorgalmi feladatokat javasolhatunk, melynek elkészítése nem kötelező
- A választható házi feladat hiánya szankciót nem von maga után
- Az elkészített, választható feladatokért dicséretet, jutalmat adunk
- Törekszünk arra, hogy a választható írásbeli és a szóbeli házi feladatok elvégzésének együttes ideje az 5-8. évfolyamon 60-70 percnél nem legyen több naponta.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

Az általános iskola 1-8. évfolyamáig a tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltétele megfelel a Nemzeti Köznevelési Törvény 57. § (1) bekezdésében foglaltaknak.

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben csak a megismételt évfolyamról kap bizonyítványt a tanuló. A szülő kérésére az iskola magasabb évfolyama is megismételhető legfeljebb egy alkalommal.

3.12. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Bizonyos közismereti (idegen nyelv, informatika, technika és életvitel és gyakorlat, matematika, magyar) tantárgyaknál a tanulók igényei, az egyes tantárgyak belső logikája, nevelési-oktatási célkitűzései határozzák meg a bontást, másrészt a továbbtanulási szándék, az arra való felkészítés, valamint a felzárkóztatás indokolhatja az osztályok bontását. Idegen nyelvek esetén 7. és 8. évfolyamon idegen nyelven belül is sor kerül bontásra évfolyam szinten, képességek szerint. Ezek a csoportok átjárhatóak, évközben is. A szülői igényeknek eleget téve a kiemelkedő képességű tanulóinknak a csoportbontás során heti 1 többletórát biztosítunk nyelvvizsgafelkészítés és tehetséggondozás céljából.

Az osztályok összetétele a beiskolázáskor alakul ki, a csoportbontások a tanév kezdetén, az osztályfőnök irányításával, az osztályban tanító szaktanárok egyetértésével jönnek létre.

A választható tanórán kívüli foglalkozások esetében diákjainknak lehetőséget adunk, hogy megjelöljék, melyik pedagógusnál szeretnék tanulmányaikat folytatni. Amennyiben a tantárgyfelosztás ezt lehetővé teszi, biztosítjuk a többség által megjelölt pedagógust a kurzus vezetésére.

A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik, és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező foglalkozás lenne.

3.13. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának mérése iskolánkban kétféle módon történik:

- az iskolaorvosi vizsgálatok jogszabályokban meghatározott módszereivel,
- a testnevelési órákon az alábbiakban ismertetett módon.

A testnevelés helyi tanterveiben szerepeltetjük a tanulók fizikai állapotának évente legalább egyszer történő mérésének kötelezettségét. Az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa – az adott tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott mérési időszakban országosan egységes mérési módszer és az annak alkalmazásához kifejlesztett eszközök alkalmazásával a nappali rendszerű iskolai oktatás rendje szerinti tanulók részvételével ellátja a tanulók fizikai állapotának és edzettségének (a továbbiakban együtt: fizikai fittség) mérésével kapcsolatos feladatokat a következő módon.

b) ha a tanuló testnevelésórán és gyógytestnevelésben egyaránt részt vesz, az iskola *testnevelés vagy mozgásnevelés tantárgyat tanító pedagógusa és a pedagógiai szakszolgálat gyógytestnevelést tartó pedagógusa együttműködésben,*

c) *ha a tanuló kizárólag gyógytestnevelésben vesz részt, a pedagógiai szakszolgálat feladatellátása keretében az adott intézményben a gyógytestnevelést ellátó pedagógus,*

d) *ha a tanuló sem testnevelésórán, sem gyógytestnevelésen nem vesz részt, de valamely strukturált mozgásfejlesztésben igen, a mozgásfejlesztést végző pedagógus,*

e) *ha a tanuló sajátos nevelési igényű, és részt vesz testnevelésórán, illetve gyógytestnevelésben, az a)–c) pontban meghatározott pedagógus és a tanuló egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs tanórai foglalkozását tartó gyógypedagógus, konduktor együttműködésben,*

f) *ha a tanuló gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben vesz részt testnevelés- vagy mozgásnevelés-órán, a testnevelést, illetve mozgásnevelést tanító pedagógus végzi el.*

A tanulók fizikai fittségi mérésének célja a tanulók egészsége megőrzésének, javításának, fenntartásának előmozdítása, és a tanulók egészségi állapotának nyomon követése a tanulók fizikai fittségi szintjének feltárásával.

A lefolytatott fizikai fittségi mérés eredményeit a mérést végző pedagógus – a mérésben érintett tanulónként – rögzíti és feltölti az informatika rendszerbe.

A fizikai fittségi mérések egyes tanulókra vonatkozó, adott tanévben rögzített adatait az iskola testnevelés tantárgyat tanító és az iskola intézményvezetője által kijelölt egyéb pedagógusai tanévenként elemzik, és meghatározzák az adott tanuló fizikai fittségi szintjének további fejlesztése szempontjából – elsősorban az iskolai testnevelésórák keretei között – szükséges intézkedéseket. A fizikai fittségi mérések iskolai adatai alapján az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusai tanévenként javaslatot tehetnek a nevelőtestület részére a pedagógiai program részét képező iskolai egészségfejlesztési program módosítására.

A NETFIT rendszerbe azonosításra alkalmatlan módon feltöltött tanulói eredményeket a NETFIT-et támogató informatikai alapú diagnosztikus értékelő rendszer automatikusan kiértékeli. A fizikai fittségi mérés eredményeit a mindenkor tanév rendjéről szóló jogszabályban meghatározott mérési időszak utolsó napjáig az iskolának a tanuló mérési

azonosítójának alkalmazásával fel kell tölteni a NETFIT rendszerbe. A fizikai fitsségi mérések egyes tanulókra vonatkozó, adott tanévben rögzített adatait az érintett pedagógusok, továbbá köznevelési intézmények vezetői tanévenként elemzik, és meghatározzák az adott tanuló fizikai fitsségi szintjének további fejlesztése szempontjából – elsősorban az iskolai testnevelés tantárgy, valamint az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs tanórai foglalkozás, valamint a gyógytestnevelés keretei között – szükséges intézkedéseket. A fizikai fitsségi mérés tanulót érintő eredményeiről a tanuló és a szülő a tanuló mérési azonosítójának felhasználásával a NETFIT rendszeren keresztül kap tájékoztatást. A tanulók fizikai fitsségi mérésének részletes szabályait az oktatásért felelős miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján teszi közzé

3.14. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

3.14.1 Az iskola egészségnevelési elvei

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága,
- az értékek ismerete,
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamata,
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben,
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikája,
- az idővel való gazdálkodás szerepe,
- a rizikóvállalás és határai,
- a szenvedélybetegségek elkerülése,
- a tanulási környezet alakítása,
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.

Az egészségnevelési programban megjelennek olyan életkori sajátosságokhoz is illesztendő lényeges témák, mint például:

- az egészséges táplálkozás témái,
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás,
- a szexuális felvilágosítás-nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció,
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat)
- a testi higiénia,
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés),
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás,)
- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás

3.14.2 Az iskola környezeti nevelési elvei

Célok és feladatok

- Hajlandóságot kell ébreszteni a tenni akarásra, a konkrét problémák megoldására, hatékony együttműködésre és eredményes konfliktuskezelésre.
- Nyitottá kell tennünk tanulóinkat a környezet szépségeink befogadására, kritikussá a negatív környezeti jelenségekkel szemben.
- Segíteni a környezeti folyamatok, összefüggések megértését, a környezettudatos életvitel kialakítását, lehetővé tenni a természet teljességének megérzését.
- Élményhelyzeteket kell biztosítanunk, hogy helyes döntéseket tudjanak hozni felelősségteljes magatartással, jó értékítéllettel a pozitív jövőkép kialakulásának érdekében.
- Ki kell alakítanunk a gyerekekben a helyes választás képességét, adjunk lehetőséget a környezetkímélő technológiákkal készült termékek megismerésére, a takarékos és mértékletes életvitel igényére.

- Törekednünk kell arra, hogy az iskolai rendezvények a lehető legkisebb mértékben terheljék a környezetet.

Módszerek

Arra törekszünk, hogy a hagyományos módszerek háttérbe szorításával a környezeti nevelés szempontjából sokkal hatékonyabb élményalapú, tevékenykedtető, szenzitív interaktív módszereket alkalmazzuk.

3.15. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

Magatartás és szorgalom értékelésének alapelvei és célja:

- Segítse az iskola nevelés-oktatás folyamatát
- Segítse a tanulók önértékelésének fejlődését
- Személyre szabott legyen
- Vegye figyelembe a gyermek fejlődését

Az értékelés folyamata:

- Az osztályfőnökök havonta értékelik a tanulók magatartását és szorgalmát, kikérve a szaktanárok véleményét. Az osztályzatokat beírhatja az elektronikus ellenőrzőbe
- Félévkor és év végén – a havi jegyek és a szaktanárok véleményének figyelembevételével – az osztályfőnök érdemjegyet javasol
- A magatartás és szorgalom jegyeiről a félévi és év végi osztályozó konferencia dönt.
- Az érdemjegyről az osztályban tanítók, a folyosóügyeletet ellátó nevelők, napközis, fejlesztő, gyógytestnevelő, tanulószobát vezető nevelő és az osztályfőnök dönt, szavazategyenlőség esetén az osztályfőnök szavazata duplán számít.

Magatartáson értjük a tanuló:

- iskolai közösséghez, valamint annak tagjaihoz való viszonyát
- önmagához való viszonyát, felelősségét, önállóságát
- hatását a közösségre, viselkedését a társas kapcsolatokban
- házirendben leírtak és közös iskolai szabályaink betartását
- a közösség érdekében végzett tevékenységét
- viselkedését, hangnemét, beszédkultúráját, önfegyelmét.

A magatartás értékelése

Magatartás	Példás	Jó	Változó	Rossz
1. Fegyelmezettsége	Nagyfokú állandó	Megfelelő még nem teljesen a sajátja	Másokat zavaró, változó, de igyekszik	Erősen kifogásolható, negatív
2. Viselkedés kultúrája	Tisztelettudó, udvarias	Kivetni valót hagy maga után	Udvariatlan, nyegle	Durva, romboló, durván közönséges
3. Hatása a közösségre	Pozitív, aktív, jóindulatú	Közömbös, nem árt	Vonakodó, ingadozó	Negatív ártó, megfélemlítő
4. Házi rend betartása	Betartja, arra ösztönöz	Néha hibázik	Részben tartja be	Sokat vét ellene
5. Felelősségérzete	Nagyfokú	Időnként felelőtlen	Ingadozó	Megbízhatatlan

Magatartásra adható dicséretetek és elmarasztalások:

Szóbeli:

- Egyéni, személyes
- Osztályközösség előtt
- Szülők jelenlétében
- Iskola közössége előtt
- Súlyos vétség, a házi rend sorozatos megszegése, társak bántalmazása esetén fegyelmi tárgyalás hívható össze, amelyen a DÖK képviselői is jelen vannak.

Szorgalmon értjük a tanulót:

- tanulmányi munkához való viszonyát,
- munkavégzésének pontosságát, kötelességtudatát,
- önálló feladatai elvégzésének minőségét,
- rendszeretét, pontosságát, felszerelésének rendben tartását, aktivitását

A szorgalom

Szorgalom	Példás	Jó	Változó	Hanyag
1. Tanulmányi munkája	céltudatos, törekvő, odaadó, igényes a tudás megszerzésében	figyelmes, törekszik a jó tanulásra, néha buzdítani kell	munkája ingadozó, gyakran kell figyelmeztetni	munkája hanyag, akadályozó, ellenálló
2. Munkavégzése	kitartó, pontos, megbízható, önálló	rendszeres, többnyire önálló	rendszeretlen, hullámzó, önállótlan	megbízhatatlan, önállótlan
3. Kötelességtudata	Kifogásolhatatlan, precíz	néha ösztökélni kell	csak folyamatos figyelmeztetésre dolgozik	sok az el nem végzett feladata, nem érdeklik a feladatai
4. Tanórákon kívüli aktivitása	érdeklődő, rendszeres, aktív	ösztönzésre dolgozik	ritkán dolgozik	egyáltalán nem dolgozik
5. Felszerelése	felszerelését rendben tartja	felszerelése néha hiányos	felszerelése gyakran hiányos	felszerelése mindig hiányos

Szorgalomra adható dicsérek és elmarasztalások:

Szóbeli:

- Egyéni, személyes
- Osztályközösség, iskolaközösség előtt
- Szülők jelenlétében

Magatartásra és szorgalomra adható írásbeli dicsérek, elmarasztalások

Dicsérek	
Nevelőtestületi dicséret (év végén bizonyítványba)	Ha a tanuló összes érdemjegye jeles és a tantárgyak feléből dicséretben részesül.
Intézményvezetői dicséret (elektronikus ellenőrzőbe)	Osztályfőnök vagy a szaktanár felterjesztése után a sport, művészeti vagy tanulmányi versenyen nyújtott teljesítményért
Osztályfőnöki dicséret (elektronikus ellenőrzőbe)	Kiemelkedő közösségi munkáért, megyei és országos tanulmányi- vagy sportversenyen való eredményes részvételért vagy három szaktárgyi dicséretet követően
Szaktanári dicséret (elektronikus ellenőrzőbe)	Kiemelkedő tanulmányi munkáért. Tanulmányi versenyen való eredményes szereplésért, iskolai rendezvényeken való részvételért.
Jutalomkönyv, oklevél (tanév végén)	Kitűnő tanulmányi eredményért, példamutató magatartásért illetve sportban nyújtott kimagasló eredményért valamint kiemelkedő közösségi munkáért.
Tantárgyi dicséret	Megjegyzés rovatban a bizonyítványban szerepel.

Fegyelmező eljárások

A tanulóval szemben lefolytatásra kerülő fegyelmi eljárást megelőző egyeztető eljárás, valamint a tanulóval szemben lefolytatásra kerülő fegyelmi eljárás szabályait az SZMSZ tartalmazza.

Fegyelmező intézkedések, elmarasztalások

Szorgalmi vagy szaktanári figyelmeztetés (elektronikus ellenőrzőbe)	A felszerelés, házi feladat hiánya. Tanulmányi kötelezettség elmulasztása
Osztályfőnöki figyelmeztetés (elektronikus ellenőrzőbe)	A házirend megsértése. Tanórákon magatartásbeli problémák. igazolatlan mulasztás.
Osztályfőnöki intézés (elektronikus ellenőrzőbe)	A házirend gyakori megsértése.
Intézményvezetői figyelmeztetés (elektronikus ellenőrzőbe)	A házirend gyakori, durva megsértése
Intézményvezetői intézés (elektronikus ellenőrzőbe)	A házirend súlyos megsértése, szándékos károkozás. Igazolatlan mulasztás.
Intézményvezetői megrovás (elektronikus ellenőrzőbe)	Súlyos fegyelmi vétség. Nagyobb értékű, szándékos károkozás.
Áthelyezés másik osztályba, iskolába	Kivételes esetekben, ha a tanuló vétsége nagyon súlyos illetve a fenti intézkedések már nem visszatartó erejűek számára. Az áthelyezéshez illetve kizáráshoz minden esetben a nevelőtestület határozata szükséges.

A jutalmazás további eszközei

A tanulók tanulmányi, művészeti és sportteljesítményének értékelése, jutalmazása.

A nevelőtestület határozata alapján a következő díjak, kupák adhatók a tehetséges tanulók munkájának elismeréseként, melyek odaítéléséről minden tanév végén az osztályozó értekezleten a nevelőtestület hoz végleges döntést.

1.-4. évfolyamon: Az év alsós sportolója

1.-4. évfolyamon: Kiváló művészeti teljesítményért

5.-8. évfolyamon: Az év felsős sportolója

5.-8. évfolyamon Kiváló művészeti teljesítményért

A fenti kupák nemek között is megoszthatóak.

8. évfolyamon: Jó tanuló, jó sportoló

5.- 8. évfolyamon: József Attila kupa

A Jó tanuló, jó sportoló és a József Attila Kupa nemenként nem megosztható.

A kupára érdemes tanulók eredményeit az osztályfőnök, testnevelő tanár, vagy bármely nevelő terjeszti a tantestület elé, akik többségi szavazással döntenek a kupa odaítéléséről. A kupán szerepel a díj megnevezése, a tanuló neve és a tanév megjelölése. A díjat a tanévzáró ünnepségen osztjuk ki, ha 8. osztályos tanuló kapja, akkor a ballagáson.

3.16 A fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok

1. A fogyasztóvédelmi oktatás célja

„A fogyasztóvédelem célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknban.” (NAT)

A cél elérését a fenntarthatóság, azon belül a fenntartható fogyasztás forgalmának kialakítása, elterjesztése és a fenntarthatóságnak a mindennapi életünkben fogyasztóként való képvisellete jelenti.

2. A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaailag megtervezett fejlesztése.

3. A fogyasztóvédelem oktatás színterei az oktatásban

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak az iskola helyi tantervében a technika, fizika, földrajz, magyar nyelv és irodalom, biológia és egészségtan, kémia, informatika, történelem médiaismeret tantárgyak és az osztályfőnöki órák helyi tantervében, valamint a környezetnevelési programban jelenik meg.

4. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

I. A pedagógiai program érvényességi ideje

1. Az iskola nevelőtestülete felülvizsgálta pedagógiai programját, melyet a nevelőtestületi szavazás után elfogadott.
2. Ezen pedagógiai program érvényességi ideje négy tanévre – azaz 2017. szeptember 1. napjától 2021. augusztus 31. napjáig – szól.

II. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

1. A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
 - A nevelők szakmai munkaközösségei (ahol ilyen nem működik, ott a szaktanárok) minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.
2. A 2020-2021. tanév során a nevelőtestületnek el kell végeznie a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését, és szükség esetén, ezen pedagógiai programot módosítani kell, vagy teljesen új pedagógiai programot kell kidolgoznia.

III. A pedagógiai program módosítása

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
 - az iskola intézményvezetője
 - a nevelőtestület bármely tagja
 - a nevelők szakmai munkaközösségei
 - a szülői munkaközösség
 - az iskola fenntartója.
2. A tanulók a pedagógiai program módosítását az diák-önkormányzati képviselői útján az Intézményi Tanácsnak javasolhatják. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai program elfogadása előtt ki kell kérni az Intézményi Tanács véleményét.
3. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra vagy a működtetőre a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, be kell szerezni a fenntartó, illetve a működtető egyetértését.
4. A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától az első és az ötödik évfolyamtól kezdve felmenő rendszerben kell bevezetni.

IV. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető.
2. A házirend elolvasható az iskola honlapján. A pedagógiai programról minden érdeklődő tájékoztatást kérhet az iskola intézményvezetőjétől, intézményvezető helyettesétől, valamint az iskola pedagógusaitól a nevelők fogadó óráján vagy – ettől eltérően – a pedagógussal előre egyeztetett időpontban.
3. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
 - az iskola honlapján
 - az iskola fenntartójánál
 - az iskola irattárában
 - az iskola könyvtárában
 - az iskola nevelői szobájában
 - az iskola intézményvezetőjénél
 - az iskola intézményvezető helyetteseinél
 - a nevelők szakmai munkaközösségeinek vezetőinél.

5. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSÁRA ÉS JÓVÁHAGYÁSÁRA VONATKOZÓ ZÁRADÉKOK

A Martfői József Attila Általános Iskola Pedagógiai Programját az iskola szülői munkaközössége 2020.szeptember.01. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

A Martfői József Attila Általános Iskola Pedagógiai Programját az iskola diákönkormányzata 2020.szeptember 01. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

A Martfői József Attila Általános Iskola Pedagógiai Programját a nevelőtestület 2020.augusztus 31- napján tartott ülésén elfogadta.

A Martfői József Attila Általános Iskola pedagógiai programját a mai napon jóváhagytam.

Kelt: Martfű, 2020.augusztus 31.

intézményvezető

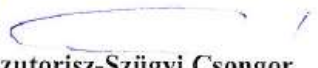
Szolnoki Tankerületi Központ

FENNTARTÓI LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Alulírott Szutorisz-Szügyi Csongor, mint a Szolnoki Tankerületi Központ igazgatója a Martfői József Attila Általános Iskola Pedagógiai Programját a Komplex Alapprogram 2020. 09. 01-i hatályú bevezetéssel a mai napon jóváhagyom.

Szolnok, 2020.08.31.

Szutorisz-Szügyi Csongor
tankerületi igazgató

Székhely: 5000 Szolnok, Tiszaleteti sétány 14.
Telefon: +36-56-795-234
E-mail: csongor.szutorisz-szugyi@kk.gov.hu

1. számú melléklet

6. Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program

Az EFOP-3.3.5-17 *Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program kísérleti megvalósítása* c. konstrukció célrendszeréhez igazodva és az EFOP-3.2.15-VEKOP-17 kiemelt projekt keretében fejlesztett oktatási és képzési tartalmakra építve a Százszorszép bokréta elnevezésű projekt megvalósítása során intézményünkben újonnan kifejlesztett oktatási és képzési tartalmak kerültek adaptálásra a 2017/2018-as tanévtől kezdődően. Ezen tartalmak a projekt megvalósítási időszaka alatt kerültek kipróbálásra, tesztelésre és a jelen Pedagógiai Programba már a tapasztalatok alapján felmerült módosító javaslatokkal kiegészítve kerültek beépítésre.

6.1 Az adaptáció célrendszere

6.1.1. Az intézmény oktatási szervezetének, tanulásszervezési platformjainak továbbfejlesztése a megvalósított témamodulokban tematikus programokhoz kapcsolódó szolgáltatások, támogató rendszerek és kifejlesztett tartalmak, eszközök, kiadványok használatának beillesztésével.

6.1.2 Az egész életen át tartó tanulás kompetenciáinak iskolai fejlesztésének megalapozása és megerősítése a témamodulokban megvalósuló tevékenységeken keresztül, mellyel aktívan hozzájárulunk a fejlesztésben érintett gyerekek, és ezzel családjaik társadalmi felzárkózásának esélyeihez, a munkaerő piacon való helytálláshoz is.

Az intézményben az alábbi témamodulokban valósulnak meg tábori tevékenységek:

- Nomád Kaland témamodul,
- Idegen nyelvi témamodul,
- Környezetvédelem, természetismeret, tudatos fogyasztói magatartás témamodul
- Közlekedés, KRESZ, Sport és egészségre nevelés témamodul
- Digitális világ, tudatos médiahasználat, digitális alkotás témamodul

6.1.3A tanulók alapkészségeinek és kulcskompetenciáinak fejlesztése a

- Nomád Kaland,
- Idegen nyelvi,
- Környezetvédelem, természetismeret, tudatos fogyasztói magatartás,
- Közlekedés, KRESZ, Sport és egészségre nevelés,
- Digitális világ, tudatos médiahasználat, digitális alkotás témamodulokban megvalósuló tevékenységeken keresztül.

6.1.4 A köznevelés intézmények hátránykompenzációs szerepének erősítése a hátrányos, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számára a tanítási szünetekben elérhető személyiség- és készségfejlesztő tevékenységekkel, programokkal, amelyek elősegíthetik az iskolai lemorzsolódás, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésének mértékét. A témamodulokat, a fejlesztéseket minden gyerek számára elérhetővé tesszük, ezzel is erősítve a társadalmi esélyegyenlőséget, az egyenlő hozzáférés esélyét.

6.1.5 A környezettudatos gondolkodás növelése a gyermekeket körülvevő természeti értékek témamodulokban történő újfajta szemléletű bemutatásával. Az idegen nyelvi programok során megismerik más országok kulturális hagyományait, népszokásait, sajátosságait, ezzel is növelve a **toleranciát**, az elfogadást. Megismerik a tudatos fogyasztói magatartás alapelveit, az ökológiai lábnyom fogalmát, az e-számok és a fair trade termékek jelentését, az **egészséges életmód** és táplálkozás jelentőségét, valamint a **globalizációban** rejlő környezeti hatások veszélyeit. Megismerik a régi helyi népszokásokat, ezzel is erősítve **nemzeti és kulturális identitásukat**. Megismerik a biztonságos internethasználat módját, ezzel is hozzájárulva a **digitális világ** használatának egészséges megvalósulásához.

6.2 Az adaptáció célcsoportjai, hatásterületek

6.2.1 Közvetlen célcsoport az intézményben tanulói jogviszonnyal rendelkező 1-7. osztályos tanulók.

6.2.2 Közvetett célcsoport az intézmény pedagógusai, önkéntesként együttműködő szülők, iskolai közösségi szolgálatot teljesítő középiskolai tanulók.

6.3 Adaptált témamodulok

6.3.1 Nomád Kaland témamodul

Tantárgyi illeszkedés (7. évfolyam):

- Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek,
- Hon- és népismeret,
- Magyar irodalom,
- Technika, életvitel és gyakorlat,
- Biológia-egészségtan,
- Testnevelés és sport,
- Természetismeret

A tábor ideje alatt a gyerekek nomád körülmények közt táboroznak. A hét folyamán megismerkednek a környező élőhelyek élővilágával, a helyi ökoszisztémák működésével, bővítik növény és állat fajismereteiket, megismerik a természetben való viselkedés főbb alapszabályait, megtanulják tisztelni az őket körülvevő természeti értékeket. A tábor ideje alatt megtanulnak önállóan tájékozódni az erdőben, valamint kalandos vízi- és egyéb sportok kipróbálására is lehetőségük nyílik (pl. barlangtúra, sárkányhajózás).

6.3.2 Idegen nyelvi témamodul

Tantárgyi illeszkedés (3-7. évfolyam):

- Idegen nyelv

A nyelvi tábor ideje alatt a gyerekek napi 2x3 órában nyelvi foglalkozásokon vesznek részt. A programok tervezésekor figyelembe vesszük a választott nyelv anyaországának kulturális hagyományait, népszokásait, sajátosságait, melyek játékos foglalkozások keretében kerülnek bemutatásra. E mellett a témához kapcsolódó szabadidős programokon vesznek részt.

6.3.3 Környezetvédelem, természetismeret, tudatos fogyasztói magatartás témamodul

Tantárgyi illeszkedés (1-6. évfolyam):

- Környezetismeret,
- Természetismeret,
- Technika, életvitel és gyakorlat

A tábor és a napi kirándulások ideje alatt a gyerekek megismerik az erdő növény és állatvilágát, a vízparti életközösségeket. A hét folyamán megismerkednek a környező élőhelyek élővilágával, a helyi ökoszisztémák működésével, bővítik növény és állat fajismereteiket, megismerik a természetben való viselkedés főbb alapszabályait, megtanulják tisztelni az őket körülvevő természeti értékeket. megismerik a tudatos fogyasztói magatartás alapelveit, az ökológiai lábnyom fogalmát, az e-számok jelentését és jelentőségét, a fair trade termékek jelentőségét, az egészséges életmód és táplálkozás jelentőségét, valamint a globalizációban rejlő környezeti hatások veszélyeit. E mellett a témához kapcsolódó szabadidős programokon vesznek részt.

6.3.4 Közlekedés, KRESZ, Sport és egészségre nevelés témamodul

Tantárgyi illeszkedés (1-7. évfolyam):

- Testnevelés és sport,
- Biológia-egészségtan

A tábor több választott sportág köré szerveződik, játékos foglalkozásokkal, kirándulásokkal és kulturális programokkal kiegészítve.

6.3.5 Digitális világ, tudatos médiahasználat, digitális alkotás témamodul

Tantárgyi illeszkedés (5-7. évfolyam):

- Informatika,
- Technika, életvitel és gyakorlat,
- Erkölcstan

A tábor ideje alatt a gyerekek megismerik a biztonságos internethasználat módját. Szakemberek segítségével kereső programok, képkalkulátor, képfeldolgozó, tájékozódást segítő, tervező és további alkalmazásokkal ismerkednek, a fotó- és filmkészítés technikáit sajátítják el. A tábor végére elkészítik saját alkotásaikat.

2. számú melléklet

7. EFOP 3.2.5-17-2017-00038 „Mi a pálya?" - Pályaorientáció a Szolnoki Tankerületi Központban

- 7.1 A „Kíváncsiak Klubja” élménypedagógiai program folytatása 2-5 évfolyamon az egész napos nevelés keretei között (szakköri formában). Időkerete havi 1x2óra minimum, és legalább 1-1 csoport alakuljon minden intézményben a 2-3. és a 4-5. évfolyamból (éves szinten 18 óra, 12 fő részvételével.)
- 7.2 A szakköri napló papíralapú, hogy a változó résztvevőket is követni lehessen. Az elszámoltathatóság alapja a szakköri napló. Anyagszükséglet a 2020-as költségvetésbe tervezett 1000 Ft/főből.
- 7.3 A 72 órás „Kalandozás a pályaorientációs tenger szigetein” program folytatása 5 évfolyam 2. félévétől -8. évfolyamon tanórai keretek között, összesen 72 óra időtartamban. A modulok felhasználása 5. és 8. évfolyamon kötött, a kezdő és a záró modul miatt, a másik két évfolyamon szabadon felcserélhető. Az intézmény döntése, hogy mely tantárgyak órakeretében, valósítja meg (tömbösítve is megtartható.)
Az elektronikus naplóban PO jelöléssel és az éves központi/iskolai munkaterv alapján tervezett. A témák szabadon tervezhetők, a tavalay feldolgozott „Pályaorientációs tenger” témák csak javaslatok. Nem szükséges minden órán produktumot létrehozni. Lehet a tanórákba beépített, tudatosan illesztett elem. Az órákat tömbösíteni is lehet, a Pályaorientációs, Digitális, Fenntarthatósági stb. témahetekbe, témanapokba építve.
- 7.4 Tanulói portfólió elkészítése a pályaorientációval kapcsolatos tevékenységek összegzésére. A gyerekek önállóan döntenek el a tartalmát illetve a pedagógus útmutatása alapján. Az 5.,6. évfolyamon kötelező.
- 7.5 A 3 lépcsős tanácsadási folyamat megvalósítása 7-8 évfolyamon. Első lépcsőfok az osztályfőnök, második szükség esetén a pályaorientációs felelős, harmadik pedig szintén szükség esetén a pedagógiai szakszolgálat pályaorientációs tanácsadást végző szakembere.
- 7.6 Intézményenként önálló szervezésben évente 1 pályaorientációs nap megtartása, a Szolnoki Szakképzési Centrum pályaorientációs rendezvénye pedig kétfévente minden intézménybe eljut az Centrummal kötött együttműködési megállapodás alapján.
- 7.7 7. évfolyamon 1 tanműhely és 1 vállalatlátogatás, melynek finanszírozása a pályaorientációs többletkötelezettség keretéből történik.
(Lehet Iparkamarai, Agrárkamarai, egyéni szervezés is, ide lehet tervezni a 2020-as évtől a tanulónkénti 1000 Ft költségét)

- 7.8 Pályaorientációs munkacsoport létrehozása, melynek vezetője a pályaorientációs felelős, tagjai az élménypedagógiai és a 72 órás modult tanító pedagógusok.
- 7.9 A projekt-verseny: Házilag tervezett (munkatervben rögzítetten) a kollégák által kiválasztott témában. Házi kiállítás keretében az iskolában, zsűrizése oklevéllel, honlapon megjelentetése—a helyben szokásos módon.

3. számú melléklet

Helyi tanterv 2012.

4. számú melléklet

Helyi tanterv 2020.

5. számú melléklet

KOMPLEX ALAPPROGRAM

I. ALAPELVEK, CÉLOK, FELADATOK

1. Célok:

- A végzettség nélküli iskolaelhagyásra vonatkozó országos és intézményi stratégia prevenciós célú beavatkozásainak megalapozása.
- A lemorzsolódás megelőzése, a tanulást támogató pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Az iskolai nevelés-oktatás az esélyegyenlőség szempontjait figyelembe véve járuljon hozzá a tanulók személyiségének, képességeinek és készségeinek kibontakoztatásához. Segítse a szellemi, testi fejlődésüket és az egészséges életmód kialakulását. Biztosítsa a továbbtanuláshoz szükséges alapvető készségeket, az önművelés képességét.
- Transzverzális készségek fejlesztése (kritikus gondolkodás, kreativitás, kezdeményezőkészség, problémamegoldó gondolkodás, kockázatelemzés, döntéshozatal és az érzelmek kezelése).
- Tanulástámogató módszertan (tanítási stratégia) alkalmazása, melynek központi eleme a heterogén tanulócsoportokban folyó differenciált fejlesztés (Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban, DFHT), aminek segítségével képessé válnak a tanulók az önálló és a társas tanulásra, egyszóval: az eredményes tanulásra.

2. Alapelvek:

A Komplex Alapprogram megvalósítása során kiemelt jelentőségű, hogy az a koherenciát biztosító, a célokkal egybevághó alapelvekre épüljön, ezzel megalapozva az alprogramok egységes rendszerét.

A program legfontosabb alapelvei:

1) adaptivitás; 2) komplexitás; 3) közösségiség; 4) tanulástámogatás; 5) méltányosság

3. Komplex Alapprogram

- Egységes rendszerbe ötvözi a pedagógiai gyakorlatban eddig használt differenciált fejlesztést támogató módszereket;
- Alkalmazza a tanulók iskolai helyzetét, státuszát megváltoztató és ezzel a tanulási motivációt növelő Komplex Instrukciós Programot;
- Különös hangsúlyt fordít a tanulók alapvető képességeinek, készségeinek kialakítására az alprogramok segítségével.

A Komplex Alapprogram jelszava: **Tanulni élmény!**, amely magával hozza az élményalapú tanulást. Programunk eleme a tanulók aktív tanórai részvételének támogatása, mely a pozitív élményeken keresztül valósul meg. Ennek mozgatórugója az interaktív, a tanulók bevonásán alapuló kreatív feladatmegoldás, az együtt tanulás élménye.

II. FELADATOK, ELJÁRÁSOK, ESZKÖZÖK, MÓDSZEREK

1. Fejlesztési feladatok:

Fejlesztjük az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumokat (önfejlesztő elképzelések) és tanulási képességeket (stratégiákat és módszereket).

- A tanulási stratégiák, módszerek és technikák megtanítása minden tanulónak.

- A mérés mint a képességfejlesztés alapeleme. Nem az elsajátított ismeretanyag mennyiségének, hanem a kompetenciák szintjének meghatározását szolgálja.
- Differenciált nehézségű feladatokkal, testre szabott egyéni és csoportos foglalkoztatással lehetőséget adunk az egyéni haladási ütem kialakítására.
- A tehetséges gyermekeket valós szükségleteik szerint segítjük a saját önfejlesztő stratégiájának kialakításában és megvalósításában.
- Demokratikus alapokon álló, integratív tanár–diák viszonyt alakítunk ki. A tanítási órák légköre, hangulata oldott, a tanulók sikerorientált beállítódással dolgoznak, a pedagógus csak facilitáló szorongásszintet tart fenn.
- Növeljük tanulóink önbizalmát és önértékelését, építjük a pozitív énképét, erősítjük, a belső kontrollos beállítódását fokozzuk a felelősségvállalást, az önállóságot!
- Tudatosan neveljük „én”-erős, jó komfortérzésű fiatalokat!
- A szocializáció folyamatainak tudatos irányítása, elősegítése.
- Az egyéni munkakultúra kialakítása, a kötelességekhez való pozitív viszonyulás (attitűd) kiépítése.

2. Kiemelt fejlesztési feladataink:

- énkép, önismeret,
- hon- és népismeret,
- európai azonosságtudat,
- egyetemes kultúra,
- aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, közösségnevelés,
- gazdasági nevelés,
- környezettudatosság, fenntarthatóság,
- művészeti nevelés,
- művészeti eszközökkel történő nevelés,
- a tanulás tanítása,
- testi és lelki egészség,
- felkészülés a felnőtt szerepekre, család szerepe,
- testmozgás fejlesztése az oktatás minden színterén.

3. További feladatok:

A modern személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulószervezési eljárások, módszerek, pedagógiai kultúra általánossá tétele.

- A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a **tevékenység-központú tanítási gyakorlatot** honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére.
- Növeljük a **tanulók aktív részvételét** igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték, drámapedagógia stb.).
- Differenciált foglalkoztatással, az egyéni haladási ütemhez igazított fejlesztő terheléssel a tanuló egyéni igényeihez igazítjuk a tanulást.
- Alkalmazzuk a DFHT módszerét.
- Alkalmazzuk a kooperatív tanulási-tanítási technikákat és módszereket.
- A különböző kommunikációs technikák és konfliktuskezelési stratégiák elsajátíttatása.
- Az alprogramokkal, illetve gazdagító, dúsító feladatokkal, programokkal és valódi problémák megoldásával alkalmazkodunk a különböző tanulói képességekhez.
- A szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztése a nevelési célrendszer központi eleme; a konstruktív életvezetésre történő felkészítés feltétele.
- Önszabályozási stratégiák, autentikus, életszerű helyzetek kialakítása, amelyek során szerzett kompetenciákat a későbbiekben alkalmazniuk kell.
- A mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerben meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket.
- Emberléptékű következetes követelés.
- Fejlesztő hatású visszacsatolás, mérés-értékelés.
- Érdemjegy, pontszám és százalékok nélkül, szóban és írásban is visszajelzést kap a tanuló, ami kiemeli erősségeit, és annyi problémával szembesíti, amennyit a közeljövőben reálisan képes megoldani.

4. A Komplex Alapprogramban megjelenő eszközök:

A program szakmai anyagai:

- Nevelési-oktatási program – KAK
- Tanítási stratégia – DFHT

- Alprogrami koncepciók (5 db)
- Alprogrami eszköztár és feladatbank (5 db)
- Tanítói-tanári kézikönyvek (10 + 16 db)
- Óraillusztrációk, példák
- Foglalkozástervek
- Tankockák

5. További tanulást segítő eszközök:

- Az intelligencia- és kreativitásfejlesztő egyéni programok.
- A komplex személyiségépítés teljes eszköztárszere.
- Az ismeretek és összefüggések tanulói felfedezése, a szemléltetés, cselekvés, az aktivizáló módszerek alkalmazása jellemzi a tanulási-tanítási folyamatokat.
- A pozitív motiváció eszközei, a jutalmazás és büntetés módszereinek mértéktartó (nem szélsőséges) alkalmazása.
- Személyes példamutatással neveljük gyermekeinket a változatos kommunikációs technikák alkalmazására, toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartása, a konfliktusok kezelésére.
- Önértékelés, önkontroll, önfejlesztő stratégia alkalmazása. Pozitív tartalmú szociális kapcsolatok építése.
- A kulturált és egészséges életvitel kialakítása.
- A hagyományos és digitális ismerethordozók sokaságából kiválasztva az adott életkorban célszerű módszerek és eszközök; egyéni és csoportos aktivitásra serkentő munkaformák alkalmazása.

6. Tanulásszervezés, alkalmazott módszerek:

6.1. Tanulásszervezés folyamatában az alábbi elvek érvényesülnek:

- a rend és fegyelem fenntartása
- tanuló szabadságának biztosítása
- tanulói viselkedés szabályozása
- pozitív tanulási légkör biztosítása
- csoportfolyamatok elősegítése

6.2. Alkalmazott módszerek:

6.2.1. A tanítás-tanulási folyamatban a **DFHT tanítási-tanulási stratégiát** alkalmazzuk mint a Komplex Alapprogram hangsúlyos elemét.

A lenti ábra azt mutatja, hogy a kötelező tanítási órák 20%-ában a DFHT-t (Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportban) szükséges alkalmazni.

A DFHT célja:

- A tudásban és szocializáltságban heterogén tanulói csoportok fejlesztése.
- A tanulói viselkedés pozitív befolyásolása.
- Az alulmotiváltság mérséklése.
- A kognitív, affektív, szociális képességek fejlesztése.
- A tanulók közötti együttműködés elősegítése.

DFHT koncepciója, módszerei:

Egyénre szabott differenciálás

- egyedül végzett munka
- rétegmunka
- teljesen egyénre szabott munka
- részben egyénre szabott munka

Párban folyó munka

- páros munka
- tanulópárok munkája

Csoportban végzett munka

- kooperatív munka, kooperatív tanulás, kollaboratív munka
- KIP

Ezenkívül a tanórák 80%-ában a pedagógus választ módszereket.

6.2.2. Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok

6.2.3. Motiváló módszerek:

- páros munka
- csoportmunka
- játék
- szerepjáték (drámapedagógia)
- vita
- kutató-felfedező módszer
- kooperatív módszerek
- projektmódszer
- szituációs játékok

III. A KOMPLEX ALAPPROGRAM SAJÁTOSSÁGAI:

1. A Komplex Alapprogram alprogramjai:

Az „Élménysuliban” minden alprogram megjelenik, hetenként javasoltan minimum egy órában. Az alprogramok aránya az iskola profiljához igazítható (pl. művészeti iskolák, sportiskolák stb.)

1. A Testmozgásalapú alprogram (TA)

Az alprogram az iskolai testmozgásprogramok három területén kívánja bővíteni sajátélményszerzést biztosító tanulási környezetben a pedagógusok módszertani repertoárját és szemléletét:

- testnevelésóra,
- mozgásos tanulás osztálytermi környezetben,
- szabadidős mozgástevékenységek.

A TA a testmozgás iskolai környezetben előforduló **minden formájára támaszkodva, tanulástámogató eszközeivel** vesz részt a tanulói komplex személyiségfejlesztésben.

Az **aktív, kreatív, felelősségteljes** magatartást kialakító oktatási módszerek alkalmazásával teszi az alprogram a testmozgáson alapuló tevékenységeket a közösségi célok és az egyéni felelősség életgyakorlatává.

Cél még az egészségtudatos, jövőorientált életmód kialakítása.

Az alprogram tartalma:

Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató **módszerek és kereszttantervi tartalmak** implementációjának támogatása **testnevelésórai környezetben**, a differenciálásra építve.

Mozgásos tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő **integrálása osztálytermi környezetben.**

Önkéntességre és befogadásra épülő **informális és nonformális tanulás testmozgásalapú támogatása iskolai környezetben.**

2. Az Életgyakorlat-alapú alprogram (ÉA)

Az **Életgyakorlat-alapú alprogram** egy olyan pedagógiai rendszert mutat be, amely hozzájárul az egyén és **természeti, társadalmi környezete kölcsönhatásának** tudatos és felelős alakításához.

Az életgyakorlat-alapú koncepció figyelembe veszi a tanulók szükségleteit, és ennek függvényében eltérő tanulási-tanítási egységeket tartalmaz.

Minden egységen belül **alternatív, a tanulók képességeihez, érdeklődéséhez, tempójához igazítható tanítási eszközöket, munkaformákat ajánl.**

Az **alprogram célja**, hogy az **életben hasznosítható** ismereteket, tapasztalatokat szerezzon a gyermek, amely sikeres **életvezetési kompetenciákkal** vértel fel.

Cél továbbá, hogy **megalapozza a vitakultúrát, kritikus gondolkodást és az önálló felelősségvállalást.**

Célunk még az **életformák** sokszínűségének tisztelete, a **családi közösségek** megbecsülése, az **egészséges énkép** kialakítása.

A célrendszerben hangsúlyos, hogy az egyén és környezete között dinamikus viszony van, így az **életgyakorlat témái komplexek** és minden szinten – a rendszerszemléletnek megfelelően – kidolgozásra kerülnek.

Az alprogram tartalma:

- egészséges életmód, életvezetés,
- környezettudatosság (fenntarthatóság),
- állampolgári felelősség (közösségi szerepek),
- életút-támogató pályaorientáció,
- család, párválasztás,
- érzelmi intelligencia (szociális készségfejlesztés).

3. A Művészetalapú alprogram (MA)

- Az alprogram a művészeti nevelést célzó tanórák, a művészeteket pedagógiai eszközként felhasználó osztálytermi tanulás és a szabadidős művészeti tevékenységek terén nevelő/oktató pedagógusok metodológiai fejlesztésén keresztül hat a végzettség nélküli iskolaelhagyás mérséklésének irányába.
- A művészettel nevelés sok és sokféle lehetőséget teremt a tanulástámogatás megvalósítására.

Az alprogram célja művészeteket célként/eszközként használó tanórák, szabadidős foglalkozások biztosítása a tanulók számára.

Indirekt célok:

- Személyiség és társas készségek fejlesztése a művészeti tevékenység révén.
- Tanulási motiváció, tanulás iránti attitűd alakítása.
- Indirekt (kognitív képességeket célzó) tanulásfejlesztés művészeti keretek között.
- Tanulásfejlesztés a művészetek révén.
- (Inter)diszciplináris ismeretátadás művészeteken alapuló, résztvevőközpontú gyakorlatokon keresztül.
- Pályaorientáció: művészpályára irányítás, illetve pályaorientáció művészetek révén.
- A művészeti tevékenységbe ágyazott fejlesztés keretében lehetőség van a tanuló egyéni **sajátságaihoz alkalmazkodó, esélyegyenlőséget biztosító pedagógiai módszerek alkalmazására**, ezáltal az adaptivitás biztosítására.

Az alprogram tartalma:

A művészeti tantárgyak és a mozgásra irányuló testnevelés tantárgy a készségtárgyak körébe sorolhatók, s ez arra is lehetőséget ad, hogy hasonló tartalmi elemek szerint épüljenek fel alprogramjaik is.

Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató módszerek és keresztntantervi tartalmak megvalósításának támogatása a művészeti nevelést szolgáló tanórai környezetben, a differenciálásra épülve.

Művészetekre épülő tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő integrálása osztálytermi környezetben.

Önkéntességre és befogadásra épülő informális és nonformális tanulás művészetalapú támogatása iskolai környezetben.

4. A Logikaalapú alprogram (LA)

A Logikaalapú alprogram a tanulók gondolkodásának fejlesztését támogató módszerek és stratégiák megismertetésével szeretné növelni a pedagógusok módszertani repertoárját az iskolai élet területein.

Az alprogram feladata megismertetni a pedagógusokat olyan logikai alapú játékokkal (legyen az sakk, táblás, papír-ceruza, szituációs és egyéb játék), melyeket fel tudnak használni mind az általános képességfejlesztéshez, mind a közismereti tantárgyi órákhoz.

Az alprogram keretén belül olyan szemléletváltás elindítását célozzuk meg, amelynek segítségével a tanítási és a tanulási folyamat egyaránt élményszerűvé, motiválóvá és egyben fejlesztő hatásúvá tehető.

Az alprogram célja, a gyerekek egyik legfőbb tevékenységére, a játékra és a játékoságra építve, hogy a gyerekek a tanulást ne érezzék fájdalmas, fáradtságos folyamatnak.

A tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás – ezzel a tanulók motivációja növelhető.

Az oktatásban a különböző logikai játékok és technikák alkalmazása nem öncélúan történik, hanem a tanterv és a tananyag megfelelő részébe való integrálással, szorosan kapcsolódva a megtanulandókhoz és a tanulók életkori sajátosságaihoz.

A játék lehetőséget nyújt a differenciálásra, és a gondolkodási képességeken túl a szociális képességek fejlődése is várható.

Az alprogram tartalma

A problémamegoldó gondolkodás fejlesztési lehetőségei a gyakorlatban – stratégiák és algoritmusok.

- A vizualitás szerepe a gondolkodás fejlesztésében
- Játékalapú megközelítések
- Térsemlélet, sík- és térbeli tájékozódási képesség fejlesztése
- Dienes-játékok és a matematikai gondolkodás fejlesztése
- Sakk játék alapjainak elsajátítása és beépítése az iskolai tanulásba
- Táblás játékok, társasjátékok, papír-ceruza játékok alkalmazása
- Játékstrukturált megközelítések
- Kártyajátékok – Lapot kérünk!, Logiccards, Set stb.
- Logikai játékok, logisztika
- Barkochba és egyéb csoportos szituációs játékok

- Kreativitást és reflektivitást fejlesztő játékok

5. A Digitális alapú alprogram (DA)

A Digitális alapú alprogram az IKT-műveltség elemeit keresztntantervi, transzverzális megközelítésben értelmezi, és a digitális pedagógiai kultúra komplex, intézményi szintű fejlesztését tekinti feladatának.

Az IKT-műveltség tekintetében a technológiai, a kognitív és a szociális aspektust tekintjük irányadónak.

Az alprogram kidolgozásával a pedagógusok módszertani kultúraváltását segítjük elő olyan korszerű digitális megoldásokkal, melyek hozzájárulnak az elektronikus tanulási környezet kialakításához, felgyorsítva az intézmények digitális átállását, mely lehetővé teszi, hogy a digitális eszközök alkalmazásával a tanulás élményszerűvé váljon.

Az **alprogram célja**, hogy kialakítsa a pedagógusokban az oktatásba integrált IKT-eszközöket értő és kritikus módon alkalmazó „digitális állampolgár”-habitust, melynek révén az összetett problémák megoldása során a technológia segítségét is igénybe veszik.

Szeretnénk elérni azt is, hogy a tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás a digitális alkalmazások használatával, ezzel növelve a tanulók motivációját, kognitív képességeik színvonalát, tanulásmódszertani repertoárjukat, pályorientáció szempontjából releváns ismereteiket, (inter)diszciplináris ismereteik körét, és mindent egybevetve: a tanulók személyiségformálásához is hozzájáruljon.

Az alprogram tartalma

Az alprogram az alábbi tartalmi pontokból építkezik:

- Játékalapú megközelítések
- Technológiai műveltség, felelősségteljes eszközhasználat
- IKT-műveltség
- Hálózati részvétel és együttműködés, problémamegoldás, kommunikáció és eszközhasználat
- Digitális írástudás
- IKT-alapú óratervezés
- Személyes tanulási környezet menedzselése

2. Komplex óra

Komplex órák bevezetése – a program komplexitását a kognitív, affektív, szociális képességek együttes fejlesztése jelenti. A kötelező és szabadon tervezhető tanórák keresztтанtervi kapcsolatait fedi le, (a tananyag keresztтанtervi részei) az adott tantárgy éves óraszámának kb. 10-30%-át jelenti. A közismereti tantárgyak esetében a tantárgyi és keresztтанtervi tartalmat (tananyagot) az alprogrami tartalmakkal kapcsolja össze, a DFHT óraszervezési eljárásaival megvalósítva a tanórát. Ezen órák esetében a tantárgyakon átívelő transzverzális készségek (a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőkészség, a problémamegoldó gondolkodás, a kockázatelemzés, a döntéshozatal és az érzelmek kezelése) fejlesztése is megjelenik.

Tartalmi fejlesztési pontok:

- legalább 1 alprogrami (max. 3 alprogrami) kapcsolat megjelenik benne,
- kapcsolódik az adott tantárgy adott évfolyamának tanmenetéhez és a tanítói/tanári kézikönyvben megjelenített órához,
- (törekedve arra, hogy) minden alprogram egyenlő aránnyal (kb. 20%) jelenik meg (össz. komplex óraszám).

A Komplex órák felépítése

3. Ráhangolódás

A Ráhangolódás biztosítja, hogy **a tanulók lelkesen, motiváltan kezdjék el a napot az iskolában, és érzelmi biztonságban érezzék magukat az osztályközösségben.** Heti **1-3 alkalommal** javasolja a Komplex Alapprogram **20-25 perces** foglalkozás keretén belül. A **tanulási környezetet** célszerű átalakítani úgy, hogy a tanulók körben ülhessenek székeken vagy szőnyegen, így megkönnyítve a kommunikációt.

A **foglalkozás felépítése** ajánlottan a következő:

- Üdvözlés
- Beszélgetés
- Közös tevékenység/játék
- Zárás

A Ráhangolódás megvalósítását a nap elején javasoljuk, javasolt időtartama 25-45 perc, helye a nap kezdésekor, vagy osztályfőnöki óra keretében, vagy a délutáni foglalkozások elején. Témái megválasztásában segít a Tanítói kézikönyv.

4. „Te órád”

„Te órád” – a **diák érdeklődéséhez**, igényéhez, saját választásához igazítható, amely órákon az osztálykeret nem feltétlenül kell hogy érvényesüljön. Lehet az **intézmény életében már meglévő**, jól működő, már hagyományokkal rendelkező foglalkozások, szakkörök, tehetséggondozó programok stb. továbbvitele, megtartása, de a foglalkozások középpontjába helyezve a tanulók szociális-emocionális fejlesztését. Az óra kiválasztását a pedagógus segíti.

5. Házi feladat

Házi feladat: sem írásbeli, sem szóbeli házi feladatot nem ad a pedagógus a tanulóknak. Ez nem azt jelenti, hogy elmaradhat a szükséges gyakorlás és rögzítés, hanem azt, hogy a pedagógusnak az iskolai tanórákon kell a tanulókkal ezeket a feladatokat elvégezni. Úgy kell a mindennapokban terveznie és megvalósítania az óráit, hogy legyen elegendő idő a

szükséges gyakorlásra és az új ismeretek rögzítésére az órák keretén belül. A pedagógusnak módosítania kell tervezési szokásain: legyen a tanórákon annyi gyakorlás és ismétlés, hogy ne legyen szükség otthoni tanulásra!

6. Értékelés

Az értékelés az iskola nevelőtestülete által elfogadott értékelési rendszer szerint folyik.

Nincs ötös fokozatú skálán történő értékelés a reggeli Ráhangolódáson, a délutáni alprogrami foglalkozásokon, illetve azokon az órákon, amelyeken a DFHT-módszert használják a pedagógusok.

A Komplex Alapprogram értékelési rendszerében egyaránt jelen van

1. a helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelés,
2. a minősítő (szummatív) értékelés,
3. a fejlesztő (formatív) értékelés.

Fontos szerepe van a **helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelésnek**. Ennek eredménye feltárja a pedagógus előtt a tanuló előzetes tudását, amire további munkáját építheti. Ez határozza meg az oktatási tartalmat és a módszereket. A diagnosztikus értékelést nem csak a **tanév elején** javasoljuk, ajánlott a **tanév közben** is felmérni, mennyit fejlődött a tanuló tudása. A tanév közben végzett diagnosztikus értékelés eredménye alapján a pedagógus dönthet arról, hogy változtat-e tanítási stratégiáján. A **tanév végi** diagnosztikus értékelésnél a pedagógus arról kap visszajelzést, milyen szinten sikerült a tananyagot megtanítani, a tanuló pedig arról, hogy mennyire sajátította el a követelményeket.

A **minősítő (szummatív) értékelés** egy tanulási szakasz lezárásakor, például egy témazáró dolgozat írásakor jelenik meg. Azt minősíti, hogy a tanuló mennyire sajátította el a tananyagot. A minősítő értékelés igen gyakori a hazai iskolákban.

A **Komplex Alapprogramban kiemelt szerepe van a személyre szabott, differenciált, fejlesztő (formatív) értékelésnek**. Ennek célja **nem a minősítés, hanem a tanulás támogatása**. A pedagógus, miután felmérte a tanuló tudását, és segített a tanulónak a tanulási cél kitűzésében, támpontokat ad a megteendő lépésekről. Majd nyomon követi a tanuló egyéni haladását, és személyre szabottan segíti a tanulási folyamatot. A fejlesztő értékelés alkalmazásánál a pedagógus a **gyermek önmagához mért fejlődését veszi figyelembe**. Folyamatos visszajelzést ad a tanulónak erősségeiről és hiányosságairól, megbeszéli vele a tanulási célokat, az értékelési szempontokat, a teendőket és a teendők

határidejét. A tanuló egyéni haladásáról és erőfeszítéseiről visszajelzést ad. A pedagógus visszajelzésének mindenképpen tartalmaznia kell a tanuló részéről sikeresen megoldott problémákat, a további fejlesztést igénylő területeket és a teendőket.

Az értékelésnek fontos része

- az önértékelés,
- a társak értékelése.

Legyen szubjektív, kvalitatív és szöveges!

Figyelembe kell venni az eltérő kiindulási nyelvi szinteket.

IV. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAINAK ÁTTEKINTÉSE, ILLESZTÉSE A KOMPLEX ALAPPROGRAMHOZ

A pedagógusok feladata kiegészül a **DFHT-órák** megszervezésével, a kapcsolódó dokumentumok (óraillusztrációk) elkészítésével.

A választott **alprogramokhoz** kapcsolódó **foglalkozások** megszervezése, megtartása, foglalkozásillusztrációk készítése.

Az elkészült óraillusztrációk, foglalkozásillusztrációk, **tapasztalatok megosztása** a kollégákkal.

Programhoz kapcsolódó további **oktatási segédanyagok**, szemléltető- és mérőeszközök **kidolgozása, közreadása.**

Belső továbbképzések, előadások, bemutatóórák szervezése, megtartása.

V. A SZÜLŐK ÉS A TANULÓK TÁJÉKOZTATÁSA

A szülőket és a tanulókat a programról, annak tartalmáról, megvalósításáról, az iskola életéről az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják szóban és írásbeli tájékoztató füzet segítségével.

VI. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ MUNKA IDŐKERETE

1. **A Komplex Alapprogram a tanulók kötelező óraszámának a meghatározása tekintetében nem tér el a törvényben szabályozottaktól.** Az iskolában folyó munka továbbra is két markánsan elkülönülő egységre oszlik:

A kötelező és szabadon tervezhető időkeret:

- a Komplex Alapprogram a pedagógusok módszerbeli gazdagságát, korábbi gyakorlaton alapuló pedagógiai-módszertani kultúráját tekintve **kb. 80%-ban** nem szabályozza.
- A tanítási órák **20%-ában** azonban javasolt a Komplex Alapprogram tanítási-tanulási stratégiájának, a **DFHT tanítási-tanulási stratégiának** az alkalmazása (differenciált egyéni munka, rétegmunka, pármunka, kooperatív módszerek, csoportmunka, drámajáték és projektmunka).
 - A DFHT esetében a 20% fele a DFHT-KIP (10%), a másik fele (10%) az egyéb tanulásszervezési eljárások.
- **10-30%-ban** pedig a **Komplex órák** keretében a kereszttantervi tantervek feldolgozása történik.

A Komplex Alapprogram által **innovált alprogrami foglalkozások** és a „Te órád” többnyire a délutáni időszávban valósulnak meg.

A Komplex Alapprogram tanítási-tanulási stratégiához kapcsolódó elemei

2. Időkeretek:

Az egyes évfolyamok kötelező óraszámai alapján számított, a **DFHT-módszertant alkalmazó órák arányait** alsó tagozaton és felső tagozaton az alábbi táblázatok mutatják be.

3. Tantárgyfelosztás és a KAP által kínált módszertani elemek összehangolása

A tanuló heti kötelező tanóráinak számát, beleértve a választható tanóráinak számát az Nkt. és a **NAT 2020** határozza meg.

A tantárgyfelosztás a törvény által meghatározott feltételeknek megfelelő, de az intézmény sajátos helyzetét figyelembe vevő alapidokumentum. Alapjául az intézményre érvényes törvény által előírt, a közismereti tantárgyakra vonatkozó heti óraszám szolgál.

Az általános iskolában a nevelés-oktatást a *délelőtti* és *délutáni* tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a foglalkozások ajánlottan tizenhat óráig tartsanak, továbbá tizenhét óráig – vagy addig, amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben – gondoskodni kell a tanulók felügyeletéről. Tehát e törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként is működhet.

NAT 2020 bevezetésének ütemezése

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
2020/2021	NAT 2020	NAT 2013	NAT 2013	NAT 2013	NAT 2020	NAT 2013	NAT 2013	NAT 2013
2021/2022	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2013	NAT 2013	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2013	NAT 2013
2022/2023	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2013	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2013
2023/2024	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020	NAT 2020

A Komplex Alapprogram mintahetirendje, **1. évfolyam**

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
7.50–8.05	Ráhangolódás*				
8.055–8.45	Magyar	Matematika	Matematika	Magyar	Matematika
8.55–9.40	Ének-zene	Magyar	Testnevelés	Magyar	Magyar
9.40–10.00	20 perces tízórai szünet				
10.00–10.45	Technika	Magyar	Viz. kult.	Matematika	Magyar
10.55–11.40	Testnevelés	Testnevelés	Viz. kult.	Testnevelés	Testnevelés
11.50–12.35	Szabadon terlv.	Ének-zene	Erkölcstan	Szabadon terlv.	Ráhangolódás
12.35–13.40	Ebéd és játék				
13.40–14.25	Ebéd és játék				
14.35–15.20	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.30–16.15	„Te órád”	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	„Te órád”
16.15–17.00	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet

*Ráhangolódás óraszámába nem tehető.

A Komplex Alapprogram mintahetirendje, **2-3. évfolyam**

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00–8.45	Ráhangolódás	Magyar	Magyar	Ráhangolódás	Ráhangolódás
8.55–9.40	Magyar	Magyar	Matematika	Matematika	Matematika
9.40–10.00	20 perces szünet				
10.00–10.45	Ének-zene	Matematika	Testnevelés	Magyar	Magyar
10.55–11.40	Környezetismeret	Szabadon terv	Viz. kult.	Erkölcstan	Magyar
11.50–12.35	Technika	Testnevelés	Viz. kult.	Testnevelés	Szabadon terv.
12.35–13.40	Ebéd és játék				
13.40–14.25	Testnevelés	Játék-szabadidő	Játék-szabadidő	Ének-zene	Testnevelés
14.35–15.20	AP foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.30–16.15	Játék-szabadidő	Te órád	Játék-szabadidő	Játék-szabadidő	Játék-szabadidő
16.15–17.00	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet

A Komplex Alapprogram mintahetirendje, 4. osztály

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00–8.45	Ráhangolódás	Magyar	Ráhangolódás	Ráhangolódás	Idegen nyelv
8.55–9.40	Magyar	Magyar	Matematika	Magyar	Matematika
9.40–10.00	20 perces tízórai szünet				
10.00–10.45	Ének-zene	Matematika	Magyar	Szabadon terv.	Magyar
10.55–11.40	Környezetism.	Testnevelés	Viz. kult.	Matematika	Szabadon terv.
11.50–12.35	Szabadon terv.	Idegen nyelv	Viz. kult.	Testnevelés	Testnevelés
12.35–13.00	Ebéd				
13.00–13.45	Testnevelés	Erkölcstan	Testnevelés	Ének-zene	Technika
13.55–14.40	Játék	Játék	Játék	Játék	Játék
14.40–15.25	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.25–16.20	„Te órád”	Szabad időkeret	„Te órád”	Szabad időkeret	„Te órád”
16.20–17.00	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret

A Komplex Alapprogram mintaórarendje, 5. osztály

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00–8.45	Magyar	Magyar	Matematika	Idegen nyelv	Idegen nyelv
8.55–9.40	Természetismeret	Magyar	Magyar	Matematika	Matematika
9.40–10.00	20 perces tízórai szünet				
10.00–10.45	Ének-zene	Matematika	Történelem	Szabadon terv.	Történelem
10.55–11.40	Testnevelés	Testnevelés	Viz. kult.	Természetismeret	Tánc és dráma

11.50–12.35	Oszt.fő./Ráhangolódás	Idegen nyelv	Testnevelés	Testnevelés	Testnevelés
12.35–13.00	Ebéd				
13.00–13.45	Szabadidő	Erkölcstan	Technika		
13.55–14.40	Tanulás	Szabadon terv.	Tanulás	Tanulás	Tanulás
14.40–15.25	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.25–16.20	„Te órád”	Tanulás	„Te órád”	Szabad időkeret	„Te órád”
16.20–17.00	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret

Megjegyzés: Amennyiben több osztályból tevődik össze egy alprogrami foglalkozás, azoknak, akik nem vesznek részt ezen a foglalkozáson, napközis foglalkozás vagy „Te órád” biztosítható.

VII. JELÖLÉSEK AZ OSZTÁLYNAPLÓKBAN

A KRÉTA rendszerben az alábbi lehetőségek szolgálnak a program megvalósításának jelölésére:

KOMPLEX ALAPPROGRAM			
DFHT óra	☐	Ráhangolódás	☐
DFHT-KIP óra	☐	Komplex óra	☐
Te órád	☐	Digitális alapú alprogram	☐
		Testmozgásalapú alprogram	☐
		Életgyakorlat-alapú alprogram	☐
		Művészetalapú alprogram	☐
		Logikaalapú alprogram	☐